

LEHMIKORVEN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA

Kaavanlaatijan vastine Keuruun kaupungille kaupunginvaltuuston päätöksestä 8.9.2025 § 50 tehtyihin valituksiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30.10.2025

Muutoksenhaunalainen päätös

Keuruun kaupunginvaltuusto, 8.9.2025 § 50

Diaarinumero

2487/03.04.04.04.16/2025

2573/03.04.04.04.16/2025

2587/03.04.04.04.16/2025

2588/03.04.04.04.16/2025

Valittaja(t)

1. Sari Riitamäki asiakumppaneineen
2. Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry.
3. Seppo Lampinen
4. Vesa Lindqvist

Vastineraportin liitteet

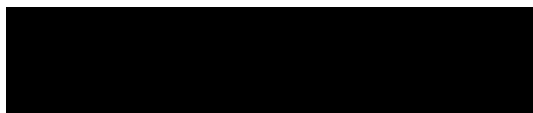
Liite 1 Kaavakartta

Liite 2 Kaavaselostus

Liite 3 Kaavaselostuksen liitteet 1–20

(HUOM. liitteet 17 ja 18 ovat salassa pidettäviä viranomaiskäyttöön, uhanalaiset lajit)

Turussa 17.12.2025

Sanukka Lehtiö, kaavoitusarkkitehti, YKS-446
Sweco Finland Oy

Sisällysluettelo

1	KAAVANLAATIJAN ESITYS.....	2
2	YLEISESTI HUOMIOITAVAA	3
2.1	Keskeisiä oikeussääntöjä asian käsittelyä koskien.....	3
2.2	Kunnallisvalituksista yleisesti.....	3
3	KAAVANLAATIJAN LAUSUNTO LAINMUKAISUUDESTA	4
3.1	Keuruun kaupungin tavoitteet ja lähtökohdat tuulivoimaosayleiskaavan laadinnalle	4
3.2	Alueidenkäyttölain 1. luvun 9 § ja MRA 1. luvun 1 § huomiointi osayleiskaavaa laadittaessa	5
3.3	Alueidenkäyttölain 1. luvun 1 § ja 10 § huomiointi osayleiskaavaa laadittaessa	6
3.4	Yleiskaavan sisältövaatimusten huomiointi AKL 39 § mukaisesti	6
3.5	AKL 3. luku 22 § Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	6
3.6	Maakuntakaavan huomioiminen maankäytönsuunnittelussa (AKL 32 §) ja Yleiskaavan (AKL 35 §) tarkoitus.....	7
3.7	Tuulivoimarakentamista sääntelevä 10 a luku ja erityisesti tuulivoimayleiskaavan sisältövaatimuksia koskeva 77 b §.....	8
4	KAAVANLAATIJAN VASTINEET VALITUKSIIN.....	9
4.1	Valittaja: Sari Riitamäki asiakumppaneineen.....	9
4.2	Valittaja: Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry.	32
4.3	Valittaja: Seppo Lampinen.....	66
4.4	Valittaja: Vesa Lindqvist	71

1 KAAVANLAATIJAN ESITYS

Kaavanlaatija suosittelee Keuruun kaupungille, että se varmuudella poissulkee menettelytapaan kohdistuvien valitusten menestymismahdollisuudet itseoikaisuna (HL 50 §). Kaavanlaatijan näkemys on, että päätöksenteossa on voinut tapahtua menettelytapavirhe, joka voi johtaa hyväksymispäätöksen kumoamiseen Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa. Valitusten näiltä osin menestyessä on koko kaavoitusprosessi aloitettava alusta. Mikäli itseoikaisua ei tehdä, tulee Keuruun kaupungin vastata lausunnossaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle menettelytapoihin liittyviin muutostenhakijoiden vaatimusten perusteluihin.

Mahdollinen menettelyvirhe ei koske kaavan aineellista sisältöä tai arviointien puolueettomuutta. Kaava-aineisto, vaikutusten arvioinnit ja AKL 77 a §:n edellytykset on laadittu asianmukaisesti.

Kaavanlaatija esittelee tällä asiakirjalla kaavanlaatijan vastineet Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle jätettyihin valituksiin. Valitukset, niiltä osin kuin kyse ei ole menettelytavasta, eivät anna aiheutta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle kumota Keuruun kaupunginvaltuuston tekemää hyväksymispäätöstä 8.9.2025 § 50 koskien Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaa.

Kaavanlaatija toteaa lisäksi lähtökohtana, että muutoksenhakijoiden valituskirjelmissä esitetyt väitteet lainvastaisuudesta ja niiden perustelut ovat monilta osin toistensa kanssa päällekkäisiä. Tämän vuoksi kaavanlaatijan vastine kaupungille on laadittu asiakeskeisesti toiston välttämiseksi.

2 YLEISESTI HUOMIOITAVAA

2.1 Keskeisiä oikeussääntöjä asian käsittelyä koskien

Alueiden suunnittelusta säädetään Alueidenkäyttölaisissa. Lain 5 §:ssä on esitetty kaavoituksen aineelliset tavoitteet, joita kaavoituksella pyritään edistämään. Vuorovaikutteinen suunnittelu ja riittävä vaikutusten arviointi ovat kaavoituksen menettelyllisiä edellytyksiä. Kaavoituksen moninaiset tavoitteet tarkentuvat kaavoille asetetuissa sisältövaatimuksissa.

Osayleiskaavaa koskevan kaavaratkaisun tulee täyttää yleiskaavan AKL 39 §:n mukaiset sisältövaatimukset, jotka tulee huomioida yleiskaavaa laadittaessa. Sisältövaatimusten perusteena olevat seikat tulee selvittää ja ottaa huomioon siinä määrin kuin laadittavan osayleiskaavan ohjaus-tavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Osayleiskaavan lainmukaisuutta arvioitaessa sovellettavaksi tulee maakuntakaavan oikeusvaikutuksia koskeva AKL 32 §. Maakuntakaavan tulee olla ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa ja se on otettava huomioon suunniteltaessa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessä niiden toteuttamisesta. Osayleiskaavalla on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteuttamista ja pyrittävä siihen, ettei vaikeuteta maakuntakaavan toteuttamista.

Alueidenkäyttölain 30 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan maakuntakaava-alueita suunniteltaessa tai rakennettaessa (maakuntakaavamääräykset). Maakuntamääräyksiä eivät ole suunnittelua koskeviksi suosituksiksi tarkoitetut aluevarauksiin liittyvät maininnat, eivätkä nämä saavuta maakuntakaavamääräysten oikeusvaikutuksia.

Osayleiskaavan tarkoituksena on Alueidenkäyttölain 35 §:n 1 momentin mukaisesti kunnan osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Osayleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi ja siinä esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Huomioitavaksi tulevat Alueidenkäyttölain 24 §:n 2 momentin mukaisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, ja niiden toteutumista tulee edistää. Yleiskaavaa koskeva päätös ei saa olla ristiriidassa valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Velvoittavia vaikutuksia valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla on ensisijaisesti maakuntakaavoituksen, erityisesti maakuntakaavan suunnittelun ja sisältövaatimusten suhteen. Valtakunnallisten tavoitteiden tulisi suodattaa kuntakaavoitukseen maakuntakaavoituksen kautta. Yleiskaavan sisältövaatimusten yhteydessä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ei ole erikseen mainittu, toisin kuin maakuntakaavan sisältövaatimuksissa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät tuo yleiskaavoitukseen uusia oikeudellisia perusvaatimuksia, vaan ne täsmentävät Alueidenkäyttölain 39 §:ssä säädettyjä yleiskaavan sisältövaatimuksia merkitykseltään valtakunnallisissa asioissa.

Yleiskaava on joustava kaavamuoto ja se voidaan laatia yleispiirteiseksi tai yksityiskohtaiseksi kulloisenkin ohjaustarpeen mukaan.

Valtion viranomaisen ohjaustehtävän supistuttua kunnalla on pääasiallinen oikeus ja velvollisuus päättää alueensa maankäyttöratkaisuista ja suunnittelusta.

2.2 Kunnallisvalituksista yleisesti

Vaikka osayleiskaavapäätös perustuu sekä laillisuusharkintaan että tarkoituksenmukaisuusharkintaan, ei kunnallisvalitusta voi kuntalain 135 §:n nojalla tehdä vain tarkoituksenmukaisuuteen liittyvällä perusteella. Osayleiskaavaa koskevasta päätöksestä on mahdollista valittaa vain kunnallisvalituksen muodossa ja sen sallimilla perusteilla, eikä valitusta tule tutkia, mikäli se tehdään

päätöksen epätarkoituksenmukaisuuteen vedoten. Epätarkoituksenmukaisuuteen liittyvät väitteet ja valitusperusteet on valitusten käsittelyssä jätettävä huomiotta.

Kunnallisten viranomaisten menettelyjä ohjaavat lisäksi hallintolaki (6.6.2003/434), kuntalaki (10.4.2015/410 ja siirtymäsäännösten johdosta edelleen 17.3.1995/365) ja Suomen perustuslaki (11.6.1999/731).

3 KAAVANLAATIJAN LAUSUNTO LAINMUKAISUUDESTA

3.1 Keuruun kaupungin tavoitteet ja lähtökohdat tuulivoimaosayleiskaavan laadinnalle

Keuruun kaupunginhallitus päätti käynnistää 7.11.2022 Lehmikorven tuulivoimaa koskevan osayleiskaavan laatimisen Pohjan Voiman Lehmikorven Tuulipuiston Oy:n ja Metsähallituksen kaavoitusaloitteesta. Osayleiskaavalla luodaan edellytykset tuulivoima-alueen toteuttamiselle.

Pohjan Voima Oy:n hankekehitysyhtiö Lehmikorven Tuulipuisto Oy on suunnitellut Metsähallituksen kanssa Keuruun Lehmikorven alueelle enintään kahdentoista, maksimissaan 289 metrin korkeudesta, tuulivoimalasta muodostuvaa tuulivoima-aluetta. Osayleiskaavalla on tutkittu edellytykset tuulivoima-alueen toteuttamiselle. Lehmikorven osayleiskaava on laadittu siten, että siihen perustuen on mahdollista hakea rakentamislupaa tuulivoimaloille Alueidenkäyttölain 77a § mukaisesti. Yleiskaavan laadinnassa on otettu huomioon Alueidenkäyttölain mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset. Alueidenkäyttölain 77 b § mukaan laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Lehmikorven osayleiskaava on ns. hankekaava, jonka tuulivoiman suunnittelusta vastasi Pohjan Voima Oy:n hankekehitysyhtiö Lehmikorven Tuulipuisto Oy ja Metsähallitus, kaupungin ohjatessa kaavoitusta. Keuruun kaupunki vastasi kaavoituksen sisällöstä ja kaavaprosessista Alueidenkäyttölain ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen edellyttämällä tavalla. Kaavan suunnitteluprosessi oli toteutettu tiiviissä yhteistyössä asukkaiden ja muiden osallisten sekä eri viranomaisten kanssa. Hyväksytty osayleiskaava kattaa tuulivoimalaitokset perustuksineen, niitä yhdistävät maakaapelit ja/tai ilmajohdot, muuntoaseman, energianvarastoinnin sekä kaava-alueelle rakennettavan tietön.

Osayleiskaava laadittiin oikeusvaikutteisena ja sen on hyväksynyt Keuruun kaupunginvaltuusto. Lehmikorven tuulivoimahankkeeseen liittyen on sovellettu YVA-menettelyä. Ympäristövaikutusten arviointi on laadittu YVA-lain (252/2017) ja asetuksen (277/2017), sekä maankäyttö- ja rakennuskäyttölain (132/1999, 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) edellyttämässä laajuudessa. YVA-menettelyssä on arvioitu toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset sekä lisätty kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia suunnitteluun.

Hanke on toteutettu erillismenettelynä: samanaikaisissa rinnakkaisissa prosesseissa ovat syntyneet hankkeen YVA-menettely ja osayleiskaava. Osayleiskaava- ja YVA-asiakirjat olivat erillisiä. YVA-menettelyssä laadittava YVA-ohjelma asetettiin nähtäville samaan aikaan kaavoitusta koskevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) kanssa, ja YVA-selostus asetettiin samaan

aikaan nähtäville kaavoituksen valmisteluvaiheen aineiston kanssa. Kaavahankkeen ja YVA-menettelyn yleisötilaisuudet järjestettiin yhdistetysti.

Keski-Suomen ELY-keskus toimi yhteysviranomaisena ja YVA-asiantuntijana. ELY-keskus tarkasti YVA-selostuksen ja antoi siitä perustellun päätelmän (14.11.2024), joka on huomioitu ennen kaavan siirtymistä ehdotusvaiheeseen. YVA-menettely päättyi yhteysviranomaisen antamaan perusteltuun päätelmään, minkä valikoitui valikoitunut vaihtoehto 1, jossa osaa voimaloista siirrettiin lausuntojen ja mielipiteiden perusteella. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu pääosin YVA-menettelyn tuloksiin Alueidenkäyttölain mukaisesti.

3.2 Alueidenkäyttölain 1. luvun 9 § ja MRA 1. luvun 1 § huomiointi osayleiskaavaa laadittaessa

Yleiskaavatyön yhteydessä laaditut erillisselvitykset ja aiemmin laaditut, työssä hyödynnetyt selvitykset, materiaalit ja tilastot:

- Asukaskyselyn tulokset (Sweco)
- Meluselvitys (AFRY)
- Välkeselvitys (AFRY)
- Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi (Sweco Finland Oy)
- Näkymäalueanalyysikartat (Sweco Finland Oy)
- Havainnekuvat (Sweco Finland Oy)
- Havainnevideo (Huru Media)
- Arkeologinen inventointi (Mikroliitti Oy)
- Kasvillisuus selvitys hankealue (Ahlman Group Oy)
- Kasvillisuus selvitys voimajohto (Ahlman Group Oy)
- Lintujen kevätkuutoselvitys (Ahlman Group Oy)
- Lintujen syyskuutoselvitys (Ahlman Group Oy)
- Muuttolintujen törmäysmallinnus (Ahlman Group Oy)
- Pesimälinnustoselvitys hankealue (Ahlman Group Oy)
- Pesimälinnustoselvitys voimajohto (Ahlman Group Oy)
- Metsojen soidinpaikkaselvitys 2023 (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Metsohavaintojen vaikutusten arviointi 2025 (Sweco Finland Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Pöllöselvitys (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Päiväpetolintujen kevätsuranta (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Päiväpetolintujen kesäsuranta (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Päiväpetolintujen syysuranta (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Päiväpetolintujen törmäysmallinnus (Sweco Finland Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Liito-oravas selvitys hankealue (Ahlman Group Oy)
- Liito-oravas selvitys voimajohto (Ahlman Group Oy)
- Viitasammakko selvitys hankealue (Ahlman Group Oy)
- Lepakkoselvitys (Ahlman Group Oy)
- Saukkoselvitys (Faunatica Oy)
- Nisäkkäiden lumijälkilaskennat (Ahlman Group Oy)
- Natura-arviointi Pihlajavedenreitti (Sweco Finland Oy)
- Natura-arvioinnin tarveharkinta Pihlajavesi ja yläjuoksun pienvedet (Sweco Finland Oy)

-
- Natura-arvioinnin tarveharkinta Raiskinmetsät (Sweco Finland Oy)
 - Natura-arvioinnin tarveharkinnan liite, Raiskinmetsät (Sweco Finland Oy), vain viranomaiskäyttöön
 - Erikoiskuljetusreittiselvitys (Silvasti)
 - Televisio vastaanottoselvitys (Satelcom Oy)
 - Lähdeselvitys (Sweco Finland Oy)
 - Petolintujen pesäpaikkaselvitys (Sweco Finland Oy), vain viranomaiskäyttöön
 - Arkeologinen inventointi 2025 (Sweco Finland Oy)
 - YVA-ohjelma
 - YVA-selostus
 - Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta

3.3 Alueidenkäyttölain 1. luvun 1 § ja 10 § huomiointi osayleiskaavaa laadittaessa

Osayleiskaavan suunnitteluryhmä on koostunut erittäin kokeneista yhdyskuntasuunnittelun asiantuntijoista niin maankäytön, liikenteen, luonnon, maiseman, rakennetun kulttuuriympäristön, energian kuin kuntatalouden osalta. Kaavan laatijoilla on AKL:n ja MRA:n mukainen sekä FISE Oy:n myöntämä kaavan laatijan pätevyys.

Kunta on hoitanut osayleiskaavan käsittelyn kunnan hallintoelimissä AKL:n 8. luvun mukaisesti ja kuullut laajasti alueen maanomistajia ja muita osallisia. Kaavatyötä ovat ohjanneet myös viranomaislausunnot ja -neuvottelut.

3.4 Yleiskaavan sisältövaatimusten huomiointi AKL 39 § mukaisesti

Alueidenkäyttölain 39 § asettaa yleiskaavalle sisältövaatimuksia. Yleiskaavan sisältövaatimusten lisäksi AKL 39 § edellyttää, että maakuntakaava on otettava huomioon yleiskaavaa laadittaessa.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Maakuntakaavan oikeusvaikutuksista säädetään AKL 32 §:ssä. Maakuntakaavan tulee olla ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa ja se on otettava huomioon suunnitellessa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessä niiden toteuttamisesta.

3.5 AKL 3. luku 22 § Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista päättää valtioneuvosto. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet voivat koskea asioita, joilla on:

-
- 1) aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
 - 2) merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
 - 3) valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyys, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa Alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden kautta valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018. Tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja
- uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Osayleiskaavaa koskeva päätös ei saa olla ristiriidassa valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Velvoittavia vaikutuksia valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla on ensisijaisesti maakuntakaavoituksen, erityisesti maakuntakaavan suunnittelun ja sisältövaatimusten suhteen. Valtakunnallisten tavoitteiden tulisi suodattaa kuntakaavoitukseen maakuntakaavoituksen kautta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät tuo yleiskaavoitukseen uusia oikeudellisia perusvaatimuksia, vaan ne täsmentävät Alueidenkäyttölain 39 §:ssä säädettyjä yleiskaavan sisältövaatimuksia merkitykseltään valtakunnallisissa asioissa.

Alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteutumista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista edistetään kaavoituksen ja valtion viranomaistoiminnan keinoin. Maakunta- ja kuntatason kaavoituksessa tavoitteet konkretisoidaan ottamalla huomioon kunkin alueen erityispiirteet ja huolehtimalla niiden yhteensovittamisesta alueellisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan velvoitteiden käytäntöön soveltaminen kunnassa tapahtuu yleiskaavoituksen keinoin. Yleiskaavalla ohjataan yleispiirteisesti maankäyttöä ja sovitetaan yhteen kunnan alueen toimintoja. Yleiskaava on keskeinen kunnan alueidenkäytön kehittämisväline, ja se liittyy läheisesti kunnan strategiseen suunnitteluun ja kehityksen hallintaan.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämistehtävä on otettava yleiskaavoituksessa huomioon. Tällä tarkoitetaan tavoitteiden varsinaisen aktiivisen edistämisen sijaan kunnan käsityksen mukaan sitä, että pyritään vähintäänkin siihen tasoon, että mahdollisuuksia tavoitteiden toteutumiseen ei vähennetä.

3.6 Maakuntakaavan huomioiminen maankäytönsuunnittelussa (AKL 32 §) ja Yleiskaavan (AKL 35 §) tarkoitus

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava

huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Yleiskaavaan liittyy selostus, jossa on esitetty kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Selostukseen ei ole siten kirjattu kaikkia yksityiskohtia pitkän kaavaprosessin ajalta.

Yleiskaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua yleiskaavan tarkoitus huomioon ottaen. Yleiskaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.

Yleiskaavaan liittyy selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Jos jotakin aluetta tai rakennuskohdetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä.

3.7 Tuulivoimarakentamista sääntelevä 10 a luku ja erityisesti tuulivoimayleiskaavan sisältövaatimuksia koskeva 77 b §

Laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Yleiskaavoituksen sisältövaatimuksiin ja etenkin Alueidenkäyttölain 39 §:n 2 momentin 5) ja 7) kohtiin liittyen on annettu alemman asteisia säädöksiä sekä muita ei-sitovia ohjeistuksia, joita alan toimijat lähtökohtaisesti noudattavat varmistaakseen mahdollisimman turvallisen ja terveellisen tuulivoimarakentamisen. Käsillä olevan asian käsittelyn kannalta olennaisimmat ohjeistukset ovat ympäristöministeriön ohjeet Tuulivoimarakentamisen suunnittelu, Tuuli-voimaloiden melun mallintaminen sekä Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa.

Maakuntakaavan ohjausvaikutus

"Maakuntakaava on yksi Keski-Suomen keskeisistä aluekehittämisen välineistä. Maakuntakaavalla yhteensovitamme valtakunnallisia, maakunnallisia ja seudullisia alueiden käytön tarpeita. Keski-Suomessa maakuntakaavoitusta tehdään rullaavalla periaatteella. Tämä tarkoittaa sitä,

että maakuntakaavaa päivitetään tarvittaessa, kertyneiden muutostarpeiden mukaan.” Maakuntakaavoitus - Keski-Suomen liitto (keskisuomi.fi)

Osayleiskaava-alueella on voimassa Keski-Suomen maakuntakaava. Kaava on saanut lainvoiman 28.1.2020. Keski-Suomen maakuntakaava perustuu Keski-Suomen maakuntastrategian Aluerakenne 2040 -suunnitelmaan, joka on hyväksytty maakuntavaltuustossa 6.6.2014.

Keski-Suomen liitto on vuonna 2020 päättänyt käynnistää Keski-Suomen maakuntakaava 2040 valmistelun. Maakuntakaava käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa sekä hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä. Kaava muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa näiden teemojen osalta. Muilta osin voimassa oleva maakuntakaava jää voimaan sellaisenaan. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 laatiminen pohjautuu vahvasti Keski-Suomen strategiaan 2025–2050 ja siinä tehtyihin valintoihin. Tuulivoimaloiden teknologisen kehittymisen ja kokonaiskorkeuksien kasvamisen myötä Keski-Suomi näyttäytyy tuulivoimalle potentiaalisena alueena. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on hyväksytty 8.12.2023 maakuntavaltuustossa.

Maakuntahallitus on päättänyt kokouksessaan 23.2.2024 (§ 11) määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman. Hyväksytyssä maakuntakaavakartassa Lehmikorven suunnittelualue on osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi (tv). Merkintään ei sisälly MRL 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 2.12.2024 päätöksen mukaan Keski-Suomen maakuntakaavan laadinta- ja hyväksymisprosessi oli lainmukainen. Koska hallinto-oikeuden päätöksestä tehtiin valituslupahakemus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, päätökselle ei saatu vielä tuolloin lainvoimaisuutta. Korkeimman hallinto-oikeuden tuoreen päätöksen mukaan valituslupan myöntämiselle ei löytynyt perusteita, joten Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös maakuntakaavan lainmukaisuudesta jää voimaan. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on lainvoimainen 1.10.2025 alkaen.

4 KAAVANLAATIJAN VASTINEET VALITUKSIIN

Sari Riitamäki asiakumppaneineen, Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry., Seppo Lampinen sekä Vesa Lindqvist ovat pyytäneet Hämeenlinnan hallinto-oikeutta kumoamaan Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 § 50 hyväksymispäätöstä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavasta valituksessa mainituilta osin.

Valitus on jaettu aihealueittain tähän lausuntoon ja niihin on vastattu kohdittain.

4.1 Valittaja: Sari Riitamäki asiakumppaneineen

VALITUS JA VAATIMUKSET

Vaadimme jäljempänä esitettävien perustein, että

- 1) Keuruun kaupunginvaltuuston yllä mainittu päätös 8.9.2025 § 50 sekä sillä hyväksytty Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava kumotaan kuntalain, alueidenkäyttölain, maankäyttö- ja rakennuslain, hallintolain ja luonnonsuojelulain sekä metsälain ja vesilain vastaisena.

- 2) Kaavan täytäntöönpano kielletään, kunnes kaavan hyväksymispäätös on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanokielto perustuu oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (111 §).
- 3) Keuruun kunta veloitetaan korvaamaan meille tästä valitusasiasta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut täysimääräisesti laillisine korkoineen lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 §:n nojalla. Kustannukset eritellään vastaselitysvaiheessa.

Pyydämme, että asiassa järjestetään tarkempi maastokatselmus erityisesti koskien voimalan 12 sijoittamisen arviointia suhteessa metsälaki 10 §:n ja vesilaki 11 §:n voimalan lähellä oleviin kohteisiin sekä jäljempänä kohdassa 13 esitetyn tien leventämisen johdosta ja Sikosuonkankaan pohjavesialueen halki kulkevan parannettavan tien johdosta.

Varaamme oikeuden täydentää valitusta.

Kaavanlaatijan vastine

1) Keuruun kaupunginvaltuuston päätös 8.9.2025 § 50 koskien Lehmikorven tuulivoimayleiskaavan hyväksymistä on Alueidenkäyttölain ja sitä edeltäneen maankäyttö- ja rakennuslain, maankäyttö- ja rakennusasetuksen, luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain mukainen. Perusteita kumoamiselle ei ole.

Hallintolain mukaisuuden osalta vastineen laatii tarvittaessa Keuruun kaupunki lausunnossaan.

2) Valitusluvan myöntämisen perusteet eivät täyty (Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 808/2019, 111 §), eikä täytäntöönpanolle ole estettä.

3) Tältä osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn sekä metsälain 10 §:n ja vesilain 11 §:n mukaisten kohteiden riittävään huomiointiin, eikä perusteita tarkemmalle maastokatselmukselle ole.

Ottaen huomioon, että kuntalain mukaan muutoksenhakijan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä, kaavanlaatija arvioi, että hallinto-oikeus jättänee tutkimatta lisätyt valitusperusteet.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

1. Yleistä

Valituksen alainen päätös koskee Keuruun kaupungin maankäytön kannalta poikkeuksellisen mitavaa hanketta ja suurta teollisuusrakentamista 2007 hehtaarin kaava-alueella. Kaavan tarkoittama tuulivoima-alue koostuu 12 tuulivoimalasta, joiden kokonaiskorkeus on 289 metriä ja yksikötehon vaihteluväli 7-14 MW.

Tuulivoimaloiden keskittymän suuri mittakaava huoltoteineen, kaapelointeineen mukaan lukien alueelle rakennettava sähköasema ja alueen ulkopuolinen sähkönn siirtolinja kasvattaisivat merkittäväällä tavalla ympäröivään luontoon, maisemiin, maankäyttöön ja asutukseen kohdistuvia vaikutuksia.

Keski-Suomen strategia 2026-2029, Aluerakenneluonnos on lausuntokierroksella 22.9.-21.10.2025. Siinä todetaan sivulla 57: Energiamurrokseen ja uusiutuvan energian tuotantoon tuuli- ja aurinkovoimalla liittyy suuria maankäytön kysymyksiä. Sivulla 66: Maaseudun kulttuuri- maisemien ominaispiirteet säilyvät parhaiten jatkamalla perinteistä, maisema-arvot huomioon ot- tavaa maa- ja metsätaloutta.

Lehmikorpea koskee erityisesti strategian sivun 34 karttaa, johon kaava-alue on merkitty keltai- sella ympyrällä "arvokkaiden luontoalueiden keskittymäksi", ks. liite 13.

Kaava on ylimitoitettu mm, sen johdosta, että kaava-alueelle ei mahdu 12 voimalaa niiden välisten etäisyysvaatimusten takia. Kaava johtaisi vaikutuksiin, jotka heikentävät kohtuuttomalla ja kestä- mättömällä tavalla elinympäristöä, luonnon monimuotoisuutta ja ihmisten hyvinvointia.

Merkillepantavaa on, että kunnanvaltuuston päätöksenteossa ei ole juuri lainkaan otettu huomi- oon hankeprosessin ja YVA-menettelyn yhteydessä tuotuja hyvin perusteltuja asiantuntijoidenkin lausuntoihin perustuvia muistutuksia, huomautuksia ja mielipiteitä. Myöskään kaavakonsultti SWECO ei ole ottanut niitä läheskään riittävästi huomioon.

Kaavanlaatijan vastine

Keski-Suomen maakuntakaava 2040, joka on hyväksytty 8.12.2023 maakuntavaltuustossa ja jonka maakuntahallitus on päättänyt kokouksessaan 23.2.2024 (§ 11) määrätä tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla, pohjautuu vahvasti Keski-Suomen nykyiseen, voi- massa olevaan strategiaan 2025–2050 ja siinä tehtyihin valintoihin. Yleiskaavaa laadittaessa hu- mioidaan maakuntakaava, joka ohjaa yleispiirteistä kuntakaavoitusta.

Kunnan tulee huolehtia tarpeellisten yleiskaavojen laatimisesta. Viranomaisten on suunnitelles- saan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimen- piteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista (AKL 32 §, 2. mom.).

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava perustuu Keski-Suomen maakuntakaavaan ja sitä kautta voimassa olevaan Keski-Suomen strategiaan 2025–2050.

Osayleiskaava ei johda vaikutuksiin, jotka heikentävät kohtuuttomalla ja kestävämmällä tavalla elinympäristöä, luonnon monimuotoisuutta ja ihmisten hyvinvointia. Voimaloiden määrässä ja si- joittelussa on huomioitu niin ympäristölliset näkökulmat (mm. asutus, melu, välike, maisema, luonto, suojelualueet) kuin teknistaloudelliset näkökulmat (mm. tuulisuus, tuotanto, rakennetta- vuus). Tuulivoimalan lapojen pyöriminen aiheuttaa ilman virtaukseen häiriön, jota voidaan verrata esimerkiksi moottoriveneen tai laivan aiheuttamaan peräaalokkoon. Tämän takia tuulivoimaloita ei voida sijoittaa tuulivoimapuistossa liian lähelle toisiaan. Koska tuulen suunta vaihtelee, on joka suunnassa jätettävä riittävästi tilaa tuulivoimaloiden väliin tuotantohäviöiden ja liiallisten kuormi- tusten välttämiseksi.

Voimaloiden tarkempaa sijoitussuunnitelmaa tehtäessä on huomioitu muun muassa (Suomen Tuulivoimayhdistys 2023c):

- suunnittelualueella tai sen läheisyydessä sijaitsevat suojelualueet tai muinaisjäännökset,
- petolintujen tai muiden suojeltujen lajien esiintyminen,
- melumallinnusten mukaan määräytyvä etäisyys vakituiseen asutukseen ja loma-asutukseen,
- suunniteltujen tuulivoimaloiden etäisyys maanteihin,
- voimaloiden väliin tarvittava etäisyys,
- tuotannon optimointi – alueen tuuliolosuhde-erot,

- *hankealueen ja sen lähialueiden maanomistus ja kiinteistöjen rajat.*

Kaavan laatimiseen liittyvään selvittämiseen sovelletaan Alueidenkäyttölakia (132/1999). Kaavaan liittyvät selvitykset ovat kattavia, ja hanketta ja kaavoitusta varten on laadittuselvityksiä YVA-menettelyn yhteydessä ja täydennetty kaavaehdotusta varten saadun palautteen perusteella.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

2. Valituksenalaisesta päätöksestä

Kaavoitus on käynnistetty 7.11.2022 kaupunginhallituksen päätöksellä § 188. Se on edennyt rinnakkain YVA-menettelyn kanssa. Yhteysviranomainen Keski-Suomen Ely-keskus on antanut perustellun päätelmän 14.10.2024. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 23.2.-19.4.2024 (yleisötilaisuus 5.3.2024) ja kaavaehdotus 9.4.-9.5.2025 (viranomaisneuvottelu 17.6.2025). Päätös hyväksyttiin kaupunginhallituksen kokouksessa 1.9.2025 ja valtuuston kokouksessa 8.9.2025.

Erityisesti prosessin loppuvaihetta leimaa turha kiireellisyys ja päätöksentekijöiden perehtymättömyys. Esimerkiksi toimijan Pohjan Voima Oy:n (Y-tunnus 3317311-9) ilmoittamiin talouslukuihin ei ole voitukaan perehtyä ajoissa siitä huolimatta, että toimija oli esitellyt niitä iltakoulussa 18.8.2025, sillä kaupunginhallituksen jäsenet ovat saaneet ne tarkempaa tutustumista varten vasta viiveellä 2.9.2025 eli päivä sen jälkeen, kun he päättivät osayleiskaavan hyväksymisestä. Samanaikaisesti, kun nämä tiedot toimitettiin sähköpostitse kaupunginhallituksen jäsenille 2.9.2025, ne lähetettiin myös kaupunginvaltuutetuille sähköpostitse. Tämän tiedoksisaantipäivän ja valtuuston päätöksen välillä on vain viisi arkipäivää. Aikaväli hallituksen ja valtuuston kokouksien välillä on ollut aivan liian lyhyt, jotta jokainen valtuuston jäsen olisi kyennyt perehtymään riittävällä tavalla kaikkeen aineistoon.

Turhaa kiireellisyyttä ja perehtymättömyyttä osoittaa kaupunkikehityspäällikön viranhaltijapäätös 12/2025/30.9.2025, Johtoalueen ennakkohaltuunottopäätös. Keuruun kaupunki myöntää omalle kiinteistölleen TALVILAHTI 249-407-5-24 alueella luvan sähkönsiirtolinjan ennakkohaltuunottoon. Korvaussumma 1 €/m². Uudistettu lunastuslaki on tullut voimaan 1.8.2025. Muutokset kohdistuvat myös voimansiirtolinjojen lunastuksiin. Käynnissä on parhaillaan kaksi erillistä tähän liittyvää selvityshanketta. Viranhaltijapäätöksellä ei olisi ollut mitään kiirettä hankkeen eikä kaupungin kannalta, vaan näiden selvitysten tuloksia olisi pitänyt odottaa. Niissä määritellään kaupungille nykyistä suuremmat korvaukset ja paremmat ehdot.

Talouslukuaineistoa ei ole myöskään liitetty eikä toimitettu missään vaiheessa osaksi virallista kokousaineistoa kaupungin sähköiseen kokousjärjestelmään, josta kaupunginhallituksen sekä -valtuuston jäsenet muutoin löytävät kaiken kokousmateriaalin. Näin tausta-aineiston ulkopuolelle jätettynä talouslukujen tarkempi tarkastelu tätäkään kautta ei ole ollut mahdollista.

Pohjan Voiman esittelemien talouslukujen (mm. kiinteistöverotuotot ja työllisyysvaikutukset, jotka olivat päättäjiä harhaanjohtavia) oikeellisuuden tarkistaminen näin suuressa kaavahankkeessa olisi ollut päätöksenteon kannalta välttämätöntä, koska taloudelliset vaikutukset ovat yksi tärkeimmistä kriteereistä tuulivoimarakentamisesta päätettäessä. Hanketta on perusteltu erityisesti kiinteistöverotuotoilla, mutta päättäjät ovat laiminlyöneet velvollisuutensa tarkistaa esitettyjen verotuottojen paikkansapitävyyden ja näin rikkoneet hallintolakia. Tästä tarkemmin jäljempänä kohdassa 16.

Kaupungin heikkoa perehtymistä tähän tuulivoimahankkeeseen kuvastavat myös liitteenä 3 olevat kaavoitussopimus ja maanvuokrasopimus, jotka eivät lainkaan turvaa kaupungin juridisia etuja. mm. seuraavista syistä

- Kaavoitus sopimuksessa ei ole mainittu kaava-alueen pinta-alaa eikä voimaloiden korkeutta ja tehoa ole lainkaan mainittu tai rajoitettu. Sopimus velvoittaa kaupungin nopeaan kaavoitukseen ilman suojamekanismeja riskeille, esimerkiksi ympäristövaikutusten ylittymisille.
- Maanvuokrasopimuksessa purkuvakuus on määritelty aivan liian pieneksi, ks. SYKE:n raportti YM:lle, liite 4. Valmisteilla on määräys purkuvakuuksista kuusi - seitsenkertaisiksi verrattuna tämän sopimuksen vakuuteen.
- Vuokralainen saa siirtää/myydä sopimuksen kenelle tahansa ilman kaupungin suostumusta. Maanvuokralain (258/1966) 75 §:n mukaisesti kaupungin olisi pitänyt vaatia, että ilman kaupungin suostumusta tätä ei voi tehdä.
- 60 vuoden vuokra-aika, jolla kaupunki luovuttaa omaisuutensa hallinnan vieraisiin käsiin ilman sitä, että kaupunki ei voi vaikuttaa sen siirtämiseen kenelle tahansa.

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava perustuu AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin, jotka on laadittu kattavasti YVA-menettelyn aikana ja täydennetty osayleiskaavaehdotusta laadittaessa. Kaupunginhallituksen ilta-koulussa – joka ei ole AKL:n edellyttämä vuorovaikutus- tai päätöksentekovaihe – esitetty aineisto on perustunut YVA-menettelyn ja osayleiskaavan aineistoihin. Varsinaisiin kaava-aineistoihin, jotka on toimitettu määräaikoihin mennessä Keuruun kaupungille ja liitetty esityslistalle, on voinut perehtyä sekä puoluetasolla että henkilötasolla ennen päätöksentekoa niin kaupunginhallituksen kuin kaupunginvaltuuston käsittelyissä.

Muutoksenhakijat viittaavat liitteeseen, joka on nimetty kaavoitus sopimukseksi. Kyseessä on kaavoituksen käynnistämissopimus, jolla ei voida sopia etukäteen kaavaratkaisun sisällöstä, kuten maankäyttösopimuksellakaan. Tällaiset sopimukset ovat lailla kielletty (AKL 91 b §). Mainittu kaavoitus sopimuksen tarkoituksena on, että sopimuksella hanketoimija ja kaupunki sopivat osayleiskaavan laadinnan käynnistämisestä. Lisäksi on sovittu mm. kaavoituksen kustannuksista, kuten on mahdollista lain puitteissa sopia. Sopimuksessa myös todetaan, että osayleiskaavan sisältö suunnitellaan kaavahankkeessa MRL:n (nykyisin AKL) sisältövaatimusten mukaisesti ja sisältö määräytyy kaavoitusprosessin aikana.

Maanvuokrasopimukset ovat sopijapuolten välisiä sopimuksia (Maanvuokralaki 258/1966), eivätkä ne vaikuta osayleiskaavoitukseen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

3. Kaavan rakenteesta ja vaikutusalueesta

Kaava-alue rajautuu Pirkanmaan maakuntaan, Virtain ja Ähtärin kuntien rajoihin. Virtain keskusta sijaitsee noin 15 km:n etäisyydellä alueesta. Ähtärin keskustaajama sijaitsee noin 17 km:n etäisyydellä ja Ähtärin taajama Myllymäki myös noin 17 km:n etäisyydellä. Etäisyyttä Keuruun kaupungin keskusta-alueelta on noin 31 km.

Alle kahden kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimalapaikoista on 12 asuinrakennusta ja yksi vapaa-ajan asunto. Alle 2,5 kilometrin etäisyydellä sijaitsee 17 asuinrakennusta ja 5 vapaa-ajan asuntoa. Alle 5 kilometrin etäisyydellä on 185 asuinrakennusta ja vapaa-ajan asuntoa. Alle 8 kilometrin etäisyydellä on 490 vakituista asuinrakennusta ja vapaa-ajan asuntoa.

Asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuntojen määrä tuulivoimaloiden maisemaa hallitsevilla vaikutusalueella on kuitenkin huomattavasti suurempi, kun sitä arvioidaan Ympäristöministeriön uusin voimassa olevan ohjeistuksen mukaan.

Voimaloiden maisemavaikutusten lähi- ja väli-vaikutusalueella 1,6-25 kilometrin etäisyydellä sijaitsee yhteensä 101 maisema- ja kulttuuri kohdetta, mikä on poikkeuksellisen suuri määrä. Näistä tarkemmin jäljempänä kohdassa 8.

Tuulivoimaloiden vaikutuksia korostavat myös lähialueiden muut tuulivoimahankkeet. Kaikkien näiden yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu lainkaan. Yhteisvaikutukset olisi pitänyt arvioida kaikkien naapurikuntien vireillä ja tiedossa olevien hankkeiden kanssa. Hankkeita on yhteensä kymmenen mukaan lukien Lehmikorpi, josta etäisyydet muihin hankkeisiin ovat 12-40 kilometriä. Keuruun toiseen hankkeeseen etäisyys on 12 kilometriä ja kolmanteen 20 kilometriä. Tämä hankekokoaisuus käsittää yhteensä 161 tuulivoimalaa, joista korkeimpien on suunniteltu olevan 345 metrin korkuisia.

SWECO:n maisemaselvityksen (Kaupunginvaltuuston kokouksen pöytäkirja 08.09.2025/Pykälä 50, ja siinä liite 6) virheellisyys on yksi keskeisimmistä valitusperusteista.

Kaavanlaatijan vastine

Osayleiskaava-alueella ei ole loma- tai asuinrakennuksia. Kaava-alueen läheisyyteen ei sijoitu merkittäviä asutuskeskuksia. Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevan yli 1,5 km etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista. Tuulivoimaloiden lähialueella (2,5 km etäisyydellä) sijaitsee 17 asuinrakennusta ja 5 vapaa-ajan rakennusta.

Tuulivoima-alueen katsotaan sijoittuvan riittävän etäälle nykyisestä ja kaavoitetusta asutuksesta, eikä alueelle kohdistu asumiseen liittyviä maankäytön kehittämispaineita.

Yhteisvaikutuksia ei arvioida kaavoituksen yhteydessä muutoksenhakijoiden esittämillä perusteilla. Alueidenkäyttölain (132/1999) 9 § Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa ei mainita yhteisvaikutusten arviointia. Sen sijaan YVA-lain (252/2017) liitteen 2 mukaan hankkeen yhteisvaikutukset arvioidaan muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa. YVA-selostuksesta on saatu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä, jonka perusteella osayleiskaavaehdotusta on täydennetty.

Useat lähekkäin sijaitsevat tuulivoima-alueet voivat yhdessä aiheuttaa voimakkaampia vaikutuksia kuin mitä ne erillisinä yksiköinä aiheuttaisivat. Suunnittelun yhteydessä on tärkeää arvioida ja ennakoida vaikutusten kertautumista. Lehmikorven osayleiskaavassa on keskitytty arvioimaan yhteisvaikutuksia säteeltään 25 kilometrin suuruiselle vaikutusalueelle sijoittuvien muiden tuulivoima- ja muiden hankkeiden kanssa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu tuulivoimahankkeet, joiden YVA-menettelyn asiakirjat ovat tulleet julkisesti nähtäville marraskuuhun 2023 mennessä.

Lähimmät hankkeet ovat yli 25 km:n etäisyydellä Lehmikorven alueesta. Hankkeesta 25–45 km länteen on suunnitteilla kolme Tuulivoima-aluetta: Vermassalo, Tuurämäki ja Myyränkangas, joiden yleiskaavoitus on valmisteluvaiheessa. Yhteisvaikutuksia on kuvattu ja arvioitu kaavaselostuksessa. Kaavan vaikutusalueella, 25 kilometrin säteellä Lehmikorvelle suunnitelluista voimaloista ei ollut tuotannossa tai kaavoituksessa muita tuulivoimahankkeita, eikä Lehmikorven hankkeesta siten arvioitu syntyvän merkittäviä yhteisvaikutuksia. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on arvioitu kattavasti ja asianmukaisesti osana hankkeen YVA-menettelyä ja kaavaselostusta.

Jää epäselväksi, mihin maisemaselvityksen virheellisyydellä viitataan. Lehmikorven YVA-selostuksessa Ähtärin reitin maisemien muutos on arvioitu suuruudeltaan kohtalaiseksi, mutta vaikutuksen merkittävyydeltään suureksi. YVA-menettelyn ja kaavaluonnosvaiheen aikana arvioinnissa tukeuduttiin vuonna 2016 laadittuun tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arviointioppaaseen, jossa ei ollut selvää ohjeistusta maiseman herkkyyden luokitteluun. YVA-selostuksessa valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on käsitelty erittäin suuren herkkyyden kohteina aiempaa Imperia-arviointia täydentävän maisemaa ja kulttuuriympäristöä käsittelevien lisäohjeiden mukaisesti. (Imperia-hanke: Ympäristövaikutusten merkittävyyden arviointi – Esimerkkejä arviointikriteereistä)

Kaavaehdotusvaiheessa maisemavaikutusten arviointia tarkistettiin vastaamaan päivittyntä tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arviointiopasta (2024), joka ohjaa huomioimaan valtakunnallisesti arvokkaat kohteet herkkyydeltään suureksi. Vaikutuksen merkittävyyden päättelyketju perustuu kohteen herkkyyden ja hankkeesta aiheutuvan muutoksen suuruuteen, huomioiden kuitenkin kohdekohtaisesti kaikki siihen liittyvät osatekijät.

Kaavaehdotuksessa valtakunnallisesti arvokkaan alueen herkkyys on todettu suureksi, hankkeesta aiheutuvan maisemamuutoksen suuruus valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle on edelleen todettu olevan kohtalaista, ja vaikutuksen merkittävyydeltään kohtalaista.

Edellisten lisäksi mainittavaa on, että Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 yhteydessä on laadittu tuulivoima-alueiden näkyvyysanalyysit ja maisemavaikutusten arviointi, joka koskevat myös Lehmikorven aluetta (Keski-Suomen maakuntakaava 2040, tuulivoimala-alueiden näkyvyysanalyysit ja maisemavaikutusten arviointi; Karstulan Tukkimäki, Saarijärven Leinnekangas ja Keuruun Lehmikorpi, 2023). Maakuntakaavaa varten laadituissa näkyvyysanalyysissä voimaloiden kokonaiskorkeutena on käytetty 350 metriä, joka on merkittävästi korkeampi kuin Keuruun Lehmikorpeen suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus eli 289 metriä. Silti maakuntakaavan maisemavaikutusten arvioinnissa Lehmikorven vaikutuksen merkittävyys on arvioitu kohtalaiseksi.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §). Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa, joka on järjestetty 17.6.2025 kaavaehdotuksen oltua julkisesti nähtävillä, ei tuotu esille maisemavaikutusten arvioinnin tai maisemaselvityksen riittämättömyyttä.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

4. Päättäjien selvitysvelvollisuudesta

Katsomme, että valituksen alainen päätös tehtiin vastoin hallintoa sitovasti ohjaavia periaatteita, joita ovat mm. riippumattomuus, tasapuolisuus ja objektiivisuus.

Selvitysvelvollisuus tarkoittaa sitä, että hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan kuntapäättäjien on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä asianmukaiset selvitykset.

Riittävä ja asianmukainen selvittäminen edellyttää myös riittävää perehtymistä ja sitä, että ratkaisun perusteena olevat selvitykset ovat mahdollisimman luotettavia ja objektiivisia.

Viranomaisen selvitysvelvollisuutta on selvennetty myös oikeuskäytännössä ja oikeuskirjallisuudessa. AKL 9.2 § edellyttää, että vaikutukset on arvioitava koko vaikutusalueella. Ympäristövaikutukset on selvitettävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Siis myös Virtain ja Ähtärin puolelta, koska hallinnolliset rajat eivät rajoita selvitysten ulottuvuutta.

Lehmikorven tapauksessa selvitysvastavuus on erityisen tärkeä, koska kaavan vaikutus on laaja ja merkitys ympäröivän maankäytön, erityisten ympäristö- ja maisema-arvojen, luontoon pohjautuvan elinkeinotoiminnan ja ympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja viihtyvyyden kannalta on suuri.

Tässä valituksessa esittämillämme perusteilla katsomme, että kaavoitusmenettelyssä ei ole huolehdittu asian riittävästä, tasapuolisesta ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi riittävät tiedot sekä selvitykset eikä ole varmistettu esitettyjen selvitysten oikeellisuutta.

Osayleiskaavan hyväksymispäätöksessä päättäjät eivät ole kohdelleet kuntalaisia tasapuolisesti, eivät ole toimineet puolueettomasti ja ovat epäasiallisesti suosineet tuulivoimahanketta, kun huomioidaan seuraavia seikkoja:

- Ovatko päättäjät huolehtineet asian riittävästä selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset ja perehtyneet niihin?
- Ovatko päättäjät ottaneet huomioon viranomaisten ja kaupunkilaisten esittämät huomiot hankkeen edellytyksiä koskevista puutteista ja virheistä mm. maisema-arviointi, melumallinnus sekä maankäyttöön kohdistuvien vaikutuksien ja ympäristö- sekä luontovaikutusten selvittämisen puutteet sekä kiinteistöjen arvon alenemisen?
- Ovatko päättäjät perustelleet, minkä vuoksi asian arvioinnissa on ilmeisesti annettu enemmän painoarvoa hyödynsääjän näkemyksille kuin edellytysten puutteita koskeville kaupunkilaisten ja viranomaisten lausumille?
- Ovatko päättäjät voineet perustellusti olla siinä käsityksessä, että valituksen alaisten päätösten hyväksymisen edellytyksiä koskevat epäilyt olisivat olleet perusteettomia?
- Ovatko päättäjät pystyneet antamaan järkevää selitystä sille, miksi he ovat harkinnassaan sivuuttaneet edellytyksiä koskevat epäilyt ja miksi hankkeen edut kaupungille olisivat suuremmat kuin haitat?

Katsomme, että vastaukset yllä oleviin kysymyksiin ovat kielteiset ja päätöksenteossa noudatettu hallintomenettely on siten lainvastainen.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavanlaatija on toimittanut kaava-asiakirjat ja tarvittavan aineiston Keuruun kaupungille sovittuun aikataulusssa siten, että Alueidenkäyttölain mukainen kaavoitusprosessiin kuuluva päätöksenteko on voitu järjestää Keuruun kaupungin hallintosäännön edellyttämällä tavalla ja esityslistat julkaista ajallaan. Keuruun kaupungin asianosainen hallintokunta on valmisteellut pykälät liitteineen, joista on ollut mahdollista saada päätöksenteossa tarvittava tieto. Lisäksi kaavanlaatija on kutsuttu toimielinkokoukseen esittelemään osayleiskaavan sisältö ja vaiheet sekä vastaamaan esitettyihin kysymyksiin. Riittävän tiedon saaminen on siis varmistettu Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan etenemisestä päättämiseksi.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §).

Keuruun kaupunki vastaa lausunnossaan muutoksenhakijoiden väitteeseen hallintomenettelyn lainvastaisuudesta.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

5. Vuorovaikutuksesta

Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon”. Tämä tarkoittaa kaavoituksessa sitä, että kaavoitusmenettely järjestetään ja suunnitellaan siten, että lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedotetaan niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen) on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti ja suullisesti mielipiteensä asiasta (AKL 62 §).

Hautakankaan hirvimiehet ry ei ollut saanut lausuntopyyntöä, vaikka metsästysseuralla on kaava-alueella 1 705 hehtaaria käsittävä vuokrasopimus.

Aito vuorovaikutus edellyttää, että kansalaiset voivat tosiasiallisesti vaikuttaa päätöksen lopputulokseen. Tätä varten heillä on oltava käytettävissään riittävästi oikeaa tietoa. Tässä tapauksessa näin ei ole ollut. Koska tuulivoima-alue on sijoitettu kiinni naapurikuntien rajoihin, niin tiedon tarve korostuu naapurikunnissakin. Lehmikorven hanke vaikuttaa joka tapauksessa naapurikuntien, Virrat ja Ähtäri ympäristöön ja asukkaisiin merkittäväällä tavalla ja saattaa vaikuttaa niissä olevien kaavojen toteuttamiseen sekä voi rajoittaa siellä alueiden käytön suunnittelua hankealueen lähellä.

Katsomme, että kaava-aineisto ei sisällä riittäviä selvityksiä, niissä on puutteita ja virheitä eikä aito vuorovaikutus ole toteutunut. Esimerkiksi Haapamäen suojalla oli 7.11.2023 hankkeesta yleisötilaisuus, jossa käsiteltiin asukaskyselyä. Mainittiin, että kysely oli avautunut 18.10.2023 ja se päättyisi 19.11.2023. Koska lähialueen asukkaat eivät olleet saaneet mitään tietoa asukaskyselystä, niin tilaisuudessa pyydettiin selvittämään tilannetta, mutta asiasta jälkeenpäin kaupungilta kysyttäessä ei mitään vastausta tullut. Kun asukaskyselyä myöhemmin purettiin, niin kerrottiin, että lähialueen asukkaille ja kiinteistöjen omistajille 5 km:n säteellä olisi lähetetty tiedote asukaskyselystä postitse. Allekirjoittanut ei sellaista koskaan saanut, vaikka etäisyys asuntoon hankealueesta on n. 720 metriä. Samaa ovat sanoneet useat hankealueen lähiasukkaat.

Kuitenkin YVA-vaiheen selostuksen mukaan asukaskysely on tehty 10 km asti hankealueelta. Vastauksia tuli 110 ja 76 % kannatti vaihtoehtoa 0 (hanketta ei toteuteta). Kyselyn perusteluissa todetaan, että se tehdään, jotta sitä voidaan hyödyntää YVA-menettelyssä. Kyselyä ei kuitenkaan hyödynnetty eikä perusteltu, miksi ei hyödynnetty. Viittaamme myös viranomaisneuvottelun muistioon, Teams-kokous 17.6.2025. Kokouksessa Keuruun kaupungin puheenvuorossa todetaan: Kaava on aiheuttanut vähän vastustusta ja työ on sujunut hyvin. Hanketoimija on ollut luotettava ja kaavoituskonsultti on ollut hyvä. Kaupungin puheenvuoro on jyrkässä ristiriidassa asukaskyselyn sekä valituksemme perustelujen kanssa.

Kaavanlaatijan vastine

Tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa on noudatettu Alueidenkäyttölaissa (AKL) tarkoitettua vuorovaikutteista suunnitteluprosessia siten, että kaavan valmistelun yhteydessä on käsitelty osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta annetut lausunnot sekä muistutukset ja mainituissa dokumenteissa esitetyt seikat on otettu huomioon kaavoittajan vastineissa esitetyillä tavoilla (kaavaselostuksen liitteet 7 ja 8).

Selvitysten laajuuden ja riittävyden osalta todetaan myös, että kaavoituksen yhteydessä tehtyjen selvitysten lisäksi vaikutusarviointit ovat perustuneet Pohjan Voima Oy:n ja Metsähallituksen 11.1.2023 vireille saattamaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017, ”YVA-laki”) tarkoitettuun YVA-menettelyyn koskien Lehmikorven tuulivoimahanketta.

Vaikutusten arviointia on tarkennettu osayleiskaavaehdotusta laadittaessa. Vaikutusten arviointi on perustunut laadittuihin selvityksiin ja lisäselvityksiin sekä viranomaisyhteistyön kautta saatuun palautteeseen.

Todettakoon, että Hautakankaan hirvimiehet ry ei ole viranomainen, jota erikseen kuullaan lausuntopyynnön kautta. Kaikilla itsensä osalliseksi katsoneilla on ollut mahdollisuus jättää kannanottonsa, mielipiteensä ja muistutuksensa AKL:n mukaisissa kaavavaiheissa, ja kaavoituksen vaiheista on tiedotettu kuuluttamalla Keuruun kaupungin vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti ja siten kuin Alueidenkäyttölaki edellyttää. Lisäksi YVA-menettelyn aikana on järjestetty YVA-lain mukainen vuorovaikutus, jota kautta on saatu lisätietoa osayleiskaavan laatimista varten.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

6. Kaavamerkinnän muutoksesta nähtävillä olon jälkeen

AKL 65 §:n 1 momentin mukaan kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä 9.4.-8.5.2025.

Kaupunginvaltuuston kokouksen 08.09.2025 /Pykälä 50 ja sen liitteessä 21 on ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelun pöytäkirja 17.6.2025. Viranomaisneuvottelun muistion mukaan Keski-Suomen ELY Eero Manner toteaa, että ei ole tarvetta asettaa kaavaehdotusta uudelleen nähtäville esitettyjen muutosten johdosta, mutta ei mainitse mitä muutoksia on tehty eikä perustele niitä.

Jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville (MRA 32 §). Uudelleen nähtäville asettaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos muutokset koskevat vain yksityistä etua ja niitä osallisia, joita muutokset koskevat, kuullaan erikseen.

Kaavaselostuksessa mainitaan, että 18 lausunnon ja yhden muistutuksen johdosta laadittiin kesällä 2025 lisäselvityksiä mm. salassa pidettävät ja vain viranomaiskäyttöön tarkoitetut kaksi lintuselvitystä. Kaavaehdotusta muutettiin nähtävillä olon jälkeen vähäisesti löydetyn muinaisjäännöksen takia ja kaavakartalle merkittiin molemmat kaava-alueelta löydetyt uudet muinaisjäännökset. Lähdeselvityksessä kaava-alueelta löytyi kaksi vesilain mukaista pienvesikohdetta, jotka merkittiin kaavaehdotukseen. Kanaintujen mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi lisättiin määräys, jonka mukaan tuulivoimaloiden tornin alaosa saa värjätä valkoisesta poikkeavalla tavalla.

Alueelta on löytynyt kaksi vesilain mukaista kohdetta (metsälaki 10 §:n kartoitettuja suuria yhteisiä kohteita on vähintään 7, joiden sisällä yksittäisiä kohteita on 30, ks. valituksemme liite 8). Kaksi uutta muinaisjäännöskohdetta sijoittuvat voimaloiden 8 ja 10 lähelle.

Uudet lintuselvitykset siis osoittavat suojelluille linnuille koituvan törmäysriskin, jota ei voimalan tornin värin muuttaminen käytännössä estä. Tietävästi Suomessa ei ole missään tornin väriä muutettu tummaksi tai mustaksi. Ei ole myöskään mainittu, mikä olisi muutettu väri. Salassa pidettävät lintuselvitykset saattavat tarkoittaa, että tuulivoimaloiden tai jonkun suunnitellun tuulivoimalan rakentaminen voi olla kiellettyä kaava-alueelle SLL:n perusteella. Ks. kohta 8, Sääksi.

Ei ole perusteltu, onko kaavaehdotuksen muuttaminen vähäistä eikä sitä, rajoittuvatko muutokset yksityiseen etuun vai määrättävätkö ne alueen käyttöä yleiseen etuun vaikuttavalla tavalla. Koska tätä arviointia perusteluineen ei ole tehty eikä sitä, miksi kaavaehdotusta ei ole asetettu uudelleen nähtäville, niin kaavapäätös on kumottava.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettaminen (MRA 32 §) ei ole ollut tarpeen, koska kaavaratkaisua ei ole muutettu olennaisesti vaan se on pysynyt samana. Kaavakarttaan merkityn ohjeellisen huoltotien poisto saadun palautteen perusteella todennetun lähteen vuoksi vähentää ympäristövaikutuksia. Kyseessä ei tältä osin ole sellainen yleinen asia, josta tulisi kuulla osallisia asettamalla kaavaehdotus uudelleen nähtäville. Olemassa olevat tieyhteydet säilyvät. Todettakoon, että lisäselvitysten kautta saadut tiedot ovat tosiasioita kaavasta riippumatta. Kaavaratkaisua ei ole muutettu ja kaikilla tehdyillä tarkistuksilla on voitu varmistaa, että mm. riittävät etäisyydet voimaloihin kaikilta osin täyttyvät.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan vuorovaikutus on AKL 65 §:n ja MRA 6. luvun mukainen. Muutoksenhakijoiden vaatimus osayleiskaavaa koskevan hyväksymispäätöksen kumoamisesta on perusteeton. Alueidenkäyttölain mukainen viranomaisneuvottelu voidaan järjestää kaavaehdotuksen oltua julkisesti nähtävillä ja neuvottelussa esille tulevat asiat voidaan huomioida edellä kuvatulla tavalla.

Ympäristöministeriön alainen ELY-keskus, joka ohjaa kuntakaavoitusta, on ohjeistanut ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 17.6.2025, että kaavaehdotusta ei ole tarvetta asettaa uudelleen nähtäville. Lisäksi on havaittu, että luontokohteisiin ei ole merkittäviä vaikutuksia ja pidetty hyvänä, että voimaloiden tornin alaosan väritys otetaan huomioon kaavamääräyksissä. Liitteet on salattu Suomen Lajitietokeskuksen ohjeistuksen mukaisesti niissä käsiteltävien lajien esiintymispaikkojen suojelemiseksi.

Muutoksenhakijoiden väitteet siitä, että tuulivoimaloiden tai jonkun suunnitellun tuulivoimalan rakentaminen voi olla kiellettyä kaava-alueella SLL:n perusteella, on perusteeton.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

7. Kaavan sisältövaatimuksista

Alueidenkäyttölain 39.2 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset, ympäristöhaittojen vähentäminen ja rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Nämä seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajille tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

AKL 77 §:n mukaan laadittaessa AKL 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että

- yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella
- suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön
- tuulivoimalan teknillinen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää

Katsomme edellä ja jäljempänä esitetyin ja esitettävien perustein, että kaavan sisältövaatimukset eivät tässä tapauksessa täyty, eikä niiden täyttymistä ole voitu varmistaa selvitysten puutteellisuuden vuoksi (AKL 39 §, AKL 9 § ja MRA 1 §). Tuulivoimarakentaminen aiheuttaisi maanomistajille ja muille oikeuden haltijoille myös kohtuutonta haittaa AKL 39.4 §:n vastaisesti.

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Myös tuulivoimaosayleiskaavan sisältövaatimukset täyttyvät. Lehmikorven tuulivoimayleiskaava on laadittu AKL 39 §:n, AKL 9 §:n, MRA 1 §:n ja AKL 77 a §:n edellyttämällä tavalla, mikä käy ilmi kaava-asiakirjoista.

Väitteet tuulivoimaosayleiskaavan aiheuttamasta kohtuuttomasta haitasta ovat virheellisiä. Kaa-voitukseen liittyvän kohtuuttomuusarvioinnin lähtökohtana on pidettävä, että kaavoituslainsäädännön mukaisilla menettelyillä kunnan on mahdollista laillisesti muuttaa ja kehittää alueiden käyttötarkoituksia, eikä kuntalaisilla ole oikeudellisesti suojattua oikeutta vaatia ympäristönsä säilymistä täysin muuttumattomana.

Yleiskaavan kohtuuttomuuden arviointi on AKL 39 §:n soveltamiskäytännön mukaan kokonaisharkintaa ja oikeuskirjallisuudessa on tämän mukaisesti todettu, että kohtuuttomuus arvioidaan lähtien yleiskaavan aluevarausten ja kaavamääräysten kokonaisvaikutuksista maanomistajien ja oikeudenhaltijoiden asemaan. Tällöin kokonaisharkinnassa voidaan huomiota kiinnittää muun muassa alueen sijaintiin, muiden kilpailevien maankäyttömuotojen painavuuteen ja muiden maanomistajien sekä oikeudenhaltijoiden kohteluun kaavoituksessa.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

8. Maisemavaikutuksista

Kaavan maisemavaikutusten arviointi perustuu vanhentuneisiin tietoihin. Arvioinnissa ja sen lähdeluettelossa viitataan ohjeistuksiin vuosilta 2006 ja 2016 eikä uusinta ajantasaista ja voimassa olevaa ohjeistusta ole noudatettu, "Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, päivitys 2024, Ympäristöministeriön julkaisuja 2024:29"

Kaavoituksen hyväksymisen edellytyksenä on se, että vaikutusten arvioinnin tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan tietoon. Lehmikorven maisema-arviointi ei perustu ajantasaiseen tietoon maisemavaikutusten ulottuvuudesta ja vaikutusvyöhykkeistä.

Tämä uusi ohjeistus ottaa huomioon tuulivoimaloiden mittakaavan muutoksen ja siinä on päivitetty näkyvyysalueiden laajuuksia. Lähialueen raja 300 m korkuisille voimaloille on arvioitu olevan noin 8-10 kilometriä. Tämä pätee myös Lehmikorven 289 m korkuisille voimaloille. Konsultin vastaukset useisiin vaikutusten lieventämiskeinoista esitettyihin huomautuksiin, että voimaloiden korkeutta on laskettu 300 metristä 289 metriin, ovat merkityksettä maisemavaikutusten osalta.

Kaavasuunnittelussa ei ole tunnistettu maisemavaikutusten ulottuvuutta ja merkitystä. Suunnittelu perustuu puutteelliseen tietoon vaikutuksen kohteeksi joutuvista kiinteistöistä ja maisemakohteista ja vaikutusten voimakkuudesta niihin.

Maisema-arvioinnissa ei ole myöskään arvioitu yhteisvaikutuksia muiden kymmenen tuulivoimahankkeiden (161 voimalaa) kanssa.

Yhteisvaikutusten arviointi tarkoittaa nykyisten ja suunnitteilla olevien tuulivoima-alueiden kartoittamista 35-60 km etäisyydelle asti arvioitavasta hankkeesta, riippuen maiseman luonteesta (avoimuus ja maanpinnan muodot) ja tuulivoimaloiden näkyvyydestä. Avoimilla alueilla, kuten merellä ja avotuntureilla on syytä selvittää teollisen mittakaavan hankkeita jopa 60 km etäisyydelle asti, muuten teollisen mittakaavan hankkeiden huomiointi enintään 35-40 km etäisyydelle riittää. (Uusin ohjeistus s. 41-43). Liitteenä 5 maisema-arkkitehti Emilia Weckmanin lausunto maisemavaikutusten näkökulmasta liittyen Keski-Suomen maakuntakaavaan 2040. *Siinä todetaan, sivulla 2*

yhteisvaikutusten puute mm. SWECO:n laatimassa maisemaselvityksessä alueen 5 Lehmikorpi (Keuruu) osalta.

Kaikista suunnitteilla ja tiedossa olevista Keuruun, Ähtärin, Virtain, Petäjäveden ja Mänttä-Vilppulan tuulivoimahankkeista olisi pitänyt laatia yhdistetty näkymäaluekartta. Yhteisvaikutusten laajuudesta saadaan käsitys vain kuntarajoja ylittävällä arvioinnilla.

Mainittakoon, että naapurikaupungissa Mänttä-Vilppula on juuri lopetettu Metsomäen tuulivoimahankkeen kaavoitus alueelle sopimattomana (voimaloita 8, siis 4 vähemmän kuin Lehmikorven hankkeessa ja voimalat 37 m matalammat). Hankkeelle edellytettiin ympäristölupaa.

KMV- lehti 21.5.2025: ”Päätös osoittaa kuitenkin asukkaiden vahvaa tahtotilaa Kolhon tuulivoimaloita vastaan, ja päätöksestä riemuitaan varmasti myös rajaseudulla Keuruun puolella”. Tämän hankkeen maisemaselvityksessä (Metsomäen tuulivoimahanke, Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys 23.8.2024) tuotiin esille maisemaselvityksiin liittyviä yleisiä epävarmuustekijöitä kuten, että voimaloiden sijainti saattaa muuttua, sähkönsiirtolinjojen sijainti ja liittymispisteen sijainti saatetaan ratkaista vasta kaavoituksen jälkeen ja että puustovaikutus muuttuu metsän hakkuiden ja voimaloita varten rakennettavan tiestön johdosta.

Lehmikorven vaikutusalueen poikkeuksellisen suurta 101:n maisemakohteen määrää on kuvattu kaavaselistuksen tehdyssä maisemaselvityksen kohdassa 8.2.:

Valtakunnallisia arvokkaita maisema-alueita ja kulttuurimaisemia on lähivaikutusalueella yksi, Ähtärin reitin maisemat, 6,5 km etäisyydellä voimaloista. Katsomme, että yksistään tämä lähialueen VAMA-kohteen johdosta kaava tulee kumota, Päijät-Hämeen maakuntakaava 2060:stä on juuri poistettu kohde Karilanmaa siitä syystä, että se oli valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen lähivaikutusalueella., ks. Päijät-Hämeen maakuntakaava 2060, kaavaselistusluonnos 15.9.2025.

Maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja kulttuurimaisemia on lähivaikutusalueella, alle 10 km, neljä, joista lähin on 1,6 km:n etäisyydellä ja kolme 5,7-9,9 km:n etäisyydellä. Välivaikutusalueella 10-23 km, näitä on 18.

Perinnemaisemia lähivaikutusalueella, alle 3 km, on kolme ja välivaikutusalueella 10-21 km:n etäisyydellä näitä on 14. ”Perinnemaisemien päivitysinventointia Etelä-Pohjanmaan ja Pirkanmaan alueilla on tehty viime vuosina ja kohteiden luokitus on vielä kesken eikä tuloksia ole vielä julkaistu”.

Natura-alueita lähivaikutusalueella 2,8-6,9 km:n etäisyydellä on viisi.

Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä on lähivaikutusalueella alle 10 km:n etäisyydellä kaksi. Välivaikutusalueella 10-25 km niitä on 26.

Erityissuojelun kohteita välivaikutusalueella 10-22 km:n etäisyydellä on 10.

Kaavakonsultin maisemaselvityksen kohdassa 1 Johdanto ja taustaa, mainitaan, että, 3-18 km:n päähän sijoittuu kaksi kulttuuri- ja luonnonmaiseman kannalta merkittävää maisemakokonaisuutta. Kuitenkin maisemaselvityksen sivuilla 19-20 on lueteltu etäisyyksillä 3-18 km yhteensä 17 valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Maisemaselvityksen kansilehdellä mainitaan, että se on päivitetty osittain 14.2.2024 & 19.2.2025. Kuitenkin selvityksen johdannossa mainitaan, että se on päivitetty jälkikäteen 14.2.2025. Päätäjillä ei ole ollut mahdollisuutta verrata, mitä, milloin ja miten on todellisuudessa päivitetty aikaisempaa maisemaselvitystä.

Havainnevideo ja havainnekuvat eivät anna totuuden mukaista kuvaa maisemavaikutuksista. Ne olisi pitänyt tehdä kaikkina vuodenaikoina, myös pilvettömissä olosuhteissa ja hämärässä sekä yöllä tavalla, jolla lentoestevalojen vaikutusta olisi voitu arvioida. Myöskään voimaloiden tornien peilivaikutusta järvien pintaan ei ole kuvattu. Se voi ulottua sopivissa olosuhteissa järville 8-10 kilometriin asti.

Arkeologisen inventoinnin mukaan alueella sijaitsee poikkeuksellisen suuri määrä kohteita, joista jopa yksi kohde 5, Keuruu Isonvea on kiinni voimalan 2 rakennuspaikassa. Maiseman kannalta on huomattava, että arkeologisten kohteiden yhteys nykyiseen maisemaan menetetään, kun ympäristö muuttuu teollisuusalueeksi. Maa-ainesten otto muuttaa myös maisemaa kaava-alueella ja sen ulkopuolisilla ottoalueilla. Erityisesti lähivaikutusalueella tämä olisi pitänyt arvioida. Nämä arvioinnit ovat jääneet tekemättä maisemaselvityksen yhteydessä.

Katsomme, että osayleiskaava tulee kumota näiden yksittäisten ja yhteisten kielteisten maisemavaikutusten perusteella sekä sen perusteella, että uusinta maisemien arviointiohjeistusta ei ole noudatettu.

Kaavanlaatijan vastine

Maisemavaikutusten arviointi ei perustu vanhentuneisiin tietoihin. Kaavaehdotusvaiheessa maisemavaikutusten arviointia on tarkastettu vastaamaan päivittyntä tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arviointiopasta (2024), joka ohjaa huomioimaan valtakunnallisesti arvokkaat kohteet herkkyydeltään suureksi. Vaikutuksen merkittävyyden päättelyketju perustuu kohteen herkkyyden ja hankkeesta aiheutuvan muutoksen suuruuteen, huomioiden kuitenkin kohdekohtaisesti kaikki siihen liittyvät osatekijät. Maisemavaikutusten arviointi perustuu ajantasaiseen tietoon ja tehtyihin selvityksiin ja analyysihin, mikä käy ilmi kaavaselostuksesta, sen liitteistä ja siinä mainituista viittauksista.

Lehmikorven Tuulivoimaosayleiskaava täyttää maisemavaikutusten osalta MRL 77 b §:ssä ja 39.2 §:ssä asetettuja vaatimuksia, joiden mukaan suunnitellun rakentamisen ja muun maankäytön tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön. Maisemavaikutukset on selvitetty lain edellyttämällä tavalla.

Hankkeen vaikutuksia maisemakuvaan ja näkymiin on tarkasteltu vaikutusten arvioinnissa alueen maisemalle tyypillisten ominaispiirteiden ja herkkyyden arvioinnin, näkvyysalueanalyysin ja valokuvasovitteiden perusteella. YVA-menettelyn vaikutusten arviointia on täydennetty osayleiskaavaehdotukseen.

Maisemavaikutusten arviointi on laadittu asiantuntija-arviointina aineistojen pohjalta. Vaikutuksia on arvioitu suunnista, joista ihmiset eniten havainnoivat maisemaa eli asutuksen, vesistöjen, virkistysreittien ja päätiestön sekä maisemallisesti merkittävien teiden suunnista. Arvioinnissa on otettu huomioon erityisesti herkäät alueet ja kohteet, arvoalueet ja -kohteet, asutut alueet, pääliikennereitit sekä maiseman erityispiirteet ja tärkeimmät näkymät. Arvioinnissa on otettu huomioon tuuli- ja aurinkovoima-alueen rakentamisen, toiminnan sekä toiminnan lopettamisen aikaiset vaikutukset. Arvioinnissa on keskitytty maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön suhteen merkittävimpinä hahmottuvien toiminnan aikaisten vaikutusten selvittämiseen.

Laserkeilausaineiston perusteella tunnistetut mahdolliset muinaisjäännökset on tarkastettu maastossa kesäkuun alussa 2025. Tarkastus tehtiin Keski-Suomen museon ehdotusvaiheen lausunnon vuoksi. Kaavoitettavalta alueelta tarkastetuista kahdesta kohteesta molemmat olivat tervahautoja. Viranomaisneuvottelussa 17.6.2025 on käsitelty tehdyt havainnot ja toimenpiteet, jotta rakentaminen ei aiheuta vaikutuksia muinaisjäännöksille. Kohteista Riihiautio on todettu kriittisemmäksi. Keski-Suomen museo on todennut, että etäisyys maankäytön toimista on riittävä, eikä jatkotoimenpiteitä esitettyjen tietojen perusteella tarvita.

Kaavaselostuksessa maisemalliset vaikutukset on arvioitu erikseen Pihlajaveden reitin ja Pihlajavesi ja yläjuoksun pienvedet Natura-alueiden kohdalla. Lisäksi on laadittu Pihlajavesi ja yläjuoksun pienvedet Natura-arvioinnin tarveharkinta, Raiskin metsä Natura-arvioinnin tarveharkinta ja Pihlajaveden reitti Natura-arviointi. ympäristövaikutuksia on lievennetty kaavaehdotukseen saatujen lausuntojen ja mielipiteiden mukaisesti sijoittamalla osa tuulivoimaloista kauemmaksi vesistöistä, keskittämällä tuulivoimalat hieman tiiviimmin, pienentämällä tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutta ja roottorin halkaisijaa. Lievennystoimet pienentävät mm. maisemavaikutuksia, vesistövaikutuksia ja linnustovaikutuksia.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava on laadittu Alueidenkäyttölain (132/1999) 77 b §:n mukaisia sisältövaatimuksia noudattaen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

9. Meluvaikutuksista ja voimaloiden sijoittelusta

Liitämme ohien johtavan tuulivoimamelun asiantuntijan DI Hannu Nykäsen lausunnot Petäjäveden Pitkälänvuoren ja Kannonkosken Vuorijärven melumallinnuksista, liite 6. Samat virheellisuudet käyvät ilmi Lehmikorven melumallinnuksesta.

Korostamme erityisesti sitä, että Lehmikorven kaavoituksessa voimalat ovat sijoitettu aivan liian lähelle toisiaan. Niiden rakennuspaikat on kaavassa sijoitettu 650-750 m etäisyydelle toisistaan. Etäisyys tulisi Suomen olosuhteissa olla 8 x roottorin halkaisija ja, kun etäisyys mitataan siiven kärjestä, niin sen pitäisi olla 9 x roottorin halkaisija. Lehmikorvessa tämä tarkoittaisi 1 602 m. ($9 \times 178 \text{ m} = 1\,602 \text{ m}$). Tuuliyhtiö Ilmatar on ilmoittanut käyttävänsä 1 500 m etäisyyttä hankkeissaan.

Lainauksia DI Nykäsen lausunnoista:

”Tuulen yläpuolella sijaitsevien voimaloiden jättöpyörteellä on merkittävä kohottava vaikutus tuulen alapuolella toimivien voimaloiden melupäästöön, jos voimalat ovat sijoitettu liian lähelle toisiaan.

Pienitaajuista, rakennusten sisätiloihin voimakkaimmin etenevää melukomponenttia ei voida ennakoida luotettavasti melumallinnuksessa, koska yksittäisten tuulivoimaparien välinen etäisyys on liian pieni, jotta tuulen yläpuolella olevan voimalan jättöpyörteen vaikutus tuulen alapuolella olevan voimalan melupäästöön ei vaikuttaisi melupäästöä kohottavasti.

Suomen olosuhteissa, joissa tuulen suunta vaihtelee 360 astetta, tulisi noudattaa tuulivoimaloiden tornien välisenä minimietäisyytenä kahdeksan kertaa roottorin halkaisija.

Keskeinen seikka tuulivoima-alueen melun kannalta on se, että tuulivoimaloiden sijoittelu liian lähelle toisiaan aiheuttaa melumallinnuksen lähtöolettamuksen eli tuulivoimaloiden toimimisen pyörteettömässä tuulikentässä pätemättömäksi, jolloin koko melumallinnus on lähtökohdiltaan virheellinen”.

Lausunnoissa on käsitelty yksityiskohtaisesti tuulivoimaloiden merkityksellistä sykintää ja inversiota sekä melun vaikutuksia rakennusten sisätiloihin ja niiden huomioonottamista melun mallintamisessa.

Lehmikorven melumallinnuksessa ei ole tarkasteltu oikein eikä huomioitu tuulivoimaloiden aiheuttamaa amplitudimodulaatiota (merkityksellinen sykintä). Mikäli tätä melun erityispiirrettä ei tunneta tarkasti, niin melumallinnukseen tulee tehdä joka tapauksessa varovaisuusperiaatteen mukaisesti + 5 dB:n korjaus. Ruotsalaistutkimuksessa (Larsson, Öhlund 2013) osoitettiin, että tuulivoimaloissa esiintyy merkityksellistä sykintää 20-30 % käyntiajasta.

Tuulivoimaloiden melu tarkoittaa myös äänimaiseman muutosta.

Liitteen 7 kartasta ilmenee myös, että tuulivoimaloita on sijoitettu aivan liian lähelle läpikulkutietä. Esimerkiksi:

Tv 10, 205 m
Tv 7, 51 m
Tv 4, 173 m
Tv 11, 102 m
Tv 12, 25 m

Suomen tieyhdistyksen suositus on, että pienemmillä teilläkin tulisi noudattaa Väyläviraston ohjeistusta etäisyydestä maanteihin. Sen mukaan tuulivoimalan etäisyyden pitäisi olla kokonaiskorkeus + 20-30 m. Tässä tapauksessa etäisyyden pitäisi olla noin 310 metriä.

Kaavanlaatijan vastine

Tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistaman tuulivoimatoiminnan meluvaikutuksia on selvitetty luotettavalla ja Alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä riittävällä tavalla.

Hankkeen meluvaikutuksia on arvioitu ympäristöhallinnon ohjeen (2014) mukaisesti. Tuulivoimaloiden aiheuttaman keskiäänitason mallinnus on suoritettu laskentastandardin ISO 9613-2 mukaisesti AFRY Numerola -mallinnusohjelmistolla. Melu ja välkemallinnukset on laadittu AFRY Finland Oy:n toimesta käyttäen AFRY Numerola-mallinnusohjelmistoa. Melumallinnusten tuloksena on todettu, että Mallinnusten perustella melutasot alueen loma- ja asuinrakennusten kohdilla jäävät alle valtioneuvoston ohjearvojen. Myös matalataajuisen melun tasot pysyvät kaikkien rakennusten kohdalla asumisterveysasetuksessa asetettujen arvojen alapuolella.

Osayleiskaava ei johda vaikutuksiin, jotka heikentävät kohtuuttomalla ja kestäättömällä tavalla elinympäristöä, luonnon monimuotoisuutta ja ihmisten hyvinvointia. Voimaloiden määrässä ja sijoittelussa on huomioitu niin ympäristölliset näkökulmat (mm. asutus, melu, välike, maisema, luonto, suojelualueet) kuin teknistaloudelliset näkökulmat (mm. tuulisuus, tuotanto, rakennettavuus). Voimalasijoittelu ja lähtökohdat melumallintamiselle eivät ole virheelliset.

Lisäksi todettakoon, että meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi on osayleiskaavan yleismääräyksiin kirjattu, että alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on noudatettava valtioneuvoston päätöstä (VNp 993/1992) melutasojen ohjearvoista sekä valtioneuvoston asetusta tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (Vna1107/2015) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asettamia sisämelun toimenpideraja-arvoja (STMa 545/2015).

Kaava-alueelle sijoittuu päälystämättömiä pienehköjä yksityisteitä, eikä kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitse vilkkaasti liikennöityjä teitä. Kaava-aluetta lähimmät tiet sijaitsevat noin 600 m:n–5,5 km:n etäisyydellä, mikä käy ilmi kaavaselostuksesta. Olemassa olevia metsä-autoteitä hyödynnetään tuulivoima-alueen rakentamisen aikana sekä toiminnan aikaisena huoltotiestönä.

Muutoksenhakijoiden väitteet Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaan liittyvien selvitysten puutteellisuudesta antavat virheellisen kuvan mm. tehdyistä meluselvityksistä ja niiden tuloksista.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

10. Lähdeselvitys

Vesilaki 11 §:n kohteita on selvitetty, mutta ei tarkasti metsälaki 10 §:n kohteita. Tämä on virhe tässä yhteydessä, koska norot ja purot tulee huomioida kaavoituksessa senkin takia, että tuulivoima-alueelle suunnitellaan useiden kilometrien huoltotieverkosto, jolloin virtauksien ylitykset vaativat rumpuja. Olisi pitänyt varmistaa, että huoltoteiden rakentaminen ja olemassa olevien teiden leventäminen eivät tuhoa näitä metsälaki 10 §:n kohteita kaava-alueella eikä sähkönsiirtolinja kaava-alueen ulkopuolella. Maan muokkaaminen, rakentamiseen tarvittavat typpipitoiset räjähdysaineet, teiden leventäminen, huoltoteiden rakentaminen, tierummut sekä maakaapelien kaivaminen ovat riski alueen ja sen ulkopuolisille vesistöjen luontoarvoille. Esimerkki siitä, että kaavassa on virheellisesti suunniteltu tien leventäminen, on valituksemme kohdassa 13.

Liitteen 7 kartassa kaava-alueen kartoitetut metsälaki 10 §:n seitsemän kohdetta on merkitty tummalla. Yksittäisiä kohteita on 30 ja ne on kuvattu YVA-vaiheen luontoselvityksissä, Ahlman Group Oy:n raportteja 189/2023. Alueella saattaa kuitenkin olla myös kartoittamattomia kohteita. Metsälaki 10 §:n kohteista olisi pitänyt tehdä selvitys myös suunniteltujen siirtolinjojen alueilta. Tämä on yksi puute kaavoitussuunnittelussa.

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn sekä metsälain 10 §:n ja vesilain 11 §:n mukaisten kohteiden riittävään huomiointiin.

Kaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen ja muistutusten perusteella, kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen kesällä 2025, maastoselvityksillä varmistettiin yksi lähde ja suolampi, jotka ovat vesilain 2. luvun 11 §:n vesiluontotyyppejä sekä yksi vesilain 3. luvun mukainen vesistö, joka sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella. Kohteet jäävät maankäytön muutosten ulkopuolelle. Vesilain 11 §:n ja metsälain 10 §:n mukaiset kohteet on huomioitu kaavaehdotuksen laadinnassa.

Lähin pohjavesialue sijaitsee kaava-alueen kaakkoisosassa (Sikosuonkankaan pohjavesialue 2E), jolle ei sijoitu tuulivoimaloita tai sähköasemia. Pohjavesialue on merkitty kaavaan.

Alueen lähteitä on kartoitettu muun muassa kaava-alueelle ja sähkönsiirtoreitille tehtyjen selvityskäyntien yhteydessä. Tehtyjen selvitysten tulokset on esitetty kaavaselostuksessa ja kaava-alueella sijaitsevat lähteet on huomioitu kaavakartalla tarvittavilla merkinnöillä.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

11. Vaikutukset elinkeinoihin

Vaikutuksia matkailuun ei ole arvioitu. Keuruun matkailustrategian mukaan luonto ja rauhalliset maisemat ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä. Lehmikorven hankkeen matkailua haittaavat vaikutukset ulottuvat Keuruun lisäksi myös Virroille ja Ähtärin puolelle. Tuulivoimalat heikentävät kolmen kunnan houkuttelevuutta luontomatkailuun, kalastus- ja metsämatkailuun, retkeilyyn, pimeyden ja hiljaisuuden tuomiin kokemuksiin, virkistäytymiseen ja harrastuksiin kuten esim. metsästys. Keuruu on profiloitunut retkeilykaupunkina. Lehmikorven alueen vieressä 750 metrin etäisyydellä sijaitsee mehiläistarhayritys sekä etäisyyksillä 4,7 – 8,7 km on kaksi matkailualan yritystä. Näiden elinkeino on uhattuna valituksenalaisen päätöksen johdosta. Alueen lähivaikutuspiirissä sijaitsee neljä luontoarvoiltaan huomattavaa koskea, Kuuskoski, etäisyys 3,6 km, Reinikankoski, etäisyys 3,9 km, Koskelankoski, etäisyys 3,9 km ja Kituskoski, etäisyys 6,8 m. Näiden ympärille on kehittynyt merkittävää kalastusmatkailua. Kuuskoski on yhteydessä Kuusjärveen, joka on taimenjärvi. Vaikutukset korjausinvestointeihin ja asuin- sekä loma-asuntojen rakentamiseen ovat kielteisiä, kuten jo ovat olleet heti hankkeen julkitulon jälkeen.

Alueen erämaisuuden ja kulttuuriarvojen merkittävyyttä matkailulle korostavat vuosittaiset Pihlajaveden kyläyhdistyksen "Erämaapäivät", ks liite 8. Lähin retkeilyreitti, kontioreitti sijaitsee 2,5 km:n etäisyydellä kaava-alueesta, toiseksi lähin, Koskireitti 3.5 km:n etäisyydellä. Vuonna 2025 Erämaapäivillä vieraili 2 500 henkilöä. Tämä vuosittainen tapahtuma on Keuruun suurin retkeilytapahtuma.

Rakennusvaiheen työllisyysvaikutukset ovat lyhytaikaisia. Ei ole varmuutta onko Keuruulla saatavissa tuulivoimaloiden rakentamiseen tarvittavaa työvoimaa ja yrityksiä. Rakennusurakat ovat ankarasti kilpailuja, yleensä isompi rakentaminen tapahtuu pienten paikkakuntien ulkopuolisten yritysten toimesta ja tuulivoimaloiden pystyttämiseen tarvitaan ulkomaalaisia työntekijöitä. 12 tuulivoimalaa luovat vain 2-3 pysyvää osa-aikaista työpaikkaa huoltotehtäviin, todennäköisesti huoltohenkilöstö ei tulisi Keuruulta. Kaavakonsultti SWECO on antanut työllisyysvaikutuksista väärää tietoa tarkoituksella vaikuttaa päätöksentekoon esitellessään talouslukuja.

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn. Kaavaselostuksessa on arvioitu kattavasti osayleiskaavan vaikutuksia mukaan lukien mm. taloudelliset vaikutukset ja elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittyminen. Myös vaikutuksia matkailuun on arvioitu, eikä merkittäviä vaikutuksia odoteta.

Lisäksi YVA-menettelyn yhteydessä on arvioitu kattavasti hankkeen vaikutuksia, joita on osayleiskaavaehdotukseen täydennetty. Osayleiskaavan toteuttamiseen liittyviä mahdollisia rakennusurakoita ei ratkaista kaavoituksen yhteydessä.

Muutoksenhakijoiden väitteet kaavakonsultin esittämästä väärästä tiedosta ja vaikuttamisesta päätöksentekoon ovat perusteettomia ja antavat väärän kuvan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä. Vuorovaikutus osayleiskaavoituksen aikana on toteutettu MRA 6. luvun mukaisesti, minkä lisäksi Keuruun kaupunki on pyytänyt kaavanlaatijan toimielinkäsittelyihin esittelemään osayleiskaavan sisältöä.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

12. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

Toisin kuin kaavakonsultti esittää, uusimpien pohjoismaisten tutkimusten perusteella tuulivoimalat laskevat kiinteistön arvoa erityisesti 0-3 km:n etäisyydellä. Mitä suurempi voimalakeskittymä on, mitä korkeampia ne ovat tai jos kiinteistöihin kohdistuu melu- ja välkevaikutus, sitä enemmän arvo laskee.

Maaseudulla arvon alennus voi olla 23 %. Tanskassa (1,34 miljoonaa kauppaa 27 vuoden aikana) arvo laskee 2,5 km etäisyydelle asti. Norjassa (yli 230 000 kauppaa 12 vuoden aikana) vaikutus arvoon alkaa rakentamisvaiheessa ja ulottuu 6 km asti. Ruotsissa (68 941 kauppaa vuosina 2013-2018) on arvon alennus ollut 19-23 % 0-2 km etäisyydellä ja 6-12 % 5-8 km etäisyydellä. Lähde: Pelastetaan Suomen luonto ry. On huomattava, että tilastoissa ei ole kiinteistöjä, jotka eivät ole enää myyntikelpoisia ja joita ei ole saatu myytyä tuulivoimaloiden takia.

Päättäjille on annettu väärää tietoa esittämällä, että tuulivoimalat eivät laske kiinteistöjen arvoa eivätkä päättäjät ole selvittäneet todellisia vaikutuksia. Arvon alenemisen merkittävyys näkyy, kun yhteisvaikutukset arvioidaan 185 kiinteistön osalta, jotka sijaitsevat alle 5 km kaava-alueesta. Koska arvon aleneminen kohdistuu näin suureen määrään kiinteistöjä, se voi heikentää paikallista taloutta ja veropohjaa. Sitä tekee myös mahdollinen paikkakunnalta poismuutto tuulivoimaloiden takia. Kaavassa ei ole arvioitu tätä riittävästi, mikä rikkoo kohtuutonta haittaa koskevaa säännöstä (AKL 39.4 §) ja loukkaa perustuslain mukaista omaisuuden suoja.

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn. Kaavaselostuksessa on arvioitu kattavasti osayleiskaavan vaikutuksia mukaan lukien kiinteistöjen arvoon liittyviä vaikutuksia.

Tuulivoimayhdistyksen mukaan maailmalla on tehty useita tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon. Tutkimukset eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin, vaan hintatasoa selittävät useat muut tekijät.

Lisäksi YVA-menettelyn yhteydessä on arvioitu kattavasti hankkeen vaikutuksia, joita on osayleiskaavaehdotukseen täydennetty.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

13. Vaikutukset luonnonarvoihin

Lukuisissa lausunnoissa huomautuksissa ja mielipiteissä on tuotu esille haittoja, jos päätös kaavoituksesta tehdään ja tuulivoimalat rakennettaisiin. Voimaloiden vaikutus on haitallinen luonnon monimuotoisuudelle, linnustolle, eläimistölle, suojeltaviin lajeihin ja pienvesistöille. Kaavan vaikutuksia luontoarvoihin ei ole arvioitu riittävästi tai ne on arvioitu varsin puutteellisesti. Sähkön siirtolinjojen luontovaikutusten arviointi ei ole läheskään riittävää, (mm. Natura-alueen ylitys).

Esimerkkinä YVA-vaiheen liitteessä 12 kohde Pyyhaudanmutka on luokiteltu metsälain 10 §:n mukaiseksi erityisen tärkeäksi elinympäristöksi ja se sisältää erittäin uhanalaisia (EN) lehtotyypppejä. Suositellaan, että vesitalous, pienilmasto ja puusto säilytetään ennallaan. Suunniteltu huoltotie, nykyinen kapea hiekkatie kulkee Pyyhaudanmutkan kohdalla osittain aivan puron vieressä.

Tämä tie on merkitty kaavaan merkittävästi parannettavaksi tieksi. Tilaa tien leventämiselle ei ole ilman puron pengeralueen tuhoutumista. Kuitenkin kaavakonsultti toteaa vastineessaan, että *Voimalapaikoilla, niiden huoltoteillä, sisäisen sähkösiirron ja sähköaseman alueella tai niiden vaikutusalueella ei ole arvokkaiksi luokiteltuja luontokohteita tai lajiesiintymiä. Nämä kohteet on suunnittelussa huomioitu, eikä niille aiheudu vaikutuksia rakentamisesta tai toiminnasta.*

ELY-keskus toteaa perustellussa päätelmässään, että eteläisin Koninlampi on vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittama luonnontilainen pienvesikohde, jonka luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Voimalan rakentaminen liian lähelle lampea saattaa muuttaa lammen vesitaloutta ja veden laatua ja vaarantaa vesilain 2 luvun 11 §:n vastaisesti lammen luonnontilan.

Edelleen ELY-keskuksen tekemän maastokäynnin perusteella harjumainen alue jatkuu myös Sikosuonkankaan pohjoispuolella. *Sikosuonkankaan pohjavesialueen halki kulkee VE1 ja VE2 mukainen parannettava tie. Tien rakentamisen kielteisiä pohjavesivaikutuksia ei voida täysin poissulkea tarkalla suunnittelulla ja huolellisuudella. Vaikutuksia pohjavesivaikutteiseen lähteikköön ja tihkupintaan ei tiestön suojauksella pystytä turvaamaan, sillä tihkupinta ja lähteikkö purkautuvat harjun sisältä ja muutokset ympäristössä voivat olla nopeasti lähteikön ja tihkupinnan vesitalouden kielteisesti vaikuttavia.* Juuri tälle alueelle on kaavassa merkitty huoltotie.

Näillä kahdella esimerkillä viittaamme pyyntöömme siitä, että tässä asiassa järjestetään kattava maastokatselmus sekä perustelujemme kohtaan 1., että päätöksenteossa ei ole juuri lainkaan otettu huomioon YVA-menettelyn yhteydessä tuotuja hyvin perusteltuja asiantuntijoidenkin muis-tutuksia ja huomioita.

Myöskään sudenkorento- ja kirjovertkoperhosselvitystä ei ole tehty. Lisäksi heikentäviä vaikutuk-sia kaikkiin Natura-2000 alueiden suojeluarvoihin ei voida riittävällä varmuudella sulkea pois. Koska alueella ja sen läheisyydessä on useita lampia ja pieniä järviä, niin erillinen kaakkuriselvitys olisi pitänyt laatia alueelta ja sen ulkopuolelta lähialueelta. Nyt sitä ei ole tehty. Kaakkurin saalis-tusmatkat ulottuvat jopa kymmenen kilometrin etäisyydelle pesimäpaikoistaan.

Kuusjärvi ja Jyrkejärvi ovat alkuperäisen taimenen taimenjärviä. Niistä on yhteys hankealueen puroihin, Myllypuroon ja Hietasenpuroon. Taimen on suojeltu laji (EN, erittäin uhanalainen). Vai-ikutuksia taimeneen ei ole arvioitu varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Liite 14:n kartta osoittaa kaava-alueen sijaitsevan luonnon ydinalueella.

Liitteessä 15 olevassa Pihlajaveden kyläyhdistyksen lausunnossa kuvataan useita luontoarvoja.

Lintuselvityksen toisessa salatussa osassa ilmeisesti viitataan sääksen pesäpuuhun, sen etäi-syys lähimmästä voimalasta on 2,4 kilometriä, joka juuri ja juuri ylittää Sääksiseuran minimietäi-syyden suosituksen, mutta on kuitenkin alle 1,2 km:n etäisyydellä hankealueen rajasta. Tässä arvioinnissa ei oteta huomioon varovaisuusperiaatetta Voimaloiden vaikutukset pohjavesiin ja Na-tura-alueeseen eivät ole olleet riittäviä erityisesti senkin johdosta, että valumasuunta useamman voimalan rakennuspaikkojen läheltä on näihin päällekkäin oleviin alueisiin. Myös lähdeselvityk-sessä kuvataan, että kohde 6 sijaitsee osittain kaava-alueen päällä olevalla pohjavesialueella. Valumasuunnat, pohjavesi- sekä Natura-alueet on merkitty liitteenä 9 olevaan karttaan. Liian lä-helle pohjavesiä tai niiden päälle ei tulisi rakentaa tuulivoimaloita ja sähkön siirtolinjoja.

Tuulivoimaloiden vaikutuksia kaava-alueelta 1 800 metrin etäisyydellä sijatsevaan 500 hehtaarin hiljaiseen alueeseen, Kankijoki, Vihtamonneva, Isoneva ei ole otettu huomioon eikä arvioitu.

Kaavan vaikutuksesta metsäpeuroihin ei ole otettu huomioon varovaisuusperiaatetta. Ks. kartta liite 10, vihreä metsäpeura-alue ulottuu kaava-alueen päälle, vaikka ei olekaan Keski-Suomen

merkittävin metsäpeura-alue. Liitteenä 11 on paikallisen asukkaan ottama valokuva metsäpeurasta Lehmikorven alueella.

Metsosta tarkemmin: Ely-keskuksen perustellussa päätelmässä todetaan: ”YVA-ohjelmassa on todettu tarve selvittää metsojen soidinpaiikat. Yhden soidinpaiikan läheisyydessä, alle 800 metrin päässä on kummassakin hankevaihtoehdossa kaksi tuulivoimalan paikkaa. Tuoreimpien tutkimustietojen mukaan voimaloiden toiminnan aikainen häiriövaikutus ulottuu vähinään lähes kilometrin etäisyydelle voimaloista. Metsoon kohdistuvia haitallisia vaikutuksia lisää myös törmäysriski voimalatorneihin. Tuulivoimapuiston aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia ei ole yritetty lieventää poistamalla voimaloita tai sijoittamalla niitä eri tavalla”. Jos lieventämistoimia ovat esitetyt voimaloiden korkeuden madaltaminen 11 metrillä ja tornin maalaaminen valkoisesta poikkeavalla värillä, niin niillä ei käytännössä ole merkitystä. Yhtään voimalaa ei ole poistettu eikä niiden mahdollisella siirtämisellä ole mitään merkitystä. Tässä hankkeessa olisi pitänyt tehdä perusteellinen metsokartoitus, jotta olisi saatu selville, onko alueella tai sen välittömässä läheisyydessä metsokeskittymä (4-6 metsoa) tai useampia keskittymiä. Tällainen selvitys voi edellyttää yöpymistä teltassa lähellä mahdollista keskittymää.

Saukkoselvityksestä: Saukko kuuluu luontodirektiivin liitteen I ja IV(a) lajeihin, jotka ovat tiukasti suojeltuja. Saukkoselvityksen mukaan saukon esiintymistä tavattiin hankealueelta (tai sen välittömästä ympäristöstä) 29 paikalta. Kesällä näistä talvella havaituista paikoista oli edelleen asutuna 5 kappaletta. Sekä talvella, että kesällä havaitut merkit saukon esiintymisestä viittaavat siihen, että paikalla on pysyvä elinpiiri.

Saukkohavainnot sijoittuvat aivan suunniteltujen tuulivoimaloiden rakennuspaikkojen viereen, kuten myös niiden lisääntymis- ja levähdyspaikat Lehmikorpi-Myllypuro ja Koninpuro-Hietasempuro. Ks. Saukkoselvitys vuonna 2023, Faunatican raportteja 38/2023.

Paikalliset asukkaat ovat tehneet kaava-alueelta ja sen lähistöltä havaintoja kaikista Suomen suurpedoista, karhu, ilves, ahma ja susi. Luontoselvitysten yhteydessä todellista suurpetoselvitystä ei ole tehty. Uusimpia karhu-, ilves- ja susihavaintoja on tehty vuosina 2024 ja 2025. Vuonna 2024 on tehty maakotkahavaintoja.

Tuulivoimaloiden meluvaikutuksia ja maisemavaikutuksia ei ole otettu huomioon kaava-alueesta 1 800 metrin etäisyydellä olevaan 500 hehtaarin Keuruun ainoaan hiljaiseen alueeseen, Kankijoki, Vihtamonneva, Isonneva.

Selvityksessä on maininta PFAS- yhdisteistä kohdassa 3.2.2.6. Kirjoittajan huomio: Tuulivoimaloiden lavoista irtoaa mikromuovia ympäristöön tuulen mukana pitkälle. Mikromuovit sisältävät PFAS- yhdisteitä. Ne ovat myrkyllisiä kemikaaleja. Kemikaalit luokitellaan mm. lisääntymismyrkyllisyyttä aiheuttaviksi ja niiden epäillään aiheuttavan syöpää (TUKES, THL).

Paikalliset asukkaat ovat tehneet kaava-alueelta ja sen lähistöltä havaintoja kaikista Suomen suurpedoista, karhu, ilves, ahma, susi. Suurpetojen esiintymistä ei ole kartoitettu riittävästi. Viimeiset karhu-, ilves- ja susihavainnot on tehty vuosina 2024-2025. Lisäksi vuonna 2024 on tehty maakotkahavaintoja.

Maanmittauslaitoksen kartta, liite 14, osoittaa, että Lehmikorven kaava-alue sijaitsee luonnon ydinalueella.

Viittaamme lisäksi perustelujemme kohtaan 1 ja siinä liitteeseen 13, jossa todetaan Lehmikorpi ”arvokkaiden luontokohteiden keskittymäksi”.

Katsomme, että pelkästään tämä edellä mainittu, sekä alueen saukot ja metsot ovat painavia syitä kaavan kumoamiselle

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn. Kaavaselostuksessa on arvioitu kattavasti osayleiskaavan vaikutuksia mukaan lukien luontoarvoihin kohdistuvat vaikutukset.

Lajikohtaiset selvitykset ja vaikutusten arvioinnit käyvät ilmi kaava-asiakirjoista.

Lisäksi YVA-menettelyn yhteydessä on arvioitu kattavasti hankkeen vaikutuksia, joita on osayleiskaavaehdotukseen täydennetty.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

14. Terveysvaikutuksista

Lausuntoa ei ilmeisesti ole pyydetty Jyväskylän ympäristöterveysviranomaiselta eikä Keski-Suomen hyvinvointialueelta. Niitä ei ainakaan ole selvitysmateriaaleissa, mikä on puute. Viittaamme kirjallisuuskatsaukseen "Suomi-Keronen 15.2.2021 Katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänien haitallisista vaikutuksista terveyteen" ja edellä mainitun saukkoselvityksen PFAS-kohtaan. Kirjallisuuskatsauksessa on käyty läpi noin 100 kansainvälistä tutkimusta, joiden yhteisenä johtopäätöksenä voidaan pitää sitä, että tuulivoimaloiden infraääni aiheuttaa terveyshaittoja, kuten myös tuulivoimaloiden yllätyksellinen kuultava melu aiheuttaa.

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn. Kaavaselostuksessa on arvioitu kattavasti osayleiskaavan vaikutuksia mukaan lukien melu- ja välkeselvitysten perusteella tehdyt arvioinnit ja perustelut kaavaratkaisuun.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

15. Turvallisuudesta

Hyvinvointialueen lausunto puuttuu. Se on puute, koska näin ei ole voitu käsitellä esimerkiksi pelastussuunnitelmaa kaavapäätöstä tehtäessä. Tuulivoimaloiden turvallisuussuunnittelu perustuu pelastuslakiin (379/2011) ja kemikaaliturvallisuuslakiin (390/2005).

Kaavanlaatijan vastine

Tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa on noudatettu Alueidenkäyttölaissa (AKL) tarkoitettua vuorovaikutteista suunnitteluprosessia ja keskeiset osalliset on määritelty osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS). Lausunnot on pyydetty niiltä asianosaisilta viranomaistahoilta, jotka viranomaisyhteistyössä on katsottu keskeisiksi osallisiksi.

Osayleiskaavaa toteutettaessa pyydetään erikseen lausunnot niiltä tahoilta, joilla on toimivaltuus rakennuslupavaiheessa.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

16. Taloudelliset riskit pohjan voima oy:ssä

Kohdassa 2 kuvattiin kaavoitussopimuksen ja maanvuokrasopimuksen riskejä Keuruun kaupungille. Jää epäily, että Keuruun päättäjät eivät ole perehtyneet Pohjan Voima Oy:n taloudelliseen tilaan ja sen merkitykseen kaavoituksesta päätettäessä. Kaupungin talouden kannalta tämä osoittaa selvittämismuutoksen laiminlyöntiä. Punninta hyötyjen ja haittojen välillä on jätetty tekemättä eikä riskianalyysejä ole tehty ennen kaavoituspäätöstä.

Tietojemme mukaan Pohjan Voima ei ole toteuttanut yhtään tuulivoimahanketta.

Pohjan Voima Oy:n taloudellinen tilanne perustuu vuoden 2024 tilinpäätökseen, jossa yhtiön oma pääoma on negatiivinen (-2,42 miljoonaa euroa). Se osoittaa teknistä maksukyvyttömyyttä ilman ulkoista tukea. Tämä luo korkean riskin itsenäisestä toiminnasta, sillä yhtiö on voimakkaasti riippuvainen emoyhtiö Arise AB:stä, jonka ryhmän sisäiset lainat muodostavat 10,3 miljoonaa euroa ja pääomalainat 4,1 miljoonaa euroa velasta. Jos Arise kohtaa omia haasteita, kuten uusiutuvan energian markkinoiden volatiteettia tai korkojen nousua, Pohjan Voiman rahoitus voi vaarantua, mikä voisi johtaa hankkeiden keskeytymiseen tai lisärahoituksen tarpeeseen.

Yhtiö kirjasi vuonna 2024 jatkuvia tappioita (1,1 miljoonaa euroa nettotappiota), vaikka liikevaihto kasvoi 146 prosenttia 1,24 miljoonaan euroon. Tappiot johtuvat korkeista henkilöstö- ja muista kuluista sekä arvonalentumisista, kuten 162 196 euron alaskirjaus Perniön Aurinko Oy:n pääomalainoihin. Tämä keskisuuuri riski korostaa operatiivisen tehokkuuden puutteita kehitysvaiheessa olevassa yhtiössä, jossa tulot ovat pääasiassa ryhmän sisäisiä eikä omasta liiketoiminnasta johtuvia.

Pohjan Voima on esittänyt Keuruun kaupunginvaltuustolle juuri ennen kaavoituspäätöksentekoa kyseenalaisia talouslukuja voimaloiden vaikutuksista. On esitetty, että tuulivoimaloiden elinkaari olisi 35 vuotta ja sinä aikana vuosittainen kiinteistövero voimalaa kohden olisi keskimäärin 40 047 €, jolloin 12 voimalaa toisivat kaupungille 16,8 miljoonaa kiinteistöverotuloja. Todellisuudessa voimaloiden elinkaareksi voidaan laskea 27,5 vuotta ja vuodessa yksi voimala tuottaa keskimäärin 22 500 € kiinteistöverotuloja eli elinkaarensa aikana 12 voimalaa tuottavat 7,4 miljoonaa. Tämä on alle puolet Pohjan Voiman ilmoittamasta.

Kaavaselostuksen sivulla 153, kohdassa 8.12 annetaan myös täysin eri tietoja kiinteistöverotuotoista (nekin tiedot ovat suuruudeltaan liian korkeita) kuin Pohjan Voiman esittelemissä talouslukuissa. Kaavaselostuksen mukaan kiinteistöverot vaihtelevat 30 000 - 46 000 euron välillä voimalaa kohden ensimmäisen vuoden aikana eli yhteensä 12:sta voimalasta 390 000 - 550 000 euron välillä. Pohjan Voiman päättäjille esittelemissä taloustiedoissa ensimmäisen vuoden kiinteistöverotuotot olisivat 7,2 MW:n voimalalle 723 168 euroa. Kun kaavaselostuksen keskiarvo on 470 000, niin Pohjan Voiman ilmoittama luku on 253 165 euroa eli 54 % korkeampi. Näyttää siltä,

että tämäkään kaupungin päättäjille annettu talousvaikutuksien väärä tieto ei ole pysäyttänyt heitä perehtymään kaupungin talouden kannalta oleelliseen kysymykseen.

Liitteen 12 verkkolehden artikkelissa 29.9.2025 ilmoitetaan n. 7 MW:n tuulivoimalan kiinteistöveron olevan 23 000 euroa ensimmäisenä vuonna ja elinkaarensa aikana kiinteistöverotuotot laskevat.

Tuulivoimarakentamista argumentoidaan yleensä eniten kiinteistöverotuotoilla. Tämän takia päättäjien olisi pitänyt erityisellä huolella varmistaa näiden ilmoitettujen tuottojen oikeellisuus. Tiedot olivat vääriä eikä varmistamista tapahtunut ennen kaavoituspäätöksen tekoa.

Taloustietojen esittelyssä ei ole mitään mainintaa purkukuluista ja purkuvakuuksista.

Kaavanlaatijan vastine

Keuruun kaupunginhallitus on päättänyt 7.11.2022 käynnistää Lehmikorven tuulivoimaa koskevan osayleiskaavan laatimisen Pohjan Voiman Lehmikorven Tuulipuiston Oy:n ja Metsähallituksen kaavoitusaloitteesta.

Vaikka Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavoitus on käynnistynyt Pohjan Voima Oy:n ja Metsähallituksen aloitteesta, luodaan osayleiskaavalla ylipäättään edellytykset tuulivoimaloiden toteuttamiselle. Yleisesti ottaen kaavaratkaisujen toteuttaminen ei ole sidottu vain yhteen toimijaan, eikä toimijoiden yrityskohtaisilla tiedoilla ole vaikutusta kaavaratkaisujen sisältöön.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn. Kaavaselostuksessa on arvioitu kattavasti osayleiskaavan vaikutuksia mukaan lukien taloudelliset vaikutukset, jossa arvioidaan mm. kiinteistöverotuloja.

4.2 Valittaja: Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry.

VALITUS JA VAATIMUKSET

Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry., jäljempänä Korpikirjasto ry., vaatii, että hallinto-oikeus kumoaa Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 § 50 tekemän Lehmikorven tuulivoimayleiskaavan hyväksymispäätöksen, koska

- päätöksenteossa on tehty menettelyvirheitä, valmistelu on ollut valikoivaa, eikä kaupunginvaltuustolla ole ollut riittäviä tietoja päättämästään asiasta
- valmistelussa ja päätöksenteossa ei ole otettu riittävästi huomioon Pihlajaveden osayleiskaavan määräyksiä, vesistöjen erityissuojeluryhmän mietintöä, Keski-Suomen liiton Keski-Suomen Hiljaiset alueet -selvitystä eikä ole arvioitu lainkaan tuulivoimaloiden vaikutusta hiljaisiin ja valottomiin erämaa-alueisiin
- valmistelussa ei ole otettu lainkaan huomioon vaikutuksia luontoa ja ympäristöä arvostaviin Pihlajaveden Erämaapäiviin, joka on noussut maan merkittävimmäksi luonto-, kulttuuri- ja retkeilytapahtumaksi ja Pihlajaveden tulevaisuuden mahdollistajaksi
- päätöksenteon taustalla vaikuttaa eturistiriita markkinoida Pihlajaveden Erämaapäivät tapahtuman tilalle Keuruun keskustaajamaan suunnitteilla olevaa retkeilyaluetta

Vaatimuksen perustelut:

- * Menettelyvirhe kaupunginhallituksen tuulivoimaosayleiskaavan esityksessä kaupunginvaltuustolle **(1)**
- * Menettelyvirhe kaupunginvaltuuston tuulivoimaosayleiskaavan päätöksessä **(2)**
- * Vaillinainen valikoiva tuulivoimaosayleiskaavan valmistelun laiminlyönti **(3)**
- * Tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 määräyksien laiminlyönti **(4)**
- * Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnön totaali käsittelemättömyys **(5)**
- * Keski-Suomen liiton laatiman "Hiljaiset alueet" -selvityksen totaali käsittelemättömyys **(6)**
- * Keski-Suomen liiton "Hiljaiset alueet" -selvityksestä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alueen poistaminen kartalta ilman perustelua **(7)**
- * Pihlajaveden luonnon ja ympäristön määritettyjen hiljaisten alueiden sekä täysin pimeän, valottoman, erämaamaisen alueen täydellinen poistaminen Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelusta ja ko. tuulivoimaloiden (12) vaikutuksen arviointi hiljaisiin, äänettömiin sekä täysin pimeisiin, valottomiin erämaa-alueisiin **(8)**
- * Keuruun kaupunginhallituksen 7.12.1992 valtakunnallisen vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintöön antama lausunto: "Pihlajaveden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaatimiin vesistöihin". **(9)**
- * Hyvin harvinaisen tiirarekisterissä esiintyvän lapinpöllön reviirin täydellinen poistaminen Lehmikorven kaavaselostuksesta **(10)**
- * Valtakunnallisesti merkittävimmäksi hiljaisen erämaa-alueen tapahtumaksi nousseen Pihlajaveden Erämaapäivien täydellinen unohtaminen valmistelussa ja Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistaman 12 lähes 300 metrin tuulivoimalan vaikutuksen arvioinnin laiminlyönti Erämaapäivien suhteen. **(11)**
- * Keuruun kaupunginhallituksen 6.10.2025 Keski-Suomen liitolle osoittama vaatimus Keuruun luoteisosaan merkityn laajan arvokkaiden luontokohteiden keskittymän poistaminen Keski-Suomen strategiasta 2050. **(12)**
- * Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla Keuruun kaupungin intressinä on tukehduttaa koko Pihlajaveden alueella havaittavalla 12 lähes 300 metrin korkeuteen nousevalla tuulivoimalalla Suomen merkittävimmän erämaaluontotapahtuman Pihlajaveden Erämaapäivien voimallisesti vuosittain kasvava suosio. Ja koettaa markkinoida tilalle Keuruun keskustan tuntumaan suunniteltua laajaa retkeilyaluetta. Ko. retkeilyalueen perustamisesta Keuruun kaupunki toimitti esityksen 24.4.2024 maa- ja metsätalousministeriölle. **(13)**

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valittajan esittämien väitteiden kanssa.

Kaavassa on arvioitu tuulivoimapuiston vaikutukset AKL 9 §:n ja LSL 34-35 §:n edellyttämällä tavalla. Valittaja ei osoita, että jokin lain edellyttämä selvitys olisi puuttunut tai että arviointi olisi ollut virheellinen.

Valittajan viittaukset eriäviin mielipiteeseen ja vastaesityksiin eivät osoita menettelyvirhettä kaavan hyväksymismenettelyssä. Kuntalain 23 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus jättää eriävä mielipide ja tehdä vastaesitys, mutta nämä ovat luonteeltaan poliittisia kannanottoja. Nämä voivat ilmentää sisällöllistä tai poliittista erimielisyyttä, mutta ne eivät muodosta eivätkä osoita näyttöä valmistelun ja päätöksen lainvastaisuudesta

Valittajan viittaukset Hiljaiset alueet -selvitykseen ja maakuntastrategioihin ovat yleisluonteisia tausta-aineistoja, eivät oikeusvaikutteisia asiakirjoja tai kuntaa sitovia normeja. Näiden selvitysten sisältö ei muodosta kunnalle oikeudellista velvoitetta, eikä niiden mahdollinen huomiotta

jättäminen ole menettelyvirhe tai muutoin lainvastainen toimenpide. Kaavoituksen oikeusvaikutukset määräytyvät alueidenkäyttölain ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti, eikä valittaja osoita, että kaavan valmistelussa olisi poikettu näiden lakien edellyttämistä selvitys- tai menettelyvaatimuksista.

Erämaapäivät ovat paikallinen kulttuuri- ja retkeilytapahtuma, ei kaavoitusta ohjaava oikeusvaikutteinen suunnitelma, määräys tai suojeluperuste. Kaavoituksen sisältövaatimukset määräytyvät AKL 5 ja 9 §:n mukaan, eikä lainsäädäntö edellytä yksittäisten tapahtumien vaikutusten arviointia. Kaavoituksen lainmukaisuus ei siten riipu siitä, onko kaavaselostuksessa käsitelty Erämaapäivien järjestämistä tai sen tulevaisuutta.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

1. Menettelyvirhe kaupunginhallituksen tuulivoimaosayleiskaavan esityksessä kaupunginvaltuustolle

Kaupunginhallituksen tuulivoimaosayleiskaavan esityksessä kaupunginvaltuustolle on tapahtunut menettelyvirhe. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen on varsin nurinkurinen. Valmistelu tiedostaa kyllä Pihlajaveden erämaaluonnon ainutlaatuisuuden, eikä millään lailla edes yritä kiistää tätä, mutta valmistelu ei kuitenkaan millään lailla perustele sitä, miksi tämän omissa selvityksissäänkin arvokkaan monimuotoisen kulttuuriympäristön ja -maiseman tuhoutuminen olisi hyväksyttävää.

Epäloogisuus näkyy hanketoimijan Pohjan Voima Oy:n omissa selvityksissä, mitkä kaupunginvaltuusto hyväksyi kyseenalaistamatta. Valittaja Korpikirjasto ry. ei sitten millään voi ymmärtää sitä, ettei Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksynyt Keuruun kaupunginvaltuusto havainnut tätä ristiriitaisuutta, mikä on havaittavissa, kun katsoo Keski-Suomen ympäristökeskuksen 19.11.1997 vahvistamaa Pihlajaveden osayleiskaavaa (LIITE n:o 2) ja kaupunginvaltuuston 8.9.2025 hyväksymää Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaa. (LIITE n:o 1)

Kaavanlaatijan vastine

Valituksessa esitetään, että kaupunginhallituksen tuulivoimaosayleiskaavaa koskevassa esityksessä kaupunginvaltuustolle olisi tapahtunut menettelyvirhe. Väite ei perustu Alueidenkäyttölain (AKL), kuntalain (KL) eikä hallintolain (HL) säännöksiin menettelyvirheen edellytyksistä. Kaupunginhallituksen esitys on valmisteltu ja esitetty valtuustolle lainmukaisessa järjestyksessä, eikä valituksessa ole yksilöity sellaista oikeudellista virhettä, joka täyttäisi KL 135 §:ssä tarkoitetun menettelyvirheen tunnusmerkit.

Valittaja väittää, että valmistelu olisi "epäloogista" ja että valmistelu ei olisi perustellut riittävästi, miksi Pihlajaveden erämaaluonnon ja kulttuuriympäristön muutokset olisivat hyväksyttäviä. Kaavoituksen valmistelussa on noudatettu AKL 9 §:n mukaista vaikutusten arviointivelvollisuutta, ja vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöön ja luontoon on arvioitu asianmukaisesti. Arviointi perustuu sekä kaavanlaatijan selvityksiin että hanketoimijan toimittamiin aineistoihin. Hallintolain

31 §:n mukainen selvittämisvelvollisuus on täytetty. Se, että valittaja ei hyväksy arvioinnin johtopäätöksiä, ei muodosta menettelyvirhettä eikä osoita valmistelun olleen lainvastaista.

Valituksessa esitetty väite siitä, että kaupunginhallitus tai valtuusto olisi hyväksynyt hanketoimijan selvitykset "kyseenalaistamatta", ei osoita menettelyvirhettä. Kuntalain 29 §:n mukainen tiedonsaantioikeus on toteutunut, ja päätöksentekijöillä on ollut käytettävissään kaikki valmisteluaineisto. Päätöksentekijöillä on laaja harkintavalta arvioida esitettyjen selvitysten riittävyyttä ja painoarvoa. Lisäksi yhteysviranomaisen (ELY-keskus) on perustellussa päätelmässään todennut, ettei hankkeella todennäköisesti ole sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka estäisivät hankkeen toteuttamisen.

Valittaja viittaa Pihlajaveden osayleiskaavaan vuodelta 1997 ja väittää, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava olisi sen kanssa ristiriidassa. Kaavojen välinen sisällöllinen ero ei kuitenkaan muodosta menettelyvirhettä. AKL 42 §:n mukaan oikeusvaikutteinen yleiskaava voidaan muuttaa tai täydentää myöhemmällä yleiskaavalla, ja uudempi kaava syrjäyttää vanhemman siltä osin kuin ne ovat ristiriidassa. Kaavoitus on luonteeltaan ajallisesti kehittyvää maankäytön suunnittelua, eikä kaavojen välinen eroavaisuus osoita valmistelun tai päätöksenteon olleen lainvastaista.

Valituksessa ei myöskään yksilöidä, millä tavoin kaupunginhallituksen esitys olisi syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Esitetyt väitteet koskevat sisällöllistä erimielisyyttä kaavan vaikutuksista, eivät menettelyä. Sisällöllinen kritiikki ei muodosta menettelyvirhettä eikä vaikuta päätöksen lainmukaisuuteen. Kaupunginhallituksen esitys on valmisteltu AKL:n ja HL:n edellyttämällä tavalla, ja valtuusto on tehnyt päätöksen toimivaltansa puitteissa KL 14 §:n mukaisesti.

Kaavaprosessi on kokonaisuudessaan toteutettu Alueidenkäyttölain, hallintolain ja kuntalain säännösten mukaisesti. Valituksessa ei ole esitetty sellaista oikeudellista perustetta, joka osoitaisi kaupunginhallituksen esityksen tai valtuuston päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä tai olevan lainvastainen.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

2. Menettelyvirhe kaupunginvaltuuston tuulivoimaosayleiskaavan päätöksessä

Kaupunginvaltuuston tuulivoimaosayleiskaavan päätöksessä on tapahtunut menettelyvirhe, mikä ilmenee jätetystä eriävästä mielipiteestä. Keuruun kaupunginvaltuusto sai päätettäväkseen kaupunginhallituksen 1.9.2025 tekemän esityksen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen, mihin kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Eveliina Kangasniemi oli jättänyt eriävän mielipiteen:

ERIÄVÄ MIELIPIDE/ kaupunginhallitus 1.9.2025

Eveliina Kangasniemi

Vastaanottaja: Vauhkonen Päivi

Lähetetty: 1.9.2025 18:56

ERIÄVÄ MIELIPIDE/ 1.9.2025 kaupunginhallituksen kokouksen pykälään 216 / Lehmikorven tuulivoimayleiskaavan hyväksyminen

Lehmikorven tuulivoimayleiskaavaa on edistetty päätöksentekoprosessissa sen suunnittelun alusta saakka näillä perusteilla: 1. tätä tuulivoimahanketta ei paikallisesti vastusteta, vaan päinvastoin alueen toimijat ovat toivoneet hankealueelle tuulivoiman tuotantoaluetta. 2. hanke on kotimaisen toimijan tuotantoa.

Kumpikin näistä perusteista on sittemmin osoittautunut virheellisiksi. Keuruun kaupungille mm. luovutettiin 1.9.2025 liki 160 henkilön allekirjoittama adressi, jolla vastustetaan kyseistä hanketta. Lisäksi hanketoimija on muuttunut kotimaisesta ulkomaalaiseksi prosessin aikana.

Lisäksi hankkeen tulosvaikutus ja vaikutusten arviointi kaupungin kannalta on esitetty päättäjille puutteellisesti.

Eveliina Kangasniemi

Kaavanlaatijan vastine

Valituksessa esitetään, että kaupunginvaltuuston päätöksessä olisi tapahtunut menettelyvirhe, koska kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja on jättänyt eriävän mielipiteen tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen. Päätöksenteossa ei ole tapahtunut menettelyvirhettä. Väite ei perustu Alueidenkäyttölain (AKL), kuntalain (KL) eikä hallintomenettelyä koskevien säännösten (HL) mukaiseen menettelyvirheen määritelmään.

Kuntalain 23 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus jättää eriävä mielipide, ja sen kirjaaminen pöytäkirjaan on osa tavanomaista päätöksentekomenettelyä. Eriävä mielipide on luottamushenkilön henkilökohtainen kannanotto, eikä sillä ole vaikutusta toimielimen tekemän päätöksen laillisuuteen tai pätevyyskriteeriin. Pelkkä eriävän mielipiteen jättäminen tai sen olemassaolo ei osoita, että päätös olisi syntynyt virheellisessä järjestyksessä, eikä se siten muodosta KL 135 §:ssä tarkoitettua menettelyvirhettä. Kaupunginhallituksen esitys on valmisteltu AKL 65 §:n ja HL 31 §:n mukaisesti ja esitetty valtuustolle tavanomaisen menettelytavan mukaisesti. Päätös on tehty kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvana enemmistöpäätöksenä lain ja hallintosäännön mukaisessa järjestyksessä noudattaen KL 14 §:ää.

Valituksessa viitataan siihen, että hankkeen alkuvaiheessa esitetyt arviot paikallisesta suhtautumisesta ja hanketoimijan kotimaisuudesta ovat muuttuneet. Kaavoitusprosessissa lähtötietojen päivittyminen on tavanomaista ja hyväksyttävää, eikä se muodosta AKL:ssä tarkoitettua menettelyvirhettä. Kaavan hyväksymisen laillisuus ei riipu siitä, ovatko hankkeen taustat muuttuneet, vaan siitä, onko kaava laadittu AKL 39 §:n sisältövaatimusten mukaisesti ja vaikutukset arvioitu AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Myöhemmin esiin tulleet mielipiteet, adressit tai muut kannanotot eivät tee aiemmasta valmistelusta virheellistä, eikä niiden esittäminen päätöksentekovaiheessa muodosta menettelyvirhettä. Lainsäädäntö ei edellytä kaavaproessin keskeyttämistä sen vuoksi, että hankkeeseen kohdistuva mielipideilmasto muuttuu.

Myöskään hanketoimijan vaihtuminen ei vaikuta kaavan laillisuuteen. Kaava ei ole hankekohtainen sopimusasiakirja, vaan maankäytön suunnittelua koskeva oikeusvaikutteinen normi. Hanketoimijan vaihtuminen ei ole kaavan hyväksymisen oikeudellinen edellytys eikä vaikuta kaavan sisältövaatimusten täyttymiseen. Kaavan tulee täyttää AKL 39 §:n ja 77 b §:n vaatimukset riippumatta siitä, kuka hanketta toteuttaa.

Valituksessa esitetty väite siitä, että hankkeen taloudellisia vaikutuksia ja vaikutusten arviointia olisi esitetty päättäjille puutteellisesti, ei pidä paikkaansa. Kaavan vaikutusten arviointi on tehty

AKL 9 §:n, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki) 19 §:n sekä YVA-asetuksen 3–4 §:n mukaisesti. Arviointi kattaa ympäristö-, maisema-, melu-, luonto- ja muut vaikutukset. Kaikki valmisteluaineisto on ollut päätöksentekijöiden käytettävissä ennen päätöksentekoa, jolloin KL 29 §:ssä säädetty tiedonsaantioikeus on toteutunut. Se, että yksittäinen päättäjä kokee tiedon puutteelliseksi, ei muodosta menettelyvirhettä, ellei tietoa ole jätetty antamatta vastoin lakia tai tarkoituksellisesti — tällaista ei ole osoitettu. Lisäksi yhteysviranomaisen (ELY-keskus) on perustellussa päätelmässään todennut, ettei hankkeella todennäköisesti ole sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka estäisivät hankkeen toteuttamisen.

Kaavaprosessi on toteutettu Alueidenkäyttölain, hallintolain ja kuntalain mukaisesti. Valituksessa ei ole esitetty sellaista oikeudellista perustetta, joka osoittaisi päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä tai että päätös olisi lainvastainen.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

3. Vaillinainen valikoiva tuulivoimaosayleiskaavan valmistelun laiminlyönti

Tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa on tapahtunut vaillinaista ja valikoivaa laiminlyöntiä. Merkille pantavaa on, että sekä kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Eveliina Kangasniemi että kaupunginhallituksen pitkäaikainen varapuheenjohtaja, nyt varajäsen Harri Oksanen, koettivat saada ennen kaupunginhallituksen 1.9.2025 -kokousta olennaisen tiedon esitettävän tuulivoimapuiston hyödyistä Keuruun kaupungille arvioitujen syntyvien kiinteistöverotuottojen muodossa. Lehmikorvan tuulivoimaosayleiskaavan merkittävin hyväksymisen perustelu oli juuri Keuruun kaupungille syntyvät kiinteistöverotuotot. Näistä minkäänlaista selvitystä kaupunginhallituksen jäsenet Kangasniemi ja Oksanen eivät kuitenkaan saaneet ennen kaupunginhallituksen päätöksentekoa ja kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen hyväksymistä. Kun kaupunginhallituksen jäsenille tämä Kangasniemen ja Oksasen pyytämä arvio Lehmikorven tuulivoimapuiston kiinteistöverotuotoista toimitettiin kaupunginhallituksen 1.9.2025 kokouksen jälkeen seuraavana päivänä, niin kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle tekemää esitystä rasittaa kiistatta menettelytapavirhe.

Lehmikorven tuulivoimapuistoa on perusteltu välttämättömyytenä Keuruun talouden kannalta. Kaupunginvaltuustolle 8.9.2025 Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan arvioituista kiinteistöverotuotoista ei kuitenkaan annettu sitä selvitystä, minkä kaupunginhallituksen jäsenet olivat saaneet kaupunginhallituksen 1.9.2025 kokouksen jälkeen. Tässäkin suhteessa kaupunginvaltuuston 8.9.2025 Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymää päätöstä rasittaa oleellinen, kertautuva toistuva menettelytapavirhe, koska kaupunginvaltuuston 8.9.2025 §:ssä 50 kokousmateriaaleissa ei ollut minkäänlaista mainintaa Lehmikorven tuulivoimapuiston Keuruun kaupungille arvioituista syntyvistä kiinteistöverotuotoista. (LIITE n:o 1)

Kaupunginvaltuuston 8.9.2025 pöytäkirjaan kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Eveliina Kangasniemi jätti eriävän mielipiteen, mikä on tässä alla:

Aihe: ERIÄVÄ MIELIPIDE / LEHMIKORVEN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA/ valtuusto 8.9.2025

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava sisältää vakavia puutteita Keuruun kaupungin edun kannalta. Lähetin kaupunginvaltuutetuille sähköpostitse 7.9.2025 tarkan selonteon mm. kaavoitus- ja maanvuokraussopimusten puutteista sekä hankeyhtiön taloudellisesta tilanteesta. Tässä hankkeessa olevat riskit Keuruun kaupungin kannalta ovat odotettavissa olevia tuottoja suuremmat ja tästä syystä kaavoituksesta olisi pitänyt luopua.

Eveliina Kangasniemi

Esitetyt hallinnollisen kaupunginhallituksen esitystä rasittavan menettelytapavirheen vielä toistuesssa kaupunginvaltuuston päätöksen kohdalla Korpikirjasto ry. vaatii hallinto-oikeuden kumoavan kaupunginvaltuuston 8.9.2025 päätöksen Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä menettelyvirheen vuoksi.

Esitetty hallinnollinen ristiriita, toistuva menettelytapavirhe, on Korpikirjasto ry:n valituksen toissijainen perustelu.

Kaavanlaatijan vastine

Valituksessa esitetään, että tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa olisi tapahtunut vaillinaista ja valikoivaa laiminlyöntiä erityisesti kiinteistöverotuottoja koskevan tiedon osalta. Väite ei perustu Alueidenkäyttölain (AKL), kuntalain (KL) eikä hallintolain (HL) säännöksiin menettelyvirheen edellytyksistä. Valituksessa ei yksilöidä sellaista oikeudellista virhettä, joka täyttäisi KL 135 §:ssä tarkoitetun menettelyvirheen tunnusmerkit.

1. Selvittämisvelvollisuuden oikeudellinen sisältö

Valittaja katsoo, että koska kaksi kaupunginhallituksen jäsenistä pyysi arviota hankkeen kiinteistöverotuotoista ennen kokousta, olisi viranomaisella ollut velvollisuus toimittaa kyseinen arvio heille ennen kokousta. Tämä väite ei perustu lakiin. HL 31 §:n mukainen selvittämisvelvollisuus kohdistuu viranomaiseen kokonaisuutena. Säännös ei velvoita täyttämään yksittäisten luottamushenkilöiden henkilökohtaisia tiedusteluita tai laajentamaan valmisteluvelvollisuutta yli sen, mitä asian oikeudellinen luonne edellyttää.

Valmisteluaineistolta edellytetään riittävyyttä kokonaisuutena, ei sitä, että kaikki mahdolliset talouslaskelmat toimitetaan päätöksentekijöille ennen kokousta. Selvitysten riittävyyttä ei arvioida jälkikäteisesti poliittisten odotusten tai yksittäisten päätöksentekijöiden toivomien selvitysten perusteella, vaan sen mukaan, täyttääkö valmistelu lain asettamat vähimmäisvaatimukset. Hallintotuomioistuimet eivät arvioi poliittisen harkinnan sisältöä, vaan menettelyn lainmukaisuutta.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kaavan valmistelun laillisuus arvioidaan kokonaisuutena. Yksittäisen taloudellisen luvun puuttuminen ei merkitse valmistelun puutteellisuutta, ellei sillä ole vaikutusta kaavan sisältövaatimusten täyttymiseen. Lehmikorven tapauksessa vaikutusten arviointi kattaa maankäytöllisesti ja yhdyskuntarakenteellisesti olennaiset vaikutukset AKL 9 § mukaisesti.

2. Kiinteistöverotuottojen arvio ei ole kaavan hyväksymisen oikeudellinen edellytys

Kaavaprosessissa ei ole lainsäädäntöön perustuvaa velvollisuutta laatia erillistä kiinteistöverotuottojen laskelmaa. Lainsäädäntö ei edellytä kiinteistöverotuottojen arviointia

kaavaselostuksessa eikä pidä sitä kaavan hyväksymisen edellytyksenä. AKL edellyttää sen sijaan yhdyskuntataloudellisten vaikutusten arviointia tarpeellisessa laajuudessa, mutta se ei nimeä yksittäisiä taloudellisia muuttujia, joiden arvioimatta jättäminen muodostaisi menettelyvirheen. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan vaikutusten arviointi on toteutettu AKL 9 §:n mukaisesti, ja päätöksentekijöillä on ollut käytettävissään kaikki kaavan hyväksymisen kannalta olennaiset tiedot.

On lisäksi huomattava, että kaavoituksen tarkoituksena ei ole tuottaa taloudellisia ennusteita, vaan arvioida maankäytön vaikutuksia kokonaisuutena. Kaavoituksen keskeinen tavoite on maankäytön suunnittelun kokonaisvaikutusten arviointi. Taloudelliset ennusteet, kuten kiinteistöverolaskelmat, voivat toimia hyödyllisinä lisätietoina, mutta päätöksenteossa keskeisiä ovat maankäytön vaikutukset palveluihin, liikenteeseen, ympäristöön ja kuntatalouteen kokonaisuutena. Kiinteistöverolaskelmien ei kuulukaan olla kaavan päätöksenteon ensisijainen peruste.

3. Päätöksentekijöillä on ollut käytettävissään kaavan hyväksymisen kannalta tarpeelliset tiedot

Valittaja väittää, että kaupunginvaltuustolle ei olisi esitetty riittäviä tietoja kiinteistöverotuloista. KL 29 §:n mukainen tiedonsaantioikeus koskee asian ratkaisemisen kannalta olennaisia asiakirjoja. Valtuustolla on ollut käytettävissään kaikki kaavan hyväksymisen kannalta lakisääteisesti merkitykselliset selvitykset ja asiakirjat.

Kiinteistöverotulon numeerinen arvio ei ole oikeudellisesti olennainen tieto kaavan sisältövaatimusten täyttämisen kannalta. Päätöksen laillisuus ei riipu siitä, onko päätöksentekijöille esitetty kaikki mahdolliset tai poliittisesti toivotut lisäselvitykset, vaan siitä, onko valmistelu kokonaisuutena ollut AKL:n, HL:n ja KuntaL:n mukaisesti riittävää.

4. Eriävä mielipide ei osoita menettelyvirhettä

Valittajan viittaus eriävään mielipiteeseen ei osoita menettelyvirhettä. Kuntalain 23 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus jättää eriävä mielipide, mutta kyse on luonteeltaan poliittisesta kannanotosta. Se ei muodosta näyttöä valmistelun lainvastaisuudesta. Eriävä mielipide voi ilmentää sisällöllistä tai poliittista erimielisyyttä, mutta se ei muodosta eikä osoita menettelyvirhettä.

5. Valitus perustuu sisällölliseen erimielisyyteen, ei menettelyvirheeseen

Valittajan väite ”kertautuvasta menettelytapavirheestä” perustuu sisällölliseen erimielisyyteen hankkeen taloudellisista vaikutuksista. Sisällöllinen erimielisyys ei ole menettelyvirhe eikä vaikuta päätöksen lainmukaisuuteen hallintotuomioistuimen näkökulmasta.

Lisäksi menettelyvirheen tulee olla olennainen ja sillä tulee olla vaikutusta päätöksen lopputulokseen, jotta päätös voidaan kumota. Valittaja ei ole osoittanut, että kiinteistöverotulojen arvion puuttumisella olisi ollut vaikutusta kaavan sisältövaatimusten täyttymiseen tai päätöksen lopputulokseen.

Valituksessa ei yksilöidä sellaista menettelyllistä virhettä, jolla olisi ollut vaikutusta asian ratkaisuun tai joka osoittaisi päätöksen syntyneen oikeudellisesti virheellisessä järjestyksessä.

6. Johtopäätös ja vaatimus

Kaupunginhallituksen esitys ja kaupunginvaltuuston päätös on valmisteltu AKL:n, HL:n ja KuntaL:n edellyttämällä tavalla, eikä valituksessa ole esitetty sellaista oikeudellista perustetta, joka osoittaisi päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä.

Kaavaprosessi on kokonaisuudessaan toteutettu Alueidenkäyttölain, hallintolain ja kuntalain säännösten mukaisesti. Valituksessa esitetyt väitteet eivät osoita menettelyvirhettä, vaan ne koskevat valittajan omaa näkemystä hankkeen taloudellisista vaikutuksista.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

4. Tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 määräyksien laiminlyönti

Varsinainen Korpikirjasto ry:n ensisijainen valituksen perustelu koskee ristiriitaisuutta Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 ja Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan 8.9.2025 välillä.

Keuruun kaupunginvaltuuston olisi tullut huomioida Pihlajaveden osayleiskaavan määräykset täysimääräisenä, eikä vain vaivallisesti valikoiden, kun käsitteli esitystä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymiseksi. Tämän vuoksi Korpikirjasto ry. vaatii hallinto-oikeutta kumoamaan kaupunginvaltuuston 8.9.2025 hyväksymän Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavapäätöksen.

Akseli Gallen-Kallela on Suomen kansallistaiteilija, joka maalasi Keuruulla 82 kansainvälisesti arvostettua tauluaan. Taiteilija Gallen-Kallela halusi tutustua Pihlajaveteen ja sen Erämaakirkkoon. Gallen-Kallela maalasi matkallaan kuuluisan taulunsa Erämaakirkon ovesta. Maalauksen ohessa Gallen Kallela runoili ***"Ihania erämaita täällä on, mittaamattomia soita ja korpimetsiä."***

Keuruun museo on julkaissut yhden Akseli Gallen-Kallelan kirjoittaman runon Pihlajaveden Erämaakirkosta:

Lainaus Keuruun museon verkkosivuilta: ***"Akseli Gallen-Kallelan runo Erämaakirkosta"***

Taiteilija Akseli Gallen-Kallela vieraili Pihlajavedellä vuonna 1900. Hän oli liikkeellä polkupyörällä, johon tuli jokin vika ja uudet osat oli tilattava Helsingistä asti. Tämän vuoksi hänen oli pysähdyttävä joksikin aikaa Pihlajavedelle. Käynnistään Pihlajaveden vanhassa kirkossa Gallen-Kallela kirjoitti humoristisen pakinan "Pönttöputaasta", jolla hän siis tarkoitti Pihlajavettä. Pakinasaan hän arvosteli mm. Pihlajaveden uutta kirkkoa "kirkkohökeliksi". Vanhaan kirkkoon hän ihasui ja luonnehti sitä mm. "jyrkkäharjaksi taideteokseksi". Käynnistä Pihlajaveden erämaakirkossa syntyi myös runo, jonka alkuperäkielenä oli ruotsi:

*Autiolla nummella
puinen kirkko
vuosikymmenten hylkäämä.
Sammal peittää jo pohjan, harjaa,
ovi avoimena huokaa.
On taotut saranat ja vanha lukko,
vaapukat portaanpielessä kypsyä.
Hongat pihamaata vartioivat,
on avautunut metsän syli.
Asehuoneessa jalkapuu kolmen miehen
ja syntipalli nurkan pimennossa,*

ammottaa lattian tilalla aukko,
ja rappuja vailla
riippuu pyhä saarnastuoli
kyhmyisten juurakoiden varassa.
Alttaripaikalle siihen -
vuossatain takaa juurtuneena
- männynkanto.
Sakastissa kirjoituspulpetti
puisine kynttilänjalkoineen.
Läpi seinän reikä
ja siitä ränni
virtsakouruna käytetty.
Oven rautasäppi
kuin hede jatkuu
alas sydämenmuotoiseen nuppuun asti.

Akseli Gallen-Kallela

Akseli Gallen-Kallela toimi Pihlajaveden luonnon ainutlaatuisen monimuotoisuuden julkisena "markkinoijana". Gallen-Kallela ei ollut ainoa, joka korosti Pihlajaveden luonnon ainutlaatuisuutta, luonnon monimuotoisuutta, soiden ja korprien jylhyyttä.

Edellä kuvatun kautta Keuruun kaupunki itse kunnioitti läntisen osansa, Pihlajaveden, omaleimaisuutta ja valmisteli Pihlajaveden osayleiskaavan, minkä Keski-Suomen ympäristökeskus vahvisti 19.11.1997. Tästä kaavasta voisi todeta, että ko. kaava on ensimmäinen ympäristö- ja jokamiehen oikeudet omaava yleiskaava Keski-Suomessa, kaiketikin koko Suomessa.

Keski-Suomen liittokin havaitsi omissa selvityksissään Pihlajaveden lappimaisen luonnon ainutlaatuisen ja nimesi ko. alueet Pihlajavedeltä "hiljaisiksi alueiksi ja toinen näistä hiljaisista alueista on juuri Lehmikorven alue ja toinen Pihlajavesi-järven pohjoispuoli alueen läntisenä rajana Ähtärin tie n:o 9215 ja itäisenä rajana Haapamäeltä Ähtärin kautta kulkeva Pohjanmaan junarata.

Kun kaupunginvaltuusto ei käsitellyt Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 määräyksiä kuin vain valikoiden ja kun toisaalta Keski-Suomen liitto oli kartoittanut Keski-Suomen maakunnan hiljaisia alueita v. 2005 ja toistaen v. 2013 ja todennut Pihlajavedeltä löytyvän kaksi Hiljaista aluetta, joista toinen oli juuri Lehmikorven alue ja toinen Pihlajavesi-järven ja sen pohjoispuolinen Pihlajaveden osa, niin Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelu täysin sivuutti oleellisen Pihlajaveden voimatekijän, sellaisen arvon, minkä Akseli Gallen-Kallela jo v. 1900 havaitsi ja minkä perusteella Keuruun kaupunginhallitus kaavoitti ja kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.11.1997 Pihlajaveden osayleiskaavan. Tämä Pihlajaveden osayleiskaava (19.11.1997) on yhtä urauurtava kuin aikoinaan Kojärvi-liike, mistä suomalainen ympäristönsuojelu sai alkunsa. Pihlajaveden osayleiskaava pyrkii ennen kaikkea turvaamaan Pihlajaveden reitin ja sen ympäröivän erämaaluonnon ja -ympäristön ainutlaatuisuuden ja antamaan mahdollisuudet ko. reitin, käytännössä koko Pihlajaveden, tulevaisuuden kehittämiseksi.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava olisi ristiriidassa Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 kanssa ja että kaupunginvaltuusto olisi laiminlyönyt vanhemman

kaavan määräysten huomioon ottamisen. Väite ei perustu Alueidenkäyttölain (AKL) säännöksiin kaavojen oikeusvaikutuksista eikä osoita menettelyvirhettä.

Alueidenkäyttölain (AKL 39–44 §) mukaisesti kuntien yleiskaavojen tarkoituksena on ohjata alueiden käyttöä ja rakentamista siten, että kaavojen tavoitteet toteutuvat kokonaisuutena, ja kaavojen keskinäinen johdonmukaisuus säilyy. Lainsäädäntö edellyttää, että kaavaa laadittaessa tulee huomioida olemassa olevat yleiskaavat, mutta se ei estä laatimasta uusia yleiskaavoja eikä edellytä aiemman kaavan sisällön säilyttämistä muuttumattomana. AKL 42 §:n mukaan uudempi oikeusvaikutteinen yleiskaava voi muuttaa tai syrjäyttää vanhemman kaavan siltä osin kuin ne ovat keskenään ristiriidassa.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava on laadittu tämän periaatteen mukaisesti siten, ettei se rajoita tai estä Pihlajaveden osayleiskaavan (19.11.1997) toteutumista eikä kumoa sen tavoitteita. Mahdollinen sisällöllinen ero Pihlajaveden osayleiskaavan (1997) ja Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan (2025) välillä ei muodosta menettelyvirhettä eikä tee uudemmasta kaavasta lainvastaista.

Valittaja esittää valituksessaan myös väitteen, että Pihlajaveden osayleiskaavan määräykset olisi tullut "huomioida täysimääräisesti". Lainsäädäntö ei kuitenkaan edellytä, että vanhemman kaavan sisältö huomioidaan muuttumattomana. Kunnalla on kaavoitusmonopolin nojalla oikeus arvioida maankäytön tarpeita muuttuneissa olosuhteissa. Lainsäädäntö ei velvoita säilyttämään aiemman kaavan sisältöä, vaan ainoastaan velvollisuuden arvioida vaikutukset ja kaavojen välisten tavoitteiden säilyminen asianmukaisesti. Lehmikorven osayleiskaava kohdistuu alueelle, joka ei ole ristiriidassa Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 määräysten kanssa.

Valittaja viittaa Akseli Gallen-Kallelan tuotantoon ja Pihlajaveden kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Nämä seikat ovat toki kulttuurihistoriallisesti merkittäviä, mutta oikeudellisesti arvioitavaksi tulee se, onko vaikutukset selvitetty AKL 9 §:n ja 39 §:n edellyttämällä tavalla. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa maisemavaikutukset, kulttuuriympäristövaikutukset ja luonnonympäristövaikutukset on arvioitu asianmukaisesti ja esitetty kaavaselostuksessa. Valittaja ei osoita, että jokin lain edellyttämä selvitys olisi puuttunut tai että selvitykset olisivat olleet virheellisiä tai lainvastaisia.

Valittaja viittaa Keski-Suomen liiton selvityksiin hiljaisista alueista vuosilta 2005 ja 2013. Hiljaiset alueet ovat maakunnallisia selvityksiä, eivät oikeusvaikutteisia kaavamääräyksiä. Nämä eivät sido kuntaa samalla tavalla kuin hyväksytyt kaavamerkinnot, eikä niiden huomioon ottamatta jättäminen muodosta menettelyvirhettä. Selvitykset ovat osa tausta-aineistoa, eivät oikeudellisesti velvoittavia normeja.

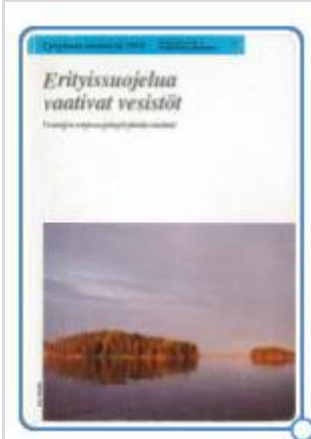
Valittajan väitteet perustuvat siihen, että Pihlajaveden alueella on kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja, joiden tulisi hänen näkemyksensä mukaan estää tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen. Tämä on sisällöllinen ja poliittinen arvio, ei menettelyvirhe tai lainvastaisuus. Hallinto-oikeudellinen arviointi kohdistuu siihen onko kaava laadittu lain edellyttämällä tavalla, onko vaikutukset selvitetty riittävästi ja onko menettely ollut asianmukaista. Valittaja ei osoita, että valmistelussa olisi rikottu AKL:n, HL:n tai KL:n säännöksiä.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

5. Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnön totaali käsittelemättömyys

Pihlajaveden osayleiskaavan suunnittelu pohjautui ympäristöministeriön julkaisemaan Erityistä Suojelua Vaativien Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintöön 6.3.1990. Pihlajaveden reitti kuuluu sivuvesistöineen Natura 2000-verkostoon. Se on suojeltu koskiensuojelulailla ja se kuuluu erityistä suojelua vaativiin vesiin sekä kansainväliseen Project Aqua -vesistöihin.

Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö

”Työryhmä ehdottaa, että vesi- ja ympäristöviranomaisten tulisi vesilain nojalla tapahtuvassa lupa- ja ilmoitusmenettelyssä harkitessaan harjoitettavan toiminnan vesiensuojelullisia vaikutuksia ottaa aina erityisesti huomioon harjoitettavan toiminnan vaikutukset erityissuojeltuun vesistöön.”

Kun Pihlajaveden reitti kuuluu 2000-Natura -verkostoon, niin kaikkinaisen vesistön vaikutusalueella tapahtuvan rakentamisen täytyy pohjautua Natura-alueen suojelun perustana oleviin luontoarvoihin, mitä aina tulee arvioida.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaesityksessä on kyllä arvioitu rakentamisen vaikutusta läheiseen Natura-2000-vesistöön Pihlajaveden reittiin. Ikävä kyllä Natura-selvitys, jonka Pohjan Voima Oy on laatinut, on vajavainen ja asenteellinen. On laadittu juuri niin kuin tuulivoimahanke edellyttää. On varsin naiivia todeta, ettei 12 lähes 300 metrin tuulivoimalalla olisi olennaista vaikutusta Natura-erämaaympäristöön.

Kaupunginhallitus näytti suoraan korttinsa ja asenteellisuutensa, kun puuttui kokouksessaan 6.10.2025 Keski-Suomen liiton laatimaan luonnokseen Keski-Suomen strategia 2050:ksi. Voisikin todeta, ettei mikään ole muuttunut. Jo aiemmin, Keuruun kaupunginhallitus on 7.12.1992 katsonut työryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa, ettei Pihlajaveden reittiä ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaativiin vesistöihin.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa olisi laiminlyöty ympäristöministeriön vuonna 1990 julkaisema Erityistä suojelua vaativien vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö sekä Pihlajaveden Natura 2000 -alueeseen liittyvät luontoarvot. Väite ei

perustu Alueidenkäyttölain (AKL) eikä luonnonsuojelulain (LSL) säännöksiin, eikä se osoita menettelyvirhettä kaavan valmistelussa.

Vuoden 1990 erityissuojelutyöryhmän mietintö on ohjeellinen selvitys, ei oikeusvaikutteinen säädös. Kaavoituksen lainmukaisuus arvioidaan voimassa olevan lainsäädännön perusteella, ei 1990-luvun työryhmämietinnön suositusten pohjalta. Työryhmämietintö voi toimia tausta-aineistona, mutta sen käsittelemättä jättäminen ei muodosta menettelyvirhettä tai kaavan lainvastaisuutta.

Luonnonsuojelulain 34–36 § edellyttävät, että Natura 2000 -alueeseen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan, jos hankkeella tai suunnitelmalla saattaa olla vaikutuksia alueen suojeluperusteisiin heikentävästi. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa on laadittu Natura-arviointi ja kaavassa on arvioitu vaikutukset näihin suojeluperusteisiin. Arviointi on tehty LSL:n ja AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Kaava ei mahdollista rakentamista vesistöön eikä sen välittömälle suojavyöhykkeelle. Tuulivoimalat sijoittuvat maa-alueille, eikä kaava muuta vesistön suojelustatusta tai heikennä sen suojeluperusteita. Valittaja ei osoita, että arviointi olisi ollut lainvastainen, puutteellinen tai että jokin Natura-suojeluperuste olisi jäänyt arvioimatta.

Lisäksi valittajan väite arvioinnin ”asenteellisuudesta” on mielipiteellinen eikä osoita oikeudellista virhettä. Hallinto-oikeudellinen arviointi ei perustu siihen, pitääkö valittaja selvitystä riittävänä, vaan siihen, täyttääkö selvitys lain vähimmäisvaatimukset.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

6. Keuruun kaupunginhallituksen 7.12.1992 valtakunnallisen vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintöön antama lausunto: ”Pihlajaveden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaatimiin vesistöihin.

Pihlajaveden Keski-Suomen ympäristökeskuksen 19.11.1997 vahvistaman osayleiskaavan selostuksessa todetaan: suora lainaus:

Pihlajaveden osayleiskaava

”Valtakunnallinen vesistöjen erityissuojelutyöryhmä on esittänyt Pihlajaveden reitin vesiä niiden valtakunnallisesti merkittävien tai arvokkaiden vesistöjen joukkoon, joiden luonnonarvojen turvaamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Keuruun kaupunginhallitus on 7.12.1992 katsonut työryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa, että *Pihlajaveden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaatimiin vesistöihin*. Asiassa ei vuoden 1995 alkuun mennessä ei ole tehty valtioneuvoston tasolla päätöksiä.”

Tuolla virallisella lausumallaan Keuruun kaupunginhallitus asemoi itsensä Pihlajaveden Natura-2000- reitin ympäristön Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan suhteen, eikä kaupunginhallituksen esitystä 1.9.2025 kaupunginvaltuustolle Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymiseksi voi tältä pohjalta pitää yllätyksenä.

Keuruun kaupunginhallitus koettaa manipuloida Keski-Suomen liittoa muuttamaan valmisteluaan Keski-Suomen strategiaksi 2050. Kaupunginhallitus lausui Keski-Suomen liitolle Keski-Suomen

strategia 2050 luonnoksesta tietäen ja tiedostaen, ettei kaupunginvaltuuston 8.9.2025 hyväksymä Lehmikorven Tuulivoimaosayleiskaavapäätös ole vielä lainvoimainen, eikä tule olemaan voosiin. Keski-Suomen liitto oli strategiaesityksessään kunnioittanut Pihlajaveden erämaaluontoa, mihin Keuruun kaupunginhallitus puuttuu häpeällisellä tavalla.

Keski-Suomen liiton lausuntopyyntö Keski-Suomen strategian luonnoksesta ja siihen liittyvästä ympäristöselostuksesta

KH 06.10.2025 § 254

Päätösesitys: Kaupunginhallitus päättää esittää lausuntonaan seuraavaa:

OTE:

Strategialuonnoksessa on esitetty karttakuvana Keski-Suomen aluerakenne 2050. Kartalla aluerakenteena on esitetty monikeskuksinen alue- ja palvelurakenne -, taloudellinen toimeliaisuus -, ekologinen verkosto - sekä saavutettavuus otsikoiden alla erilaisia maankäyttömuotoja. *Keuruun luoteisosaan on merkitty laaja arvokkaiden luontokohteiden keskittymä. Merkintä on osittain ristiriidassa lainvoimaisen maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksen kanssa. Keuruun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt osalle aluetta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan, joka ei ole vielä lainvoimainen.* Merkintä tulee muuttaa maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksen osalta "vihreän siirtymän käytävät" esitykseksi.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Keuruun kaupunginhallituksen vuonna 1992 antama lausunto valtakunnallisen vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnöstä sekä kaupunginhallituksen vuonna 2025 antama lausunto Keski-Suomen liiton strategialuonnoksesta osoittaisivat asenteellisuutta tai menettelyvirheen Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa. Väite ei perustu Alueidenkäytölain (AKL), hallintolain (HL) eikä kuntalain (KL) säännöksiin, eikä se osoita kaavaprosessissa tapahtuneen menettelyvirhettä tai lainvastaisuutta.

Keuruun kaupunginhallituksen 7.12.1992 antama lausunto vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnöstä on poliittinen kannanotto, joka ei ole oikeusvaikutteinen päätös, eikä se ole millään tavalla sidoksissa nykyisen kaavaprosessin oikeudellisen arvioinnin kanssa. Lausunto on annettu yli 30 vuotta ennen Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelua, eikä sillä ole oikeudellista merkitystä arvioitaessa kaavan lainmukaisuutta vuonna 2025. Kaavoituksen lainmukaisuus arvioidaan voimassa olevan lainsäädännön, ei 1990-luvun poliittisten lausuntojen perusteella. Valittajan väite siitä, että vuoden 1992 lausunto "asemoisi" kaupunginhallituksen nykyisen kaavan suhteen, on oikeudellisesti täysin merkityksetön. Poliittiset lausunnot eivät myöskään lähtökohdaisesti kuulu hallinto-oikeuden tutkittavaksi, sillä hallinto-oikeus arvioi menettelyn lainmukaisuutta – ei poliittisten mielipiteiden sisältöä.

Valittaja viittaa myös Keuruun kaupunginhallituksen 6.10.2025 antamaan lausuntoon Keski-Suomen strategia 2050-luonnoksesta. Lähtökohtaisesti strategia on jonkin instanssin kehittämistä ohjaava asiakirja. Strategia ei ole oikeusvaikutteinen, eikä se muodosta sellaista oikeudellista velvoitetta kaavaprosessille, jonka käsittelyssä voisi tapahtua menettelyvirhe. Näin ollen se ei myöskään sido kuntia kaavoituksessa. Kunnan antama lausunto strategialuonnoksesta on osa normaalia vuorovaikutusta maakunnan suunnittelussa. Lausunnon sisältö ei vaikuta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan lainmukaisuuden arviointiin. Valittajan väite "manipuloinnista" on yksittäisen henkilön asiaperusteinen subjektiivinen tulkinta, ei oikeudellinen argumentti.

Kaavoituksen oikeusvaikutukset määräytyvät lainsäädännön perusteella. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava on laadittu Alueidenkäyttölain, luonnonsuojelulain, hallintolain ja kuntalain edellyttämällä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

7. Keski-Suomen liiton laatiman "Hiljaiset alueet" -selvityksen totaali käsittelemättömyys

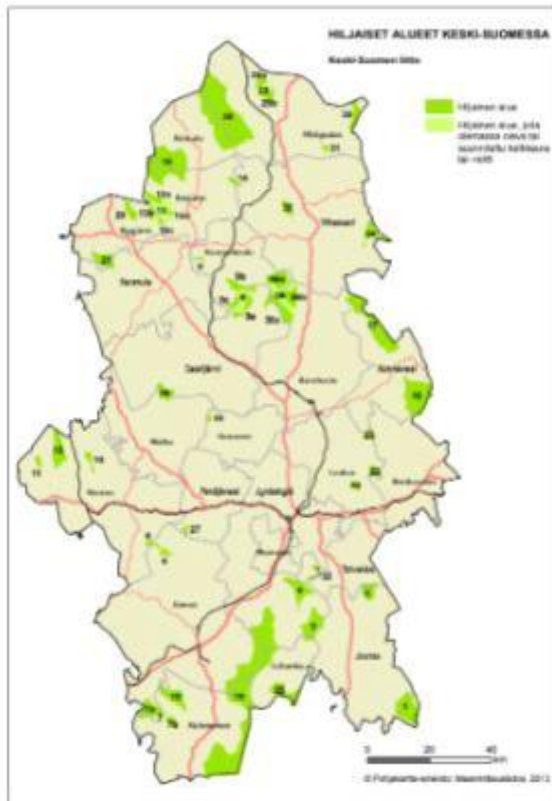
Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavassa ja sen perusteluissa ei ole lainkaan otettu huomioon Keski-Suomen liiton laatimaa "Hiljaiset alueet Keski-Suomessa" -selvitystä. Tämä laiminlyönti, valmistelun vaillinaisuus, on Korpikirjasto ry.: valituksen varsinainen perustelu. Korpikirjasto ry. ymmärtää, miksei Keuruun kaupunginhallitus puoltanut 7.12.1992 ympäristöministeriölle antamassaan lausunnossa vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnössään esittämiä toimenpiteitä todeten, että Pihlajaveden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaatimiin vesistöihin. Keuruun kaupunginhallitus katuu hyväksymäänsä ja kaupunginvaltuustolle esittämäänsä Pihlajaveden osayleiskaavaesitystä (1996). Nyt kaupunginhallitus näkee mahdollisuutensa tulleen ja pyrkii Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla korjaamaan tilanteen. Kun Keuruun kaupunginhallitus näyttää asenteellisuutensa, niin juuri asenteellisuus estää kaupunginhallitusta tarkastelemasta valituksenalaista päätöstä realiteettien pohjalta.

Tätä seuraavaa Keski-Suomen liiton tuottamaa selvitystä Keuruun kaupunginvaltuusto ei ole edes nähnyt:

Hiljaiset alueet Keski-Suomessa
OTE:
HILJAISET ALUEET KESKI-SUOMESSA
Ari Jännti
KESKI-SUOMEN LIITTO
2013

"Hiljaisuus ja luonnon puhtaus ovat Suomen matkailun vetovoimatekijöitä. Potentiaalisilla hiljaisilla alueilla ihmisen toiminnan aiheuttamien äänien ei tulisi ylittää 35 desibeliä. Keski-Suomessa melulähteiden puskurivyöhykkeitä tarkasteltiin alustavasti kokonaismaakuntakaavan yhteydessä vuonna 2005. Tämä työ jatkaa Keski-Suomen hiljaisten alueiden kartoitusta. Työ aloitettiin puskurivyöhykkeiden uudelleen tarkastelulla."

Keski-Suomen hiljaiset alueet näkyvät alla olevissa kartoissa (s. 10 ja s.12). Keski-Suomessa näitä hiljaisia alueita on listattu vain 36 ja näistä kaksi kohdistuu juuri Pihlajavedelle. Toinen puskurivyöhykkeineen on juuri Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alue ja toinenkin kohdistuu Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alueen vaikutuspiiriin Pihlajavedellä ja sijaitsee Pihlajavesi-järven pohjoispuolella, Ähtärintien itäpuolella, Pohjanmaan radan länsipuolella ja Pihlajavesi-Ähtäri-ajan eteläpuolella.

Noin 10 vuotta sitten arvolla n. 2012–2015 joku tutkija soitti Korpikirjastolle. Tutkija puhui Korpikirjastolle terminä tuntemattomasta ”Hiljaiset alueet”. Tutkija totesi, että tehtyjen arvioiden mukaan Korpikirjasto Iso-Korpijärven rannalla sijaitsee ”Hiljaiset alueet” -alueella. Korpikirjasto kyseli, onko näitä hiljaisia alueita Keski-Suomessa montakin. Tutkija totesi tämän teidän Korpikirjastonne ”Hiljaisen alueen” sijoittuvan Pihlajavesi-järvestä pohjoiseen aina Ähtärin rajalle saakka. No, on täällä Pihlajavedellä toinenkin hiljainen alue, tutkija totesi. Se muodostaa ja peittää Kuu-sijärven takana Keski-Suomen maakunnan läntisimmän osan.

Vasta nyt lokakuun alussa 2025 valittaja Korpikirjasto ry. sai Keski-Suomen liitolta vuoden 2013 julkaisun, missä nämä Pihlajaveden hiljaiset alueet sijaitsevat.

Tietämättä mitään Keski-Suomen liiton ko. julkaisusta Korpikirjasto otti yhteyttä Keuruun kaavoitusarkkitehti Timo Määttä ja kysyi, mihin Pihlajaveden ja koko maakunnan läntisen osan hiljainen alue on kadonnut. Kuka on esittänyt, että tämä ko. hiljainen alue poistetaan hiljaisten alueiden luettelosta? Timo Määttä tarkasti, että kyllä esityksen ko. hiljaisen alueen poistamisesta teki Pohjan Voima Oy. Korpikirjasto jatkoi kysymistä, kuka sitten tämän esityksen ensin teki Pohjan Voima Oy:lle? Timo Määttä vastasi, että minulla on vain tieto siitä, että Pohjan Voima Oy teki esityksen tuulivoimapuiston rakentamisesta sinne hiljaiselle alueelle, Lehmikorven alueelle. Timo Määttä vielä tarkasti, eikä löytänyt kuin Pohjan Voima Oy:n esityksen.

Oliko kaavoitusarkkitehti Timo Määttä tietoa siitä, kuka tämän hiljaisen alueen käyttämisen tuulivoimapuistona takana on, on vaikea sanoa. Tuntui uskottavalta, ettei Timo Määttä ollut muuta tietoa.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaprosessin aikana keskustelu Pihlajavedellä on tiivistynyt, on käynyt jopa aggressiiviseksi, vaikkei nyrkkejä ole käytettykään. Korpikirjasto on päässyt keskustelussa kysymään, kuka maiseman omistaa? Tuulivoiman puolustajat vähän epäillen ovat todenneet, että maanomistaja, jonka maalle tuulimylly tulee. Vaikuttaa siltä, että ne, jotka ovat vastustaneet ympäristöministeriön valmistelemia rantojensuojeluohjelmia, koskiensuojeluohjelmia ja lintuvesien suojeluohjelmia sekä Pihlajaveden Natura-2000 -reitin ehdottomia määräyksiä, ovat nyt kuittaamassa kaiken edellä todetun luonnon ja ympäristön suojelun Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa olisi laiminlyöty Keski-Suomen liiton julkaisema Hiljaiset alueet Keski-Suomessa -selvitys. Väite ei osoita menettelyvirhettä tai lainvastaisuutta, eikä perustu Alueidenkäyttölain (AKL), luonnonsuojelulain (LSL), hallintolain (HL) tai kuntalain (KL) säännöksiin.

Hiljaiset alueet -selvitys on maakunnallinen tausta-aineisto, ei oikeusvaikutteinen suunnitelma tai kaavamääräys. Selvityksellä ei ole oikeudellista velvoittavuutta, eikä sen huomioon ottamatta jättäminen muodosta lainvastaisuutta. Kaavoituksen oikeusvaikutuksen määräytyvät AKL:n perusteella, eivät maakunnallisten selvitysten suositusten mukaan.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava on laadittu ympäristöministeriön ohjeistuksen sekä Keski-Suomen ELY-keskuksen viranomaisohjauksen mukaisesti. Kaavassa on arvioitu maisema-, luonto- ja Natura-vaikutukset AKL 9 §:n ja LSL:n edellyttämällä tavalla. Valittaja ei osoita, että jokin lain edellyttämä selvitys olisi puuttunut tai että selvitykset olisivat olleet virheellisiä.

Hiljaiset alueet -selvityksessä esitetyt alueet eivät ole suojelualueita eivätkä muodosta kaavoitusta rajoittavaa oikeudellista statusta. Selvityksen tarkoituksena on ollut tunnistaa matkailullisia ja virkistysellisiä vetovoimatekijöitä, ei asettaa maankäytölle sitovia rajoitteita. Kaavan lainmukaisuutta ei arvioida sen perusteella, onko selvityksen sisältö huomioitu poliittisesti toivotulla tavalla, vaan sen perusteella, onko vaikutusten arviointi tehty riittävästi ja menettely ollut asianmukaista.

Valittajan esittämät näkemykset kaupunginhallituksen "asenteellisuudesta" tai eri tahojen motiiveista eivät kuulu hallinto-oikeuden tutkittavaksi. Hallinto-oikeus arvioi vain menettelyn lainmukaisuutta, ei poliittisten mielipiteiden sisältöä tai tarkoituksenmukaisuutta. Valittaja ei osoita näyttöä, että Hiljaiset alueet -selvityksen käsittelyllä olisi ollut vaikutusta kaavan sisältövaatimusten täyttymiseen tai päätöksen lopputulokseen.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

8. Keski-Suomen liiton "Hiljaiset alueet" -selvityksestä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alueen poistaminen kartalta ilman perustelua

Kaupunginhallituksen 6.10.2025 esitys Keski-Suomen liiton luonnoksen korjaamiseksi poistamalla Keuruun luoteisosaan merkityt arvokkaiden luontokohteiden keskittymä, on Korpikirjasto ry.:n kunnallisvalituksen osanäyttö sille, miksi juuri Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-päätös täytyy kumota ristiriitaisen, epäloogisen ja asenteellisen valmistelun kautta syntyneenä. Kaupunginhallitus tunnustaa, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan avulla Keuruun luoteisosaan merkityt arvokkaiden luontokohteiden keskittymä ei enää ole todellisuutta, kun tuulivoimapuisto tuhoaa tämän. Tätä Korpikirjasto ry. tässä valituksessa pyrkiikin osoittamaan ja kiittää nyt kaupunginhallitusta rehellisyydestään. Ikävä kyllä, kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle tekemä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaesitys on ollut lain vastainen ja siksi hallinto-oikeuden on se kumottava.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Keski-Suomen liiton Hiljaiset alueet -selvityksessä esitettyjen alueiden poistaminen strategialuonnoksen kartalta osoittaisi Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelun olleen ristiriitaista, epäloogista tai asenteellista. Väite ei perustu Alueidenkäyttölain (AKL), hallintolain (HL) eikä kuntalain (KL) säännöksiin, eikä se osoita menettelyvirhettä tai lainvastaisuutta kaavaprosessissa.

Kuten kohdassa 6 on todettu, Hiljaiset alueet Keski-Suomessa -selvitys on maakunnallinen tausta-aineisto, ei oikeusvaikutteinen asiakirja tai kuntaa sitova normi. Selvityksen sisältö ei muodosta kunnalle oikeudellista velvoitetta, eikä sen huomioon ottamatta jättäminen tai mahdollinen karttamerkintöjen muuttaminen ole menettelyvirhe tai muuten lainvastainen toimenpide.

Kaupunginhallituksen 6.10.2025 antama lausunto koski Keski-Suomen liiton strategialuonnosta, joka on maakunnan kehittämistä ohjaava asiakirja. Se ei ole sisällöltään oikeusvaikutteinen, eikä vaikuta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan lainmukaisuuden arviointiin. Lausunnon antaminen on normaalia vuorovaikutusta maakunnan suunnittelussa eikä muodosta menettelyvirhettä, kuten kohdassa 9 on todettu.

Valittaja ei osoita, että Hiljaiset alueet -selvityksen karttamerkintöjen muuttamisella olisi ollut vaikutusta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan sisältövaatimusten täyttymiseen tai että menettely olisi ollut lainvastainen. Myös väitteet kaupunginhallituksen "asenteellisuudesta" tai siitä, että tuulivoimapuisto "tuhosi" arvokkaita luontokohteita, ovat luonteeltaan poliittisia ja mielipiteellisiä. Hallinto-oikeus ei arvioi poliittisten kannanottojen sisältöä, vaan ainoastaan sen, onko kaava laadittu lain edellyttämällä tavalla. Valituksessa ei ole osoitettu konkreettista oikeudellista perustetta minkä perusteella kaava pitäisi kumota.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

9. Hyvin harvinaisen tiirarekisterissä esiintyvän lapinpöllön reviirin täydellinen poistaminen Lehmikorven kaavaselostuksesta

Valittaja Korpikirjastolla ei ole kompetenssia puuttua Natura-suojelun yksityiskohtiin, mutta kahdessa kohtaa Korpikirjasto ry katsoo olevansa asiantuntija.

Kaupunginvaltuuston Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan selityksessä todetaan (tarkka siteeraus)

Pöllöt

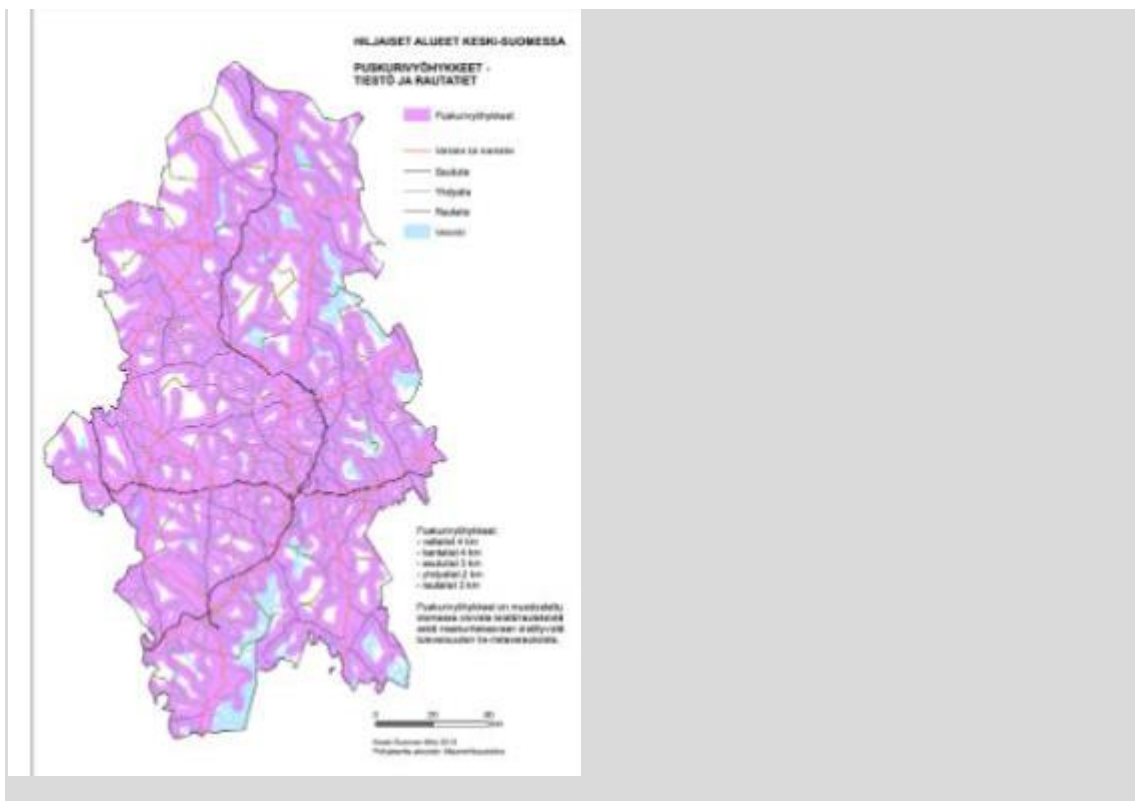
Suomen lajitietokeskuksen aineiston mukaan kaava-alueella ei sijaitse pöllöjen tunnettuja pesäpaikkoja tai reviireitä. Lähin viirupöllön tunnettu pesäpaikka sijaitsee noin 2,1 kilometrin päässä lähimmästä voimalasta. Seuraavaksi lähimmät ovat noin 4 kilometrin päässä. 5–10 kilometrin säteellä voimaloista sijaitsee lisäksi kaksi viirupöllön pesäpaikkaa, kolme varpuspöllön pesäpaikkaa ja yksi helmipöllön pesäpaikka. Pöllöjen reviirejä kartoitettiin kuuntelemalla mahdollisia soindinääniä sopivan leutoina öinä 25.–26.2., 6.–7.3. ja 19.–20.3.2023 noin klo 18.30–1.30 välisenä aikana 45 eri pisteestä. Kaikki kuuntelut tehtiin auringonlaskun jälkeen. Kussakin pisteessä kuunneltiin 3–8 minuuttia.

Pöllöinventointien aikana ei kuultu lainkaan pöllöjä, mutta pesimälinnustokartoitusten yhteydessä tehtiin pesintään viittaava havainto viirupöllöstä ja varpuspöllöstä, jotka huomioitiin suunnittelussa siten, että reviirien/oletettujen pesäpaikkojen etäisyydet voimaloihin ja muuhun rakennettavaan infraan (tiet, voimalinjat ym.) jätettiin riittävän suuriksi, etteivät lajit häiriinny.

Tämä Natura-selvitys pöllöjen suhteen ei pidä paikkaansa. Korpikirjaston lähellä omalla maalla sijaitsee Korpikirjaston vanhoista pyöröhirsistä rakentama lato. Ladossa Korpikirjasto säilyttää lampaiden heinää. Tämän vuoksi ladossa ja ladon lähellä on hiiriä. Jo runsas viisi vuotta sitten aivan uskomattoman suurikokoinen lapinpöllö on ottanut ladon ympäristön yhdeksi revii-rinsä keskuspaikaksi. Korpikirjasto ei tiedä lapinpöllön pesäpaikkaa, mutta kyllä lapinpöllö silloin tällöin kuukausittain havaitaan ladon lähetyvillä. Korpikirjasto on nähnyt lapinpöllön, kaiketikin saman yksilön kuin omalla ladolla, aivan Sällintien alussa lähellä Ähtärintietä.

Harvinainen lapinpöllö ja sen havainnointi on luettavissa valtakunnallisesta www.tiira.fi lintuhavainnointijärjestelmästä.

Mikä merkitys 12 lähes 300 metrin korkeuteen nousevilla tuulimyllyillä on lapinpöllön viihtyvyyteen revii-rinsä lähellä, ei ole tietoa, mutta Ähtärintien varrelta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alueelle on matkaa noin 4 km.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan linnustoselvityksessä olisi laiminlyöty lapinpöllön mahdollinen esiintyminen alueella. Väite ei osoita menettelyvirhettä tai lainvastaisuutta, eikä perustu Alueidenkäyttölain (AKL) tai luonnonsuojelulain (LSL) säännöksiin.

Linnustoselvitys on tehty AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla ja vastaa LSL 79 § velvoitteeseen. Kaavan valmistelussa on laadittu erillinen päiväpetolintu- ja pöllöselvitys, jossa on hyödynnetty Suomen lajitietokeskuksen aineiston ohella muun muassa erillisiä maastokartoituksia, yökuunteluja useina ajankohtina sekä pesimälinnuston että muuttolinnuston kartoituksia ja törmäysmallinnuksia. Selvitykset on tehty yleisesti hyväksytyillä menetelmillä ja ne täyttävät AKL 9 §:n mukaisen vaikutusten arvioinnin vaatimukset. Valittaja ei osoita, että jokin lain edellyttämä selvitys olisi puuttunut tai että selvitykset olisivat olleet virheellisiä.

Valittajan esittämä yksittäinen havainto lapinpölystä noin 4 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta ei osoita, että kaava-alueella olisi pesäpaikka tai reviiri, eikä se kumoa asiantuntijoiden tekemää selvitystä. Hallinto-oikeuskäytännössä yksittäiset kansalaishavainnot eivät syrjäytä systemaattisesti tehtyjä lupaviranomaisen hyväksymiä luontoselvityksiä, ellei esitetä konkreettista lakiin pohjautuvaa näyttöä siitä, että selvitys olisi ollut sisällöltään puutteellinen tai virheellinen.

Valittaja ei esitä, että lapinpöllö olisi Pihlajaveden Natura-alueen suojeluperuste tai että sen mahdollinen esiintyminen kaava-alueen ulkopuolella vaikuttaisi Natura-arvioinnin lopputulokseen. Natura-arviointi kohdistuu suojeluperusteisiin, ei yksittäisiin satunnaishavaintoihin. Valittajan oma havainto ladon läheisyydessä liikkuvasta lapinpölystä ei osoita, että kaavan valmistelussa olisi rikottu lakia tai että selvitykset olisi tehty puutteellisesti. Valittaja ei myöskään osoita, että väitetyllä

lapinpöllön esiintymisellä olisi ollut vaikutusta kaavan sisältövaatimusten täyttymiseen tai kaupunginvaltuuston päätökseen.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

10. Valtakunnallisesti merkittävimmäksi hiljaisen erämaa-alueen tapahtumaksi nousseen Pihlajaveden erämaapäivien täydellinen unohtaminen valmistelussa ja Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistaman 12 lähes 300 metrin tuulivoimalan vaikutuksen arvioinnin laiminlyönti erämaapäivien suhteen

Korpikirjasto ry:n merkittävin Tuulivoimaosayleiskaavapäätöksen kumoamisperustelu liittyy Pihlajaveden tulevaisuuden tekijään, joka vuosi järjestettäviin kulttuuri- luonto- ja retkeilytapahtumaan Erämaapäiviin. Tuulivoimapuiston vaikutusta Erämaapäiviin ei Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavassa lainkaan käsitellä - tämä laiminlyönti ei ole vahinko. Kaupunginvaltuusto ei millään lailla käsittele tätä Pihlajaveden tulevaisuuskysymystä. Tällä tavalla Pihlajaveden luonnon ja ympäristön erämaamainen tulevaisuus tuhoutuu!

Tämä laiminlyönti on merkittävin perustelu Korpikirjasto ry:n kunnallisvalituksen vaatimukselle hallinto-oikeudelle kumota Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 hyväksymä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava.

Kuin sinettinä tälle väitteelle Keuruun kaupunginhallitus päätti Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisen ja ensin tekemänsä täytäntöönpanopäätöksen jälkeen seuraavaa:

Valtuuston 8.9.2025 päätösten täytäntöönpano

KH 15.09.2025 § 241

Valmistelija Konsernipalvelujohtaja Päivi Vauhkonen, paivi.vauhkonen@keuruu.fi, p. 040 158 1656

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Eveliina Kangasniemi jätti päätöksestä liitteenä olevan eriävän mielipiteen.

Asian käsittely kokouksessa:

Eveliina Kangasniemi teki vastaesityksen:

"Esitän, että kaupunginhallitus päättää 1) todeta, että valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätökset § 48 – 49 ja 51-57 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä. 2) panna näiltä osin valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätökset täytäntöön, lukuun ottamatta pykälä, joiden kohdalla mahdollinen valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka valitusviranomaisen kieltää täytäntöönpanon.

Edelleen esitän, että kaupunginhallitus päättää, 1) todeta, että valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätös § 50 on muutoin lainvastainen 2) todeta, että tämän pykälän osalta valtuuston 8.9.2025 tekemää päätöstä ei laiteta täytäntöön.

Perustelut: Kaupunginvaltuusto on ko. päätöksellään päättänyt hyväksyä Pohjan Voima Oy:n tuulivoimahankkeen toteuttamisen Keuruun kaupungin alueelle. Kyseessä on yli 60 vuotta kaupunkia maanomistajana ja kaavoittajana sitova sopimus, jonka lopullisista kustannuksista kuntalaisille ja

alueen elinvoimaisuuteen ei ole varmuutta. Voimalaitosten ja muun niihin liittyvän infrastruktuurin purkamisesta ja alueen ennallistamisesta ei ole sovittu riittävällä tarkkuudella ja harkinnalla, joten tässä suhteessa kunnan talouteen kohdistuvaa taloudellista riskiä voidaan pitää merkittävänä.

Tehdyistä sopimuksista ei käy ilmi hankkeesta kaupungille tulevien kiinteistöverotulojen määrää. Kuitenkin hanketta on perusteltu nimenomaan näillä tuotoilla. Toteutuvaa kiinteistöverotulotomäärää ei voida selvittää muutoin kuin sopimalla yksityiskohtaisesti alueelle rakennettavien voimalojen tehosta ja mallista etukäteen. Tätä ei Keuruun kaupunki ole tehnyt.

Valtuutetuille ei myöskään ole esitetty laskelmia ja selvityksiä hankkeen taloudellisista menetyksistä ja riskeistä. Päätös perustuu selvästi puutteelliseen valmisteluun.

Kaupunginvaltuuston päätöksestä ei ilmene, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Päätökseen ei myöskään ole liitetty asiakirjoja, joista päätöksen tosiasia-perustelut olisivat käyneet ilmi. Näin ollen päätöksen perustelut eivät täytä hallintolain 45 §:n 1 momentissa päätöksen perustelemiselle asetettuja vaatimuksia.”

Vastaesitystä ei kannatettu.

Esittelijä Vs. kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää

- 1) todeta, että valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätökset § 48 - 57 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä.
- 2) panna valtuuston 8.9.2025 täytäntöön, lukuun ottamatta pykälää, joiden kohdalla mahdollinen valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Selostus

Kaupunginhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta kuntalain (2015/410) 39 §:n mukaisesti. Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai että päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta (KL § 96). Asia on viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi.

Päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman (KL 143 §). Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Valtuuston 8.9.2025 pidetyn kokouksen pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu sekä julkaistu nähtäville 10.9.2025.

Käsitellyt asiat:

§ 48 Kaupungin talouden osavuosisikatsaus 1-4 / 2025

§ 49 Talousarviomuutos vuodelle 2025

§ 50 Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen

§ 51 Kaupunkistrategian toimenpideohjelmien seuranta 1-3 ja 1-6 /2025

§ 52 Museotoimintojen järjestäminen / Päivitys kaupungin hallintosääntöön ja määrärahavaraus

§ 53 Koy Keuruun Elinkeinotalon osakkeiden lunastaminen

§ 54 Vastine vuoden 2024 arviointikertomukseen

§ 55 Sidonnaisuusilmoitusten päivittäminen

§ 56 Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

§ 57 Ilmoitusasiat

KH 15.9.2025 §241

Eriävä mielipide:

Valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätös § 50 on lainvastainen, eikä tätä päätöstä tulisi laittaa täytäntöön.

Perustelut: kaupunginvaltuusto on ko. päätöksellään päättänyt hyväksyä Pohjan Voima Oy:n tuulivoimahankkeen toteuttamisen. Kyseessä on yli 60 vuotta kaupunkia maanomistajana ja kaavoittajana sitova sopimus, jonka lopullisista kustannuksista kuntalaisille ja alueen elinvoimaisuudelle ei ole tietoa. Voimalaitosten ja muun niihin liittyvän infrastruktuurin purkamisesta ja alueen ennallistamisesta ei ole sovittu riittävällä tarkkuudella ja harkinnalla, joten tässä suhteessa kunnan talouteen kohdistuvaa taloudellista riskiä voidaan pitää merkittävänä.

Tehdyistä sopimuksista ei käy ilmi hankkeesta kaupungille tulevien kiinteistöverotuottojen määrää. Kuitenkin hanketta on perusteltu nimenomaan näillä tuotoilla.

Toteutuvaa kiinteistöverotuottomäärää ei voida selvittää muutoin kuin sopimalla yksityiskohtaisesti alueelle rakennettavien voimaloiden määrästä, tehosta ja mallista etukäteen. Tätä ei Keuruun kaupunki ole tehnyt. Valtuutetuille ei myöskään ole esitetty laskelmia ja selvityksiä hankkeen taloudellisista menetyksistä ja riskeistä. Päätös perustuu selvästi puutteelliseen valmisteluun.

Kaupunginvaltuuston päätöksestä ei ilmene, mitkä tosiasialliset seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Päätökseen ei myöskään ole liitetty asiakirjoja, joista päätöksen tosiasia-perustelut olisivat käyneet ilmi. Näin ollen päätöksen perustelut eivät täytä hallintolain 45 §:n 1 momentissa päätöksen perusteleminen asetettuja vaatimuksia.

- Eveliina Kangasniemi

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa olisi laiminlyöty arvioida tuulivoimapuiston vaikutuksia Pihlajaveden Erämaapäiviin, ja että tämä olisi peruste kaavan kumoamiselle. Väite ei osoita menettelyvirhettä eikä perustu alueidenkäyttölain (AKL), hallintolain (HL) tai kuntalain (KL) säännöksiin.

Erämaapäivät ovat paikallinen kulttuuri- ja retkeilytapahtuma, ei kaavoitusta ohjaava oikeusvaikutteinen suunnitelma, määräys tai suojeluperuste. Kaavoituksen sisältövaatimukset määräytyvät AKL 5 ja 9 §:n mukaan, eikä lainsäädäntö edellytä yksittäisten tapahtumien vaikutusten arviointia. Kaavoituksen lainmukaisuus ei siten riipu siitä, onko kaavaselostuksessa käsitelty Erämaapäivien järjestämistä tai sen tulevaisuutta.

Kaavassa on arvioitu tuulivoimapuiston vaikutukset AKL 9 §:n ja LSL 34 §:n edellyttämällä tavalla. Nämä vaikutusarviot kattavat myös ne tekijät, jotka voivat vaikuttaa alueen yleiseen virkistyskäyttöön. Valittaja ei osoita, että jokin lain edellyttämä selvitys olisi puuttunut tai että arviointi olisi ollut virheellinen.

Valittaja viittaa myös kaupunginhallituksen 15.9.2025 tekemään täytäntöönpanopäätökseen, yksittäisen valtuutetun vastaesitykseen sekä tämän jättämään eriävään mielipiteeseen. Vastaesitys ei saanut kannatusta, minkä vuoksi sitä ei otettu käsitteilyyn eikä sillä ole oikeudellista merkitystä

arvioitaessa valtuuston päätöksen lainmukaisuutta. Kuntalain mukaan käsiteltäväksi tulevat vain kannatetut esitykset, ja kannattamattomalla vastaesityksellä ei ole vaikutusta päätöksen syntyyn tai sen laillisuuteen. Eriävä mielipide on puolestaan luottamushenkilön henkilökohtainen poliittinen kannanotto. Se ei osoita menettelyvirhettä eikä muodosta perustetta kaavan kumoamiselle.

Kuntalain 96 § ja 143 § koskevat valtuuston päätösten täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanomenetely on erillinen hallinnollinen vaihe, joka ei vaikuta siihen, onko kaava laadittu AKL 9 §:n, LSL 34 §:n tai hallintolain edellyttämällä tavalla. Hallinto-oikeuden vakiintuneen käytännön mukaan kaavan kumoaminen edellyttää olennaista menettelyvirhettä, jolla on ollut vaikutusta päätöksen lopputulokseen. Valittaja ei osoita, että vastaesityksen kannattamattomuus, eriävä mielipide tai täytäntöönpanopäätös olisivat tällaisia virheitä.

Lisäksi valittajan esittämät näkemykset hiljaisuudesta, erämaaluonteesta ja tapahtumien tulevaisuudesta ovat luonteeltaan subjektiivisia ja poliittista näkemystä kuvaavia arvioita, eivät oikeudellisia perusteita kaavan kumoamiselle. Hallinto-oikeus ei arvioi tapahtumien kulttuurista merkitystä tai sitä, miten yksittäinen yhdistys kokee alueen tulevaisuuden, vaan ainoastaan sen, onko kaava laadittu lain edellyttämällä tavalla.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

11. Keuruun kaupunginhallituksen 6.10.2025 Keski-Suomen liitolle osoittama vaatimus Keuruun luoteisosaan merkityn laajan arvokkaiden luontokohteiden keskittymän poistaminen Keski-Suomen strategiasta 2050

Korpikirjasto ry. ei voi millään uskoa, miten Keuruun kaupunginhallitus tekemänsä valtuuston 8.9.2025 -päätösten täytäntöönpanopäätöksen (15.9.2025) jälkeen uskaltaa näyttää voimansa ja todellisen tarkoituksensa, kun seuraavassa kaupunginhallituksen kokouksessa antaa Keski-Suomen liitolle lausunnon, millä vaatii Lehmikorven tuulivoimapuiston tuntumassa olevien arvokkaiden luontokohteiden poistamista maakuntakaavan kartalta.

Keski-Suomen liiton lausuntopyyntö Keski-Suomen strategian luonnoksesta ja siihen liittyvästä ympäristöselostuksesta

KH 06.10.2025 § 254

Päätösesitys

Kaupunginhallitus päättää esittää lausuntonaan seuraavaa:

Keski-Suomen strategian "Tulevaisuuskestävä Keski-Suomi" perustat kokonaiskestävyys ja kokonaisturvallisuus ovat perusteltuja valintoja strategisen tason tavoitteille. Painopisteet Rohkeasti toimelias, Luonnonvoimainen, Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva sekä Ylpeästi keskisuomalainen sekä kasvun kärjet Bio- ja kiertotalous, Uudistuva teollisuus, Hyvä vointi sekä Turvallisuus ja huoltovarmuus laajentavat toimenpiteineen strategian niin kaikenkattavaksi, että varsinaisia strategisia painopisteitä on vaikea tunnistaa. Strategiaa tulee jatkotyöstössä tiivistää ja nostaa varsinaiset strategiset kärjet selkeämmin esille.

Toimenpiteiden mittaroinnissa on joitain täsmennystarpeita.

Seuraaville sivuille kirjatusta mittareista puuttuu tavoite tai tavoitetaso:

Sivu 8: Kasvuyritysten määrä ja yritysten liikevaihdon kehitys.

Sivu 9: Pitkäaikaistyöttömyys.

Sivu 12: Toteutetut viestintäteot luontojalanjäljen näkyväksi tekemiseksi.
Sivu 13: Pintavesien ekologinen tila ja Uusiutumattomien luonnonvarojen käyttö vähenee.
Sivu 14: Keski-Suomen hiilinielujen ja -varastojen määrä kasvaa (lähtötilanne mainittu).
Sivu 17: Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (lähtötaso 54,9 % vuonna 2024 THL) ja Aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuvien määrä.
Sivu 18: Toimenpiteille ei ole asetettu mittareita eikä tavoitteita.
Sivu 20: Päivittäisen elämänsä erittäin hyvin tai hyvin turvallisiksi kokeneiden osuus (lähtötilanne 67,9 % vuonna 2024, THL).
Sivu 22: Kulttuurin edistämiseen käytetty rahoitus.
Sivu 25: Toimenpiteille ei ole asetettu mittareita eikä tavoitteita.

Muilta osin strategian toimenpiteiden edistymisen seurantaan luoduille mittareille on asetettu myös tavoitteet tai tavoitetasot. Strategian mittarointia tulee täsmentää siten, että kaikissa mittareissa on asetettu tavoite tai tavoitetaso.

Strategialuonnoksessa on esitetty karttakuvana Keski-Suomen aluerakenne 2050. Kartalla aluerakenteena on esitetty monikeskuksinen alue- ja palvelurakenne -, taloudellinen toimeliaisuus -, ekologinen verkosto - sekä saavutettavuus otsikoiden alla erilaisia maankäyttömuotoja. Keuruun luoteisosaan on merkitty laaja arvokkaiden luontokohteiden keskittymä. Merkintä on osittain ristiriidassa lainvoimaisen maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksen kanssa. Keuruun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt osalle aluetta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan, joka ei ole vielä lainvoimainen. Merkintä tulee muuttaa maakuntakaavan tuulivoima-aluerajauksen osalta "vihreän siirtymän käytävät" esitykseksi. Lisäksi karttaan tulee lisätä kansainvälisesti merkittävänä yhteytenä Jyväskylästä Haapamäen kautta osoitettu itä-länsi -suuntainen huoltovarmuusrata -merkintä. Muutosesitys huoltovarmuusradasta on osoitettu erillisellä liitteellä. Keuruun kaupunki kiittää maakuntaliittoa aluerakennekarttaan tehdystä "Taloudellinen toimeliaisuus" osion muutosmerkinnästä strategialuonnoksen valmisteluvaiheen karttaan nähden. Ympäristöselostuksen luvun 3.1 "Alerakenteen merkittävimmät vaikutukset" vaikutusarviointi on ylimalkainen, eikä perustele riittävällä tarkkuudella strategialuonnoksen aluerakenne 2050 kartalla osoitettuja aluevarauksia. Aluevaraukset tulee perustella hyväksyttävässä strategiassa ja sen ympäristöselostuksessa varsinkin, jos strategiassa esitettäviä aluevarauksia tullaan käyttämään jatkossa maakuntakaavoitusta ohjaavina merkintöinä.

Keuruun kaupunki pyytää maakuntaliittoa korjaamaan lausunnon edellisessä kappaleessa mainitun ristiriidan aluerakennekartan ja voimassa olevan maakuntakaavan kanssa maakuntakaavan mukaiseksi.

Keuruun kaupunginhallitus esittää, että lausunnossa mainitut korjaus- ja täydennysesitykset tehdään Keski-Suomen strategiaan ennen sen hyväksymistä.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

Perustelu:

Keski-Suomen strategia on yhteisen kehittämistahdon ilmaus. Se on käsikirja, joka ohjaa Keski-Suomen Liiton työtä kohti tulevaisuuskestävää Keski-Suomea. Strategian teemat ja näkökulmat nousevat niistä asioista, jotka yhdistävät maakunnan toimijoita ja jotka tarvitsevat maakunnallista yhteistyötä.

Keski-Suomen strategia 2026–2050 pohjautuu kokonaiskestävyyden ja kokonaisturvallisuuden pyrkimyksille. Kokonaiskestävyys tarkoittaa, että ihminen, luonto ja talous ovat sopusoinnussa. Kokonaisturvallisuus nostaa kestävyiden kumppaniksi varautumisen, huoltovarmuuden ja kriiseistä palautumiskyvyn.

Strategialuonnoksessa lähivuosien painopisteet on koottu neljäksi kokonaisuudeksi:

1. Rohkeasti toimelias
2. Luonnonvoimainen
3. Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva
4. Ylpeästi keskisuomalainen

Strategialuonnoksessa kasvun kärkiä on neljä: bio- ja kiertotalous, uudistuva teollisuus, hyvä vointi sekä turvallisuus ja huoltovarmuus.

Kasvun kärjillä tarkoitetaan vahvuuksia, joihin maakunta nojaa tutkimuksessa, innovaatiotoiminnassa sekä tuottavuuden ja kasvun tavoittelussa. Muuttuneen geopoliittisen tilanteen vuoksi nykyisten kärkien rinnalle esitetään turvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Vuoteen 2050 ulottuvan pitkän tähtäimen yhteisenä tahtotilana on rakentaa maakunnan tulevaisuutta kokonaiskestävyys ja kokonaisturvallisuus yhdistäen – kiinnostavasti ja kansainvälisesti. Keski-Suomen maakuntahallitus päätti kokouksessaan 19.9.2025 asettaa strategialuonnoksen ja sen ympäristöselostuksen luonnoksen julkisesti nähtäville 22.9.-21.10.2025. Palautetta pyydetään strategialuonnoksen sisällöstä ja ympäristöselostuksen luonnoksen riittävydestä. Lausuntokierroksella oleva strategialuonnos on ajoitettu vuosille 2026-2029.

Lausunto strategialuonnokseen pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi-palvelussa julkaistuun lausuntopyyntöön:

Lausunto - Lausuntopalvelu. Strategialuonnos ja ympäristöselostus ovat tutustuttavissa lausuntopalvelusta kohdasta 'liitteet':

Keski-Suomen strategia viimeistellään lausuntojen pohjalta Keski-Suomen maakuntavaltuuston käsiteltäväksi 11.12.2025.

Toimivalta

Hallintosäännön 26 §:n mukaan kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa sekä päättää lausunnon antamisesta vastuualueeseensa kuuluvista asioista.

Valmistelija

Konsernipalvelujohtaja Päivi Vauhkonen, paivi.vauhkonen(at)keuruu.fi, 040 158 1656.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Tiedoksi

Lausuntopalvelu.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Keuruun kaupunginhallituksen 6.10.2025 antama lausunto Keski-Suomen liitolle osoittaisi Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelun olleen asenteellista ja lainvastaista. Väite ei osoita menettelyvirhettä eikä perustu alueidenkäyttölain (AKL), hallintolain (HL) tai kuntalain (KL) säännöksiin.

Kaupunginhallituksen 6.10.2025 antama lausunto koski Keski-Suomen strategia 2050 -luonnosta, joka on maakunnan kehittämistä ohjaava poliittinen asiakirja. Strategia ei ole kaavatyötä ohjaava oikeusvaikutteinen suunnitelma, määräys tai ohje. Lausunnon sisältö ei vaikuta tai ole millään tavallaan liitoksissa siihen, onko Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava laadittu AKL 9 §:n, LSL 34 §:n tai HL:n edellyttämällä tavalla. Lausunto ei ole osa kaavaprosessia eikä muodosta kaavan valmisteluun liittyvää menettelyvirhettä tai muuta lainvastaisuutta.

Merkille pantavaa on myös mitä lausunnosta ilmenee, kaupunginhallituksen esitys perustui siihen, että strategialuonnoksen karttamerkintä ei vastannut voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajausta. Lausunnon tarkoituksena oli pyytää maakuntaliittoa korjaamaan tämä tekninen ristiriita. Kyse ei siten ollut "luontokohteiden poistamisesta", vaan siitä, että strategialuonnoksen kartta vastaisi voimassa olevaa maakuntakaavaa. Tämä on normaalia viranomaisyhteistyötä eikä osoita millään tavalla aihekokonaisuuden asenteellisuutta tai lainvastaisuutta.

Hallinto-oikeus arvioi vain kaavan valmistelun ja päätöksenteon lainmukaisuutta. Se ei arvioi poliittisten lausuntojen tarkoituksenmukaisuutta, kunnan strategisia linjauksia, kunnan ja maakuntaliiton välistä vuorovaikutusta tai valittajan esittämiä tulkintoja "voimannäytöstä" ja "tarkoituseristä". Nämä ovat poliittisia arvioita, eivät oikeudellisia perusteita kaavan kumoamiselle.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

12. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelu unohtaa täysin Pihlajaveden merkittävimmän tulevaisuuden tekijän erämaapäivät

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan seloste ei millään lailla perustele sitä, että ko. tuulivoimaosayleiskaavan kautta rakennettavat lähes 300 m:n korkeuteen nousevat tuulivoimalat tulevat päättämään, vähintään latistamaan, voimakkaasti taantuvan entisen itsenäisen kunnan, Pihlajaveden, oman tuotteen, Erämaapäivät ja sitä kohtaan yhä voimakkaammin kasvavan kiinnostuksen.

Merkittävin Korpikirjasto ry. kunnallisvalituksen perustelu on Pihlajavetisten omaehtoisesti synnyttämä Erämaapäivät ja Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan vaikutus Erämaapäiviin. Koko Suomen merkittävimmät Erämaapäivät on järjestetty nyt seitsemän kertaa.

Erämaapäivät on syntynyt Akseli Gallen-Kallelan jalanjäljissä. Erämaapäivät on luotu Pihlajaveden ainutlaatuisen monimuotoisen erämaaluonnon ja ympäristön Gallen-Kallelan ylistyksen innoittamana.

Näin Erämaapäivistä tiedotettiin:

"Pihlaisten erämaa kutsuu jälleen tänä kesänä 16.-17.8.2025, kun Keuruun Pihlajaveden Erämaapäivät järjestetään jo seitsemännen kerran.

Perinteiseen tapaan lauantaina järjestetään ohjattuja retkiä ja sunnuntaina maisemista voi nauttia omatoimiretkiemällä. Reiteillä kulkiessa kannattaa myös pysähtyä tutkimaan opastetauluja, jotka esittelevät Pihlaisten luonto- ja kulttuurikohteiden historiaa ja erityispiirteitä. Lisäksi paikkakunnan historiaan voi tutustua useiden tapahtumaviikonloppuna auki olevien näyttelyjen myötä. Retkievää voi ostaa reittien varrelta tai käydä hakemassa ne reppuusi kioskikahvio Kauppalasta (Google Maps).

Tapahtumaviikonloppuna voit myös helposti polkaista reiteille pyörällä tai vaihtoehtoisesti nauttia Pihlaisten laineista kanootin tai kajakin kyydissä. Kanoottivuokrausta hoitaa Eräopas Jokela. Aava Pihlajaveden ulkoilureitistön digikartta tästä.

Etukäteisilmoittautumisella varmistat sujuvan retkipäivän: Ilmoittaudu tästä

Vuoden 2025 tapahtuma on päättynyt. Voit antaa palautetta palautelomakkeen kautta. Nähdään jälleen ensi vuonna!"

Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 Lehmikorven osayleiskaavan hyväksyvään päätökseen sisältyy tuulivoimatoimijan Pohjan Voima Oy:n Sweco Finland Oy:n laatima maisemaselvitys sekä Pihlajaveden kyläyhdistys ry:n lausuma (alla)

Hanketoimija Pohjan Voima Oy:n Sweco Finland Oy:lla teettämä hyväksytty

MAISEMASELVITYS

LEHMIKORVEN TUULIVOIMAHANKKEEN VAIKUTUSALUE

SWECO FINLAND OY 19.12.2023 (PÄITETTY OSITTAIN 14.2.2024 & 19.2.2025)

Selvityksen mukaan

3.3 Pihlajaveden vesireitti

Pihlajaveden vesireitti käsittää tässä yhteydessä Pihlajaveden vesireitin ja siihen liittyvän kulttuurimaiseman Jyrkejärveltä reitin yläjuoksun pienvesille asti. Vesireittiin liittyy useita eri kokoisia ja muotoisia järviä, joiden rannoilta avautuu laajoja näkymiä hankealueen suuntaan. Järvien välillä on kapeampia vesireittejä ja koskia.

*Pihlajaveden reitin järvet ovat merkityksellisiä luonnonmaiseman arvojen kannalta. Erämaamaiset rannat ovat olleet koko historiansa harvaan asuttuja ja järvien pohjoisrantojen pientiloille ja Kuusijärvelle on kuljettu vielä ainakin 1960-luvulla vesitse, tieyhteyksien puuttuessa kokonaan. Kuten Akseli Gallen-Kallela aikanaan runoili Pihlajavedestä: **"Ihania erämaita täällä on, mittamattomia soita ja korpimetsiä."** (My Pihlajavesi 2023) Myöhemmin järvien rannoille on tullut myös paljon loma-asutusta, mutta vaikutelma silti verrattain erämaamainen. Luonnon ja kulttuurimaiseman kohteiden lisäksi alueella kerrotaan olevan susia, karhuja, ahmoja ja ilveksiä ja vesistöissä paljon kalaa. Vesistöissä on aikanaan uitettu myös tukkeja (Keuruun kylät 2023).*

Kylät ovat edelleen hyvin pieniä, mutta vähäisestä ja hajanaisesta asutuksesta huolimatta, Pihlajavedellä on useita merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, erityisesti hienoja kirkkoja, aktiivisen oloista kylätoimintaa sekä oma juna-asema. Rata on rakennettu jo 1800-luvun puolella. Aseman tuntumassa on toimiva kauppala, jossa on kioski, kahvio, kirjasto ja kylän olohuone. Pihlajavedellä on myös Korpikirjasto ja Karansalmen kylätalo. Kotiseutuyhdistyksen museo ja lukuisat seudun maisemasta, luonnosta historiasta ja reiteistä kertovat opasteet kertovat kävijälle maiseman arvoista ja alueen virkistyskäytöstä

Toisaalta Pihlajaveden kyläyhdistys ry:n lausunnossa 18.4.2024 valotetaan Pihlajaveden luonnon ainutlaatuisuutta

LAUSUNTO VASTINE JA TOIMENPITEET

11. PIHLAJAVEDEN KYLÄYHDISTYS – 18.4.2024

Keuruun kaupunki pyrkii kehittämään imagoaan luontoliikunnasta nauttivien ihmisten suosimana retkeilykaupunkina. Keuruun luontoympäristö metsäneläimineen on ainutlaatuinen luonnonvara, jota ei jokaisesta kunnasta löydy. Erityisesti Pihlajaveden alue on profiloitunut erämaisten ulkoilureittien täydentämäksi alueeksi. Vuosittain Pihlajaveden alueella järjestetään Erä- maapäivät niminen ulkoilmatapahtuma, joka houkuttelee mukaan ihmisiä myös kauempaa.

Pihlajaveden laaja Natura 2000 -alue sisältää tärkeitä lintuvesiä, maisemallisesti arvokkaita ranta-alueita ja vesireittejä sekä kulttuuripainotteisia alueita.

Pihlajaveden alueella on monipuolinen ja arvokas vesi- ja rantalinnusto sekä merkitystä myös saukon elinympäristönä. Pihlajavesi on myös suosittu mökkipaikkakunta, ja kesäisin alueen asukasmäärä lähes kolminkertaistuu vapaa-ajanasukkaiden saapuessa alueelle.

Ei ole sattumaa, että juuri Pihlajavesi on vapaa-ajanasukkaiden suosiossa, sillä siihen vaikuttaa juuri yllä esiintuodut arvotekijät. Pihlajavesi tarjoaa mahdollisuuden kokea luontoelämyksiä ja maalaispitäjän rauhaa, joka on erityisen merkittävä vetovoimatekijä vapaa-ajanviettopaikkaa valittaessa. Pihlajavesi on myös niitä harvoja alueita, jotka tarjoavat mahdollisuuden nauttia hiljaisuudesta ilman teollisuuden tai liikenteen aiheuttamaa taustamelua. Alue on myös eteläisen Suomen parhaita paikkoja tähtitaivaan ja jopa revontulien katseluun, sillä alueella on hyvin vähän infraa, joka tuottaisi taivaalle valosaastetta. Alueella vierailleet ulkomaalaiset matkailijat ovat nostaneet tämän suureen arvoon.

Pihlajaveden kyläyhdistyksen hallituksen arvion mukaan Lehmikorven tuulivoimalahanke vaikuttaa negatiivisesti Pihlajaveden alueen maisemallisiin ja luontoarvoihin sekä alueen suosioon vapaa-ajanviettopaikkana. Nämä vaikutukset olisivat tuulivoimahankkeen toteutumisen myötä erittäin pitkäaikaiset.

Yleisessä keskustelussa hankkeen valmistelussa on myös havaittu puutteita mm. meluselvitykseen liittyen. Näiden seikkojen valossa Pihlajaveden kyläyhdistys suhtautuu kielteisesti Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaluonnokseen.

Edellä mainittuihin maisemaselvitykseen ja Pihlajaveden kyläyhdistyksen lausumaan Sweco Finland Oy vain toteaa:

Merkitään tiedoksi.

Voimaloiden sijoitus suunnitelma on päivittynyt ehdotukseen. Melumallinnus on laadittu uudelleen ja se on kaavaselostuksen liitteenä.

Pihlajaveden reitti Natura-alueesta on tehty luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukainen Natura-arviointi, jonka pohjalta saadut viranomaislausunnot on otettu huomioon. Pihlajaveden suuntaan kohdistuvat maisemalliset vaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa. Vaikutuksia on havainnollistettu kuvien avulla, joiden maisemaan tuulivoimalat on lisätty.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa olisi laiminlyöty arvioida hankkeen vaikutuksia Pihlajaveden Erämaapäiviin. Väite ei osoita menettelyvirhettä eikä perustu alueidenkäyttölain (AKL), luonnonsuojelulain (LSL) tai hallintolain (HL) säännöksiin.

Erämaapäivät ovat paikallinen kulttuuri- ja retkeilytapahtuma, ei kaavoitusta ohjaava oikeusvaikutteinen suunnitelma, määräys tai suojeluperuste. Kaavoituksen sisältövaatimukset määräytyvät AKL 5 ja 9 §:n mukaan, eikä lainsäädäntö edellytä yksittäisten tapahtumien vaikutusten arviointia. Kaavoituksen lainmukaisuus ei siten riipu siitä, onko kaavaselostuksessa käsitelty Erämaapäivien järjestämistä tai sen tulevaisuutta.

Kaavassa on arvioitu tuulivoimapuiston vaikutukset AKL 9 §:n ja LSL 34 §:n edellyttämällä tavalla.

Nämä vaikutusarviot kattavat myös ne tekijät, jotka voivat vaikuttaa alueen yleiseen virkistyskäyttöön. Valittaja ei osoita, että jokin lain edellyttämä selvitys olisi puuttunut tai että arviointi olisi ollut virheellinen.

Lisäksi sekä maisemaselvitys että Natura-arviointi käsittelevät valittajan esiin nostamat vaikutukset. Maisemaselvityksessä on arvioitu Pihlajaveden vesireitin maisemalliset ominaisuudet ja tuulivoimaloiden näkyvyys. Natura-arviointi selvittää puolestaan, voiko suunniteltu hanke tai toimenpide heikentää Natura 2000 -alueen suojeluperusteita tai alueen luonnonarvoja. Arviointi on tehty LSL 35 §:n mukaisesti ja viranomaislausunnot huomioon ottaen.

Kaavaselostuksessa on arvioitu vaikutukset Pihlajaveden suuntaan ja havainnollistettu niitä kuvien avulla. Valittaja ei osoita, että selvitykset olisivat puutteellisia tai virheellisiä. Se, että selvitysten johtopäätökset eivät vastaa valittajan toivomaa lopputulosta, ei muodosta menettelyvirhettä.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

13. 6 ja 8. Perustelut kohtiin 6 ja 8

Valmistelussa ja päätöksenteossa ei ole riittävästi otettu huomioon vaikutuksia hiljaisiin, äänettömiin sekä täysin pimeisiin, valottomiin erämaa-alueisiin, eikä otettu huomioon alueen merkittäviä luontoarvoja ja kulttuuriperintöä. Keski-Suomen liitto teki kartoitukset maakunnan ns. hiljaisista alueista vuonna 2013. Tämä Keski-Suomen liiton linjaus kosketti hyvin oleellisesti myös Pihlajavettä. Merkille pantavaa oli myös se, että Keski-Suomen maakunnan läntisin osa, nyt Lehmikorveksi mainittu alue kuului Keski-Suomen liiton linjauksiin "Hiljaisista alueista". Tämä Keski-Suomen liiton vuonna 2013 julkaisema tutkimuksessa.

Tämän "Hiljaiset alueet" - selvitys/tutkimus -raportin perusteella aloitettiin Erämaapäivien suunnittelu.

Ote:

HILJAISET ALUEET KESKI-SUOMESSA

Ari Jäntti

KESKI-SUOMEN LIITTO
Regional Council of Central Finland

HILJAISET ALUEET KESKI-SUOMESSA Ari Jäntti

KESKI-SUOMEN LIITTO
2013

HILJAISET ALUEET KESKI-SUOMESSA 1. JOHDANTO

Ihmistoiminnan aiheuttama melu on kasvava ympäristöongelma. Melu on ääntä, joka koetaan häiritseväksi ja epämiellyttäväksi. Liiallisella melulla on myös todettu lukuisia terveyttä heikentäviä vaikutuksia, mm. kuulovauriot ja unihäiriöt. Jatkuva melu heikentää elinympäristön viihtyisyyttä ja laatua. Miljoonan suomalaisen arvioidaan asuvan alueilla, joiden ympäristömelu ylittää päivisin valtioneuvoston asettaman ohjearvon 55 dB. Ylivoimaisesti yleisin melun aiheuttaja on tieliikenne. Melua syntyy myös raide- ja lentoliikenteestä, teollisuudesta, vapaa-ajan toiminnoista, rakennus- ja puhtaanapitotöistä sekä muun muassa ulkoilmakonserteista ja -tapahtumista.

Lisääntynyttä melua torjutaan monella tapaa. Ympäristöministeriön asettama meluntorjunnan kehittämistä käsitellyt työryhmä on laatinut vuonna 2004 ”Meluntorjunnan valtakunnalliset linjaukset ja toimintaohjelman”. Tavoitteena on vähentää ihmisen toiminnasta aiheutuvia meluhaittoja, hillitä melun syntymistä ja leviämistä ja turvata siten terveellinen, viihtyisä ja vähämeluinen elinympäristö. Lisäksi halutaan säilyttää erilaisia hiljaisia alueita. Hiljaisuutta halutaan säilyttää myös kansallisella ja EU-tasolla. Valtioneuvoston 13.2.2003 tekemän periaatepäätöksen mukaan maakuntien liittojen toivotaan selvittävän luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävimmät hiljaiset luontoalueet.

Äänimaiseman hiljaisuus voi olla todellista hiljaisuutta tai luonnon hiljaisuutta. Luonnonhiljaisuus ei välttämättä merkitse hiljaisuutta (Pesonen 2004). Hiljaiset alueet ovat alueita, joissa vallitsevina ääminä ovat luonnon äänet: lehtien kahina, veden liplatus ja linnunlaulu. Ihmisen toiminnan äänet hiljaisilla alueilla ovat satunnaisia, lyhytkestoisia tai hyvin vaimeita. Tuulen ihmisen pään ympärillä generoima pseudoääni ja puiden kahina voivat yltää 60 – 70 desibeliin, mikä saattaa pahimmillaan estää kaikkien tasoltaan alle 50 – 60 desibelin luonnon että ihmisen tuottaman äänen erottamisen äänimaisemasta.

Hiljaisuutta pidetään myös subjektiivisena kokemuksena. Se mikä toiselle on nautittavaa ääntä, voi toiselle olla sietämätöntä melua. Eri maissa julkaistut hiljaisuuden kriteerit vaihtelevat suuresti. Tiedeyhteisöjen eriävien näkökulmien vuoksi myös hiljaisuuden ohjearvot ja alueiden suojavyöhykkeet vaihtelevat laajasti. Hiljaisten alueiden määrittäminen aloitetaan yleensä melulähteiden tunnistamisesta. Sen jälkeen melulähteille asetetaan puskurivyöhykkeet, joiden ulkopuolella melulähteen keskiäänitaso ei ylitä tiettyä desibelirajaa. Esimerkiksi Uudenmaan hiljaisuuden tarkastelussa melulähteet jaettiin kolmeen ryhmään:

1. Jatkuvan taustamelun lähteet: tieliikenne ja prosessiteollisuus
2. Säännölliset toistuvat melutapahtumat: reittikoneen ylilennot, laivaliikenne, moottoriveneet, maa-ainesten otto, ampuma-alueet ja moottoriurheilualueet
3. Satunnaiset melutapahtumat: sivuteiden liikenne, metsäkoneet, metsästys, yksittäiset moottorikelkat, moottorisahat, lennoston harjoitukset (Uudenmaan liitto ja WSP-LT konsultit oy 2007)

Lisäksi hiljaisuusselvityksissä (esim. Waugh et al2000) on esitetty joukko muita kriteereitä, jotka tulisi ottaa huomioon valittaessa hiljaisia alueita. Alueen väestön tiheys tulee olla alhainen, alueella ei tulisi olla intensiivistä maataloutta ja maankäyttöä eikä lentoreittejä. Alueen tulisi olla helpposti saavutettava. Kulttuuri-, virkistys- ja luonnonsuojeluarvot soveltuvat hyvin hiljaisen alueen luonteeseen ja äänimaisemaan.

Suomessa maakunnallisia selvityksiä hiljaisista alueista on tehty ainakin Satakunnassa, Uudellamaalla, Kymenlaaksossa, Kainuussa, Pohjois-Savossa ja Kanta-Hämeessä. Satakunnassa ja Pohjois-Savossa hiljaisia alueita on merkitty maakuntakaavoihin. Satakunnan hiljaiset alueet - selvityksessä alueet jaettiin neljään luokkaan: luonnonrauha-alueet, maaseutumaiset hiljaiset alueet, kaupunkimaiset hiljaiset alueet ja erityiskohteet (Karvinen & Savola 2004).

Hiljaisuus ja luonnon puhtaus ovat Suomen matkailun vetovoimatekijöitä. Potentiaalisilla hiljaisilla alueilla ihmisen toiminnan aiheuttamien äänien ei tulisi ylittää 35 desibeliä.

Keski-Suomessa melulähteiden puskurivyöhykkeitä tarkasteltiin alustavasti kokonaismaakunta-kaavan laadinnan yhteydessä vuonna 2005. Tämä työ jatkaa Keski-Suomen hiljaisten alueiden kartoitusta. Työ aloitettiin puskurivyöhykkeiden uudelleen tarkastelulla.

3.1 Maakunnallisesti merkittävät luonnon hiljaiset alueet Keski-Suomessa

Tässä kappaleessa esitetään maakunnallisesti merkittävien hiljaisten alueiden kuvaukset. Alueet on nimetty peruskarttojen nimien perusteella. Nimen perässä on sulussa kunta, jonka alueella kohde sijaitsee. Pinta-ala on ilmoitettu hehtaareina. Alueita on 36 ja niiden maa- ja vesialueiden yhteispinta-ala on 157 587 ha (7,9 % Keski-Suomen pinta-alasta). Maastokäynneistä on kerrottu ajankohta ja keskeisimmät havainnot lyhyesti. Kohteeseen liittyvät joko aluerajauksen sisäpuolelle tai sen läheisyyteen sijoittuvat merkittävät maakuntakaavamerkinnot on esitetty kuvauksessa plussina (+) tai miinuksina (-). Plussiksi on arvioitu merkinnät, jotka tukevat alueen hiljaisuuden kokemusta ja lisäävät alueen kiinnostavuutta. Miinuksina on esitetty mahdolliset melulähteet. Alueiden sijainti on esitetty liitteessä 1.

Pihlajaveden erämaa-alue on Keski-Suomen maakunnan yksi hiljainen alue 36:n hiljaisen alueen joukosta - siksi erityisesti huomioitava. Suora ote Keski-Suomen liiton raportista:

12. Pihlajavesi, Lienperä, Koukkumäki (Keuruu)
Pinta-ala: 3 526 ha
Maastokäynti ja melumittaukset alueelle tehtiin 28.8.2013.

Pihlajaveden rannalta pohjoiseen maakunnan rajalle ulottuva alue on rauhallista pienvesien pirstomaa erämaista metsä- ja suoaluetta. Suot ovat ojitettuja. Alueella on joitakin asuinrakennuksia ja Pihlajaveden rannassa on myös lukuisia kesämökkejä. Metsäkoneen ja yksittäisten autojen lisäksi ei kuultu muuta ihmisen toiminnan aiheuttamaa ääntä. Tuulisuus nosti desibelejä aina yli 40 desibeliin. Alue sijaitsee ilmavoimien lentoharjoitusalueella. Alueella on lentotoimintaa arkipäivisin.

Maakuntakaavojen merkinnät:

+ Eteläosassa Pihlajaveden reitin ja sen yläjuoksun pienvesien Natura-alueet

+ Itäpuolella Pannunevan luonnonsuojelualuevaraus

+ Hangonniemen muinaismuistokohde: kivikautinen asuinpaikka

+ Pihlajaveden vesialue: kehittyvä luontomatkailualue, ytimenä koskialueet välillä Pihlajavesi-Jyrkejärvi

+ Kaakkoispuolella Vähä-Komin drumliinin valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma

+ Hangonniemen muinaismuistokohde: kivikautinen asuinpaikka

+ Pihlajaveden kirkon ja kotiseutumuseon maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö

- Länsipuolella Sammakkolampi-Pahalammen kalliokiviainesten ottovyöhyke

- Länsipuolella Kankisuon ja Isosuo 2:n turvetuotantoon soveltuvat alueet

- Länsipuolella 400 kV -voimalinja, jonka alla moottorikelkkaura

- Itärajalla Hautakankaalla soranottoa

Keskeiset maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset kaava-alueen lähialueella:

Natura 2000 -alue

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue.

Matkailun ja virkistysvetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitistöt ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön

Luonnonsuojelualue

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suojeluohjelmiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaaehtoisuuteen.

Ulkoilureitti

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että valmistelussa ei olisi riittävästi huomioitu vaikutuksia hiljaisiin, pimeisiin ja erämaaluonteisiin alueisiin sekä alueen luontoarvoja ja kulttuuriperintöä. Väite ei osoita menettelyvirhettä eikä perustu alueidenkäyttölain (AKL), luonnonsuojelulain (LSL) tai hallintolain (HL) säännöksiin.

Kuten kohdassa 6 on todettu, Hiljaiset alueet Keski-Suomessa -selvitys on maakunnallinen tausta-aineisto, ei oikeusvaikutteinen kaava tai kuntaa sitova normi. Selvityksen huomioon ottamatta jättäminen ei muodosta menettelyvirhettä eikä vaikuta kaavan lainmukaisuuden arviointiin. Kaavan vaikutukset meluun, maisemaan, luontoon ja kulttuuriympäristöön on arvioitu AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla kaavaselostuksessa.

Kuten kohdassa 5 on todettu, kaavassa on arvioitu vaikutukset Natura 2000 -alueisiin, maisemaan, linnustoon ja muihin luontoarvoihin LSL 34 §:n ja AKL 9 §:n mukaisesti. Valittaja ei osoita, että jokin lain edellyttämä selvitys olisi puuttunut tai että selvitykset olisivat olleet virheellisiä.

Kuten kohdassa 11 on todettu, valittajan esittämät näkemykset hiljaisuuden kokemuksellisuudesta, erämaaluonteesta tai kulttuuriperinnön arvosta ovat luonteeltaan sisällöllisiä ja poliittisia arvioita, eivät oikeudellisia perusteita kaavan kumoamiselle. Hallinto-oikeus arvioi menettelyn lainmukaisuutta, ei sitä, olisiko valittajan toivoma selvitystaso ollut laajempi.

Valittaja ei osoita, että väitetyt puutteet olisivat olleet olennaisia tai että niillä olisi ollut vaikutusta kaavan sisältövaatimusten täyttymiseen tai päätöksen lopputulokseen.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

14. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla Keuruun kaupungin intressinä on tukehduttaa koko Pihlajaveden alueella havaittavalla 12 lähes 300 metrin korkeuteen nousevalla tuulivoimalalla Suomen merkittävimmin erämaaluontotapahtuman Pihlajaveden erämaapäivien voimallisesti vuosittain kasvava suosio. Ja koettaa markkinoida tilalle Keuruun keskustan tuntumaan suunniteltua laajaa retkeilyaluetta. Ko. retkeilyalueen perustamisesta Keuruun kaupunki toimitti esityksen 24.4.2024 maa- ja metsätalousministeriölle

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla Keuruun kaupungin intressinä on tukehduttaa koko Pihlajaveden alueella havaittavalla 12 lähes 300 metrin korkeuteen nousevalla tuulivoimalalla Suomen merkittävimmin erämaaluontotapahtuman Pihlajaveden Erämaapäivien voimallisesti vuosittain kasvava suosio. Ja koettaa markkinoida tilalle Keuruun keskustan tuntumaan suunniteltua laajaa retkeilyaluetta. Ko. retkeilyalueen perustamisesta Keuruun kaupunki toimitti esityksen 24.4.2024 maa- ja metsätalousministeriölle. Tätä kuvaavat alla olevat Suur-Keuruun artikkelit. LIITTEET n:o 3 ja 4.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja esittää, että Keuruun kaupungin tarkoituksena olisi Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla "tukahduttaa" Pihlajaveden Erämaapäivät ja korvata tapahtuma keskustan tuntumaan suunnitellulla retkeilyalueella. Väite perustuu valittajan omiin tulkintoihin eikä osoita menettelyvirhettä tai lainvastaisuutta kaavaprosessissa.

Keuruun kaupungin erillinen esitys retkeilyalueen perustamisesta maa- ja metsätalousministeriölle ei ole osa Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelua eikä vaikuta kaavan sisältövaatimusten arviointiin. Kaavoituksen lainmukaisuus ei riipu siitä, millaisia muita kehittämishankkeita kunnalla on.

Kuten kohdassa 11 on todettu, Erämaapäivät on paikallinen tapahtuma, ei kaavoitusta ohjaava suunnitelma tai suojeluperuste. Lainsäädäntö ei edellytä yksittäisten tapahtumien vaikutusten arviointia kaavoituksessa. Kaavassa on arvioitu vaikutukset AKL 9 §:n ja LSL 34–35 §:n mukaisesti. Valittaja ei osoita, että jokin lain edellyttämä selvitys olisi puuttunut tai että arviointi olisi ollut virheellinen.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

4.3 Valittaja: Seppo Lampinen

VALITUS JA VAATIMUKSET

Kunnallisvalitus, Keuruun kaupunginvaltuuston päätöksestä, 08.09.2025 § 50 Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen. (liite 1. päätös KV 8.9.2025)

Muutoksenhakija vaatii, että hallinto-oikeus kumoaa Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 tekemän päätöksen, Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä, koska päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, esteellisyyksien ja menettelyvirheiden vuoksi (Kuntalaki 147 §).

Kaavanlaatijan vastine

Kaavanlaatija suosittelee Keuruun kaupungille, että se poissulkee kaavan hyväksymiseen liittyvään menettelytapaan kohdistuvan valituksen menestymismahdollisuudet itseoikaisuna (HL 50 §). Kaavanlaatijan näkemys on, että päätöksenteossa on voinut tapahtua menettelytapavirhe, joka voi johtaa hyväksymispäätöksen kumoamiseen Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa. Mahdollinen menettelyvirhe ei koske kaavan aineellista sisältöä tai arviointien puolueettomuutta. Kaava-aineisto, vaikutusten arvioinnit ja AKL 77 a §:n edellytykset on laadittu asianmukaisesti.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

1. Esteellisyydet

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Saara Kässi-Jokinen ja kaupunginvaltuutettu Ari Kakkuri ovat esteellisenä osallistuneet asian käsittelyyn sekä kaupunginvaltuustossa 8.9.2025 että asian valmisteluun kaupunginhallituksessa 1.9.2025 (liite 4. Kansilehti ja osallistujat KH 01.09.2025).

Esteellisyydet:

Saara Kässi-Jokisen ja Ari Kakkurin esteellisyys.

Kässi-Jokinen on 20.8.2025 valittu Keuruun Sähkö Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa yhtiön hallitukseen (Liite 7. kuvankaappaus yhtiön kotisivulta). Ari Kakkuri on toiminut Keuruun sähkö Oy:n hallituksen jäsenenä 3.11.2021 alkaen. (Liite 8. Ote kaupparekisteristä 15.10.2025 Keuruun Sähkö Oy).

Keuruun Sähkö Oy on lähes täysin Keuruun kaupungin omistama yhtiö (99,9%) ja sen toimintaan kuuluu sähköverkon ylläpito ja siirto, sekä niihin liittyvät rakennustyöt. Keuruun Sähkö omistaa lähes puolet Sähkövirkeät Oy:sta, jonka tehtäviin kuuluu tuulivoimakaava-alueelle johtavan korkeajännite-linjan ylläpito ja siirto, joka on yhtiön ainut liiketoiminta. Lehmikorven tuulivoimahankkeen tuottama sähkö johdettaisiin kaikki Sähkövirkeät Oy:n korkeajännitelinjan kautta.

Lehmikorven tuulivoimahanke tuottaisi yhtiöille suoraa taloudellista hyötyä sähköverkon laajenusten ja siirtomaksujen muodossa.

Kässi-Jokinen on osallistunut kaavapäätöksen valmisteluun kaupunginhallituksen kokouksessa 1.9.2025, jossa lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava oli esityslistalla ja hyväksyttiin valtuustolle vietäväksi. Hän oli kokouksessa läsnä puheoikeudella kaupunginvaltuuston puheenjohtajana.

Ari kakkuri osallistui hallituksen kokoukseen ja tuulivoimakaavan käsittelyyn 1.9.2025 hallituksen jäsenenä.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti henkilö on esteellinen, jos hänen puolueetomuutensa vaarantuu, kun hän toimii yhteisössä, jolla on asiassa taloudellinen intressi.

Osallistuminen kaupunvinhallituksen kokoukseen on asian valmistelua, ja osallistuminen esteellisenä tekee koko asian valmistelusta virheellisen (vrt. KHO:2021:69, Porin Lammin tuulivoimaosayleiskaava).

KHO:n mukaan kaupungin omistaman energiyhtiön hallituksen jäsen oli esteellinen osallistumaan kaavan käsittelyyn juuri siksi, että yhtiöllä oli kaavan toteutuessa taloudellinen hyöty.

Tilanne on täysin rinnastettavissa tähän Keuruun Lehmikorven päätöksentekoon:

Kässi-Jokinen ja Kakkuri oli energiyhtiön hallituksen jäseniä. Yhtiöllä oli kaavasta taloudellinen intressi, ja he osallistuivat sekä kaupunginhallituksen kokoukseen 1.9.2025 että valtuuston kokoukseen 8.9.2025.

Osallistuminen molemmissa toimielimissä tekee esteellisyyden vaikutuksesta vielä vakavamman, koska he ovat voineet vaikuttaa sekä valmisteluun että lopulliseen päätökseen.

Esteellinen puheenjohtaja johti valtuuston kokouksen käsittelyä:

Valtuuston kokouksessa 8.9.2025 puheenjohtaja Kässi-Jokinen johti Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan käsittelyä.

Hän rajoitti puheenvuorojen pituutta, ei sallinut erään valtuutetun esittää palautusesitystään kokonaan, ja ohjasi keskustelua tavalla, joka vaikutti päätöksentekoon. Palautusesitystä kuitenkin kannatettiin ja siitä äänestettiin, mutta esitys jäi puutteellisesti esitetyksi.

Puheenjohtajan puoleettomuusvelvollisuus perustuu Kuntalakiin 103 §:n, ja sen rikkominen muodostaa menettelyvirheen.

Koska Kässä-Jokinen oli jo lähtökohtaisesti yhteisöjäävi, hänen johtamansa käsittely täyttää virheellisessä järjestyksessä tehdyn päätöksen tunnusmerkit (Kuntal. 147 §, HL 28 §).

Kakkuri oli myös lähtökohtaisesti yhteisöjäävi. Hän valtuustossa omassa puheenvuorossaan korosti, että tästä kaavapäätöksestä koituu taloudellista hyötyä Keuruun sähkölle (Liite 9 Suurkeuru-lehden artikkeli valtuuston kokouksesta, Liite 10 linkki valtuuston kokouksen nauhoitus: <https://mail.google.com/mail/u/0/?ogbl#inbox/FMfcgzQcqHbhwLtNMhXZRFcglsPbBCN?compose=jrjtXFBwdFgCCWRcjXDZcJZSLKtwpxVcbZFRQkxXcDNLSJXQrmdVkZz-BDNJHcJTkrWfpZLKp&projector=1>)

Kakkurin puheesta: ”Kyseessä on ison mittakaavan teollisuusratkaisu. Keuruun sähkökin saa tästä hankkeesta merkittävän määrän siirtomaksuja... Kakkuri sanoi.”

Kaavanlaatijan vastine

Tämä vastine keskittyy menettelyn ja esteellisyysääntelyn arviointiin siltä osin kuin niillä on vaikutusta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan lainmukaisuuteen ja päätöksenteon korjaamiseen.

1. Esteellisyysväitteet

1.1. Valtuuston puheenjohtaja Saara Kässä-Jokinen

Kässä-Jokinen on 20.8.2025 valittu Keuruun Sähkö Oy:n hallitukseen. Hän on ollut läsnä puheoikeudella kaupunginhallituksen kokouksessa 1.9.2025 § 216, jossa Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava esiteltiin ja päätettiin esittää valtuustolle hyväksyttäväksi. Hän on osallistunut valtuuston kokoukseen 8.9.2025.

Oikeudellinen arvio:

- Hallintolaki (HL) 28 §:n 1 mom 5 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos yhteisöllä, jossa hän toimii, on asiassa erityinen taloudellinen intressi, ja tämä vaarantaa henkilön puolueettomuuden (intressijäävi).
- Kaupunginhallituksen kokous 1.9.2025 on asian valmistelua. KHO:n oikeuskäytännön (esim. KHO 2021:69) mukaan esteellisen henkilön osallistuminen valmisteluun voi johtaa menettelyvirheeseen. Läsnäolo puheoikeudella kaupunginhallituksessa on osallistumista asian käsittelyyn HL:n tarkoittamalla tavalla.
- Tässä tapauksessa Keuruun Sähkö Oy on kaupungin määräysvalta-yhtiö, ja sen osakkuus-yhtiö Sähkövirkeät Oy harjoittaa sähkönsiirtoon liittyvää toimintaa alueella.
- Mahdollinen yhtiötasolla syntyvä taloudellinen hyöty (siirtoverkkoa ja -maksuja koskien) edellyttää jääviyden arviointia HL 28.1.5:n perusteella. Puheenjohtajan osallistuminen 1.9.2025 kokoukseen on voinut aiheuttaa menettelyvirheen kaavan hyväksymistä koskevassa päätöksentekomenettelyssä.
- Kuntalain (KL) 97 §:ää sovelletaan valtuustotyöskentelyyn. KL 97 §:n mukainen esteellisyys edellyttää, että asia koskee valtuutettua tai hänen läheistään henkilökohtaisesti.

- Hyväksymispäätös 8.9.2025 ei koskenut Kässä-Jokista henkilökohtaisesti, eikä hänelle tai hänen läheiselleen ole yksilöity välitöntä etua tai haittaa KL 97 §:n tarkoittamalla tavalla. Näin ollen esteellisyttä osallistumisessa valtuustoon ei ole.

1.2. Valtuutettu ja kaupunginhallituksen jäsen Ari Kakkuri

Valituksessa esitetään Kakkurin olleen Keuruun Sähkö Oy:n hallituksen jäsen 3.11.2021 alkaen. Kaupunginhallituksen lausunnon mukaan Kakkurin toimikausi yhtiön hallituksessa on päättynyt ennen 1.9.2025 kaupunginhallituksen kokousta ja 8.9.2025 valtuuston kokousta.

Oikeudellinen arvio:

- Mikäli hallitustehtävä on tosiasiallisesti päättynyt ennen käsittelyajankohtia (todennettava pöytäkirjoin/kaupparekisterimerkinnällä), HL 28 §:n intressijäävi ei tämän perusteella täyty.
- KL 97 §:n mukainen esteellisyys valtuustossa edellyttää henkilökohtaista etua tai haittaa. Sellaista ei ole esitetty. Näin ollen esteellisyttä ei ole, jos hallitustehtävän päättymisen on näytetty.

1.3. Yhteenvedo esteellisyydestä

Menettelyvirhe koskee valmistelumenettelyä, ei kaavan aineellista sisältöä. Kaava-aineisto, vaikutusten arvioinnit ja MRL 77 a §:n edellytykset on laadittu asianmukaisesti, eikä esteellisyydellä ole ollut vaikutusta kaavaratkaisun sisältöön tai arviointien puolueettomuuteen.

Kaupunginhallituksen 1.9.2025 § 216 kokouksen osalta voidaan katsoa tapahtuneen HL 8 luvun mukainen mahdollinen menettelyvirhe siltä osin kuin esteellinen henkilö on osallistunut asian käsittelyyn valmisteluvaiheessa. Kaupunginhallitus on ryhtynyt korjaaviin toimiin (itseoikaisu KL/HL 50 §).

- Kaupunginhallituksen esittämä itseoikaisu HL 50 §:n nojalla (valtuuston päätöksen poistaminen ja asian palauttaminen uuteen hyväksymiskäsittelyyn) on tarkoituksenmukainen ja oikeudellisesti perusteltu tapa korjata menettelyvirhe.
- Uudelleen käsittelyssä asia valmistellaan ja päätetään hallintolain esteellisyyssäännökset täysimääräisesti huomioiden. Kaavan sisältö tuodaan päätöksentekoon sellaisenaan, ellei uutta olennaista selvitystarvetta ilmene.

Valtuuston 8.9.2025 kokouksessa ei ole ilmennyt KL 97 §:n mukaista esteellisyttä valtuutettujen osalta esitettyjen tietojen perusteella.

2. Kaavoittaja esittää pyyntönä hallinto-oikeudelle seuraavaa:

Kaupunki on käynnistänyt HL 50 §:n mukaisen itseoikaisun menettelyvirheen poistamiseksi ja asian uudelleen käsittelyä. Pyydämme, että hallinto-oikeus myöntää lisäaikaa lausunnon antamiseen, kunnes valtuusto on ratkaissut itseoikaisun ja asiassa voidaan toimittaa päivitetty päätös ja asiakirjat. Mikäli valtuusto poistaa alkuperäisen päätöksen ja tekee uuden päätöksen, valitukset voidaan todeta rauenneiksi siltä osin kuin ne kohdistuvat poistettuun päätökseen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

2. Pöytäkirjavirhe

Kokouksessa valtuutettu jätti kirjallisen palautusesityksen, jota ei ole liitetty kokouksen pöytäkirjaan. (liite 5. Palautusesitys. Liite 6. palautusesityksen liite)

Pöytäkirjavirheestä:

Kuntalain 140 § edellyttää, että pöytäkirjaan merkitään kaikki tehdyt ja kannatetut ehdotukset sekä äänestystapa ja -tulos.

Kokouksessa valtuutettu jätti kirjallisen palautusesityksen, jota ei ole liitetty pöytäkirjaan eikä kirjattu täydellisesti. Tämä on muotovirhe, joka tekee pöytäkirjasta puutteellisen ja rikkoo julkisuus- ja dokumentointivelvoitetta.

KHO on vastaavissa tapauksissa (esim. KHO 2019.43) katsonut, että pöytäkirjavirhe voi yksinäänkin johtaa päätöksen kumoamiseen.

Kaavanlaatijan vastine

Valittajan mukaan valtuutettu jätti kokouksessa kirjallisen palautusesityksen, jota ei ole liitetty pöytäkirjaan eikä kirjattu täydellisesti (Liitteet 5–6). Kuntalain 140 §:n mukaan pöytäkirjaan on merkittävä tehdyt ja kannatetut ehdotukset sekä äänestystapa ja -tulos. Valitusesityksestä ei käy ilmi, oliko esitystä kannatettu vai ei.

1. Oikeudellinen arvio

- Jos palautusesitys on ollut kannatettu, olisi tällöin tullut toimittaa äänestys tai todeta päätös syntyneeksi menettelysääntöjen mukaisesti. Tässä tapauksessa asian täydellinen kirjaaminen ja liittäminen pöytäkirjaan olisi tullut tehdä. Omission voidaan tällöin katsoa pöytäkirjamerkintää koskevaksi menettelyvirheeksi.
- Mikäli palautusesitystä ei ole kannatettu, esitys on rauennut eikä äänestystä ole tullut toimittaa; tällöinkin on kuitenkin suositeltavaa, että pöytäkirjaan merkitään, että esitys jätettiin ilman kannatusta.

Oikeuskäytännössä pöytäkirjavirhe on voinut tietyissä olosuhteissa johtaa päätöksen kumoamiseen, jos kannatettu ehdotus tai äänestysmenettely on jäänyt olennaisesti kirjaamatta eikä virhettä ole korjattu eikä asian kulkua ole muutoin todennettavissa.

2. Suositeltavat toimenpiteet

Pöytäkirjavirhe korjataan sekä erillisellä pöytäkirjan oikaisulla että esteellisyyteen liittyvän itseoikaisun uudelleen käsittelyssä. Virhe ei ole omiaan vaikuttamaan asian aineelliseen lopputulokseen, kun menettely saatetaan oikeaan muotoon ja päätös tehdään uudelleen lainmukaisessa järjestyksessä.

- Kaupunki korjaa pöytäkirjamerkinnän viivytyksettä pöytäkirjan oikaisulla ja liittää kirjallisen palautusesityksen pöytäkirjaan liitteeksi. Merkinnät täydennetään KL 140 §:n edellyttämällä tavalla (tehdyt ja kannatetut ehdotukset sekä äänestystapa ja -tulos). Oikaisu toimitetaan hallinto-oikeudelle täydentävänä asiakirjana.
- Esteellisyyteen liittyvän itseoikaisun (HL 50 §) mukainen uudelleen käsittely, jossa valtuuston 8.9.2025 § 50 päätös poistetaan ja asia palautetaan uuteen käsittelyyn, poistaa

valituksenalaisen päätöksen ja tuo asian uuteen päätöksentekoon. Uudelleen käsittelyssä mahdolliset palautusesitykset käsitellään ja kirjataan täysimääräisesti KL 140 §:n edellyttämällä tavalla.

4.4 Valittaja: Vesa Lindqvist

VALITUS JA VAATIMUKSET

Valitus Keuruun kaupunginvaltuuston päätöksestä hyväksyä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava.

Keuruun kaupunginvaltuuston päätös Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen 08.09.2025 pykälä 50, jolla hyväksyttiin Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava.

Valittaja vaatii, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumoaa kaupunginvaltuuston päätöksen, koska se on ristiriidassa EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY), luonnonsuojelulain 49 §, ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § kanssa.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valittajan esittämien väitteiden kanssa.

Kaavan laadinnassa on noudatettu EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) velvoitteita, mikä ilmenee kaavaselostuksen liitteissä esitetyistä luontoselvityksistä ja vaikutusarvioista. Selvitysten perusteella kaavan toteuttaminen ei aiheuta sellaisia vaikutuksia direktiivin liitteen IV(a) lajeille tai niiden lisääntymis- ja levähdyspaikoille, jotka estäisivät kaavan hyväksymisen.

Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaiset suojeluvuorotteet on huomioitu erillisissä luontokartoituksissa, joissa ei havaittu suojeltujen lajien esiintymiä kaava-alueella. Mikäli yksittäisiä havaintoja on tehty, ne on otettu huomioon kaavaratkaisussa ja tuulivoimaloiden sijoittelussa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n (nykyinen alueidenkäyttölaki) mukainen vaikutusten arviointi on toteutettu kattavasti. Arvioinnit perustuvat ajantasaiseen tietoon sekä tehtyihin selvityksiin ja analyysihin, mikä käy ilmi kaavaselostuksesta, sen liitteistä ja niissä esitetyistä viittauksista.

Hankkeesta on laadittu ympäristövaikutusten arviointi (YVA), jonka yhteysviranomaisen on hyväksynyt. YVA-menettely täyttää sille asetetut lainsäädännölliset vaatimukset ja tukee kaavan lainmukaisuutta.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

1. KHO:n ennakkopäätös KHO:2019:160 ja sen merkitys

Korkein hallinto-oikeus ennakkopäätöksessä KHO 2019:160 käsitteli tilannetta, jossa tuulivoimakkaava hyväksyttiin alueelle, joka oli määritelty susien reviiiksi ja sisälsi tunnettuja pesäpaikkoja. KHO totesi, että koska susi on luontodirektiivin liitteessä IV(a), kaavaa laadittaessa on otettava huomioon suojeluvelvoitteet: "lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä tai heikentämistä ei saa sallia ilman, että vaikutukset on riittävästi arvioitu."

KHO linjasi erityisesti, että:

"Kaavoituksessa tehdyt selvitykset eivät saaneet jättää epäselväksi, miten hanke vaikuttaa suden elin- ja lisääntymisalueisiin."

"Jos selvityksissä jää merkittävä epävarmuus haittavaikutusten laajuudesta, kaavaa ei voida hyväksyä ilman, että nämä epävarmuudet suljetaan pois."

KHO 2019:160 ennakkopäätöksen kaava-alue sijoittui "suden keskeiselle elin- ja osittain lisääntymisalueelle", ja kaavaratkaisun tulee erityisesti huomioida vaikutukset näihin.

Tämä ennakkopäätös velvoittaa, että myös Keuruun Lehmikorven kaavoitusprosessi on arvioitava tiukalla tarkkuudella suhteessa suden suojeluun.

Kaavanlaatijan vastine

Valituksessa esitetään, että kaava on hyväksytty puutteellisten selvitysten perusteella ja että kaava aiheuttaisi suden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämistä vastoin EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) ja luonnonsuojelulain 49 § mukaisia kieltoja. Lisäksi vedotaan alueidenkäytölain 9 §:n selvitysvuorollisuuteen sekä KHO:n ratkaisuun KHO:2019:160.

Valituksessa esitetyt väitteet puutteellisista selvityksistä ja suden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämisestä ovat perusteettomia. Kaava täyttää kaikki lain edellyttämät vaatimukset, eikä valittaja ole esittänyt näyttöä väitteidensä tueksi.

1. Oikeudellinen viitekehys

- AKL 9 § edellyttää, että kaavaa laadittaessa tehdään tarpeelliset selvitykset ja arvioidaan kaavan merkittävät vaikutukset ottaen huomioon kaavan tarkoitus ja merkitys. Yleiskaavatasolla tarkkuus on yleispiirteinen; yksityiskohtaisemmat ratkaisut varmistetaan lupamenettelyissä ja rakennuspaikkakohtaisessa suunnittelussa.
- LSL 49 § kieltää luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämisen. Kielto koskee sekä toteutusta että suunnittelua; kaavassa tulee varmistaa, ettei kaavaratkaisu johda kiellettyyn seuraukseen.
- YVA-lainsäädäntö (YVA-laki 19 §, YVA-asetus 3–4 §) asettaa arviointiselostukselle sisältövaatimukset; YVA-laki 27 § mahdollistaa selvitysten päivittämisen kaavoitusvaiheessa.
- KHO 2019:160 korostaa, että tilanteessa, jossa kaava kohdistuu suden keskeiselle elin- ja lisääntymisalueelle, vaikutukset on arvioitava niin, ettei jää merkittävää epävarmuutta lajille kielletyistä vaikutuksista. Epävarmuudet on hallittava, eikä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämistä voida sallia. Ratkaisu ei estä tuulivoimakkaavoitusta, mutta edellyttää riittäviä selvityksiä ja suojelun turvaavia määräyksiä.

2. Selvitykset ja yhteysviranomaisen (ELY) perusteltu päätelmä

Kaavoittaja katsoo, että kaava on laadittu lainmukaisesti riittävien ja kattavien selvitysten pohjalta. Selvitykset on tehty AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Kaavan valmistelussa on noudatettu lain mukaista vuorovaikutusvelvoitetta, ja osallisten mielipiteet sekä viranomaisten lausunnot on otettu huomioon.

YVA-menettely on ollut asianmukainen, ja arvioinnissa on käytetty vakiintunutta IMPERIA-menetelmää vaikutusten merkittävyyden arviointiin. Yhteysviranomainen on pitänyt menetelmää hyvänä ja arviointia pääosin riittävänä sekä katsonut, ettei hankkeella ole lieventämiskeinoja huomiota ottaen, todennäköisesti sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka muodostaisivat esteen sen toteuttamiselle. Yhteysviranomaisen lausunto, täydennyskehotukset sekä lieventämiskeinot on huomioitu kaavassa.

3. KHO 2019:160 -ratkaisun erottuminen tästä tapauksesta

Suomen riistakeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen aineistojen sekä lumijälkilaskentojen perusteella Lehmikorven hankealue ei sijoitu suden keskeiselle lisääntymisalueelle. Kaavaprosessin aikana toteutettujen selvitysten perusteella alueella ei ole todettu tunnettuja pesäpaikkoja tai toistuvia pentuehavaintoja. Kaava ei muuta tätä tosiseikkaa – alue on suden satunnaista liikkumisaluetta – eikä valittaja ole esittänyt näyttöä väitteidensä tueksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu KHO 2019:160 koski aluetta, jossa oli tunnettuja suden pesäpaikkoja ja jossa vaikutusarviointi jätti olennaisen epävarmuuden. Lehmikorven osalta vaikutukset on selvitetty yleiskaavatasolle riittävällä tarkkuudella.

Näin ollen kaava täyttää AKL 62 §:n sisältövaatimukset. Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien suojelu on turvattu lainvaatimusten mukaisesti, eikä kaavasta aiheudu LSL 49 §:ssä kiellettyä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä tai heikentämistä.

4. Johtopäätös

- Kaava on laadittu AKL 9 §:n edellyttämien riittävien selvitysten perusteella.
- LSL 49 §:n ja luontodirektiivin mukainen IV(a)-lajien suojelu on varmistettu kaavatasolla riittävien määräyksin ja lieventämistoimin.
- KHO 2019:160 -ratkaisu ei ole rinnastettavissa tähän hankkeeseen, eikä kaava sijoitu suden keskeiselle lisääntymisalueelle tai sisällä tunnettuja pesäpaikkoja.
- YVA-menettely on toteutettu lain edellyttämällä tavalla.
- Yhteysviranomaisen perustellun päätelmän mukaisesti, kun lieventämistoimet huomioidaan jatkosuunnittelussa, hankkeella ei ole sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka muodostaisivat esteen kaavan toteuttamiselle. Lieventämistoimet on huomioitu.

5. Vaatimus

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

2. Suden lisääntymisalue Lehmikorvella

Luonnonvarakeskus on kartoittanut Lehmikorven alueen vuonna 2019 suden reviirialueeksi (liite 1).

Kaavoituspäätöksessä mukana olleessa osayleiskaavaselostuksessa (liite 2) sanotaan: "Lähimmät susireviirit Luken vuonna 2024 julkaisemien reviiritietojen mukaan sijaitsevat noin 23 kilometriä Keuruun Lehmikorven hankealueesta kaakkoon. Reviiri koskee susiparia. Seuraavaksi lähin susireviiri sijaitsee noin 29 kilometriä länteen."

Kaavoituksen perusteena oleva tieto on haettu viranomaislähteestä kaavoitukselle suotuisalla aikarajauksella.

Luonnonvarakeskuksen ylläpitämän suurpetohavaintojärjestelmän mukaan Lehmikorven alueelta on tehty susihavaintoja viimeisen kahden kuukauden aikana, ja järjestelmässä on 17.10.2025 päivättyjä merkintöjä, jotka vahvistavat suden ajankohtaisen esiintymisen alueella (liite 3).

Kaavoituspäätöksessä mukana olleessa osayleiskaavaselostuksessa (liite 2) sanotaan: "Luken tietokanta (suurpedot) ei myöskään tunne susihavaintoja hankealueelta tai sen läheisyydeltä aikaväliltä 22.9.–22.1.2024."

Kaavoituksen perusteena oleva tieto on virheellistä ja sisältää ajallista epävarmuutta miltä ajalta viranomaisen havaintotietoihin viitataan.

Edellä mainitut viranomaislähteisiin perustuvat tiedot osoittavat, että Lehmikorven alueella on ollut ja on edelleen sudelle soveltuva lisääntymis- ja levähdysympäristö ja että kaavoituksen perusteena olevat selvitykset ovat puutteellisia.

Lehmikorven kaavoituksen pohjana olevassa selvityksessä Keuruun Lehmikorven tuulivoimapuiston nisäkkäiden lumijälkilaskennat 2023 (liite 4) ei raportoitu yhtään suden lumijälkeä. Tätä tulosta ei voida pitää luotettavana, sillä yksittäisen laskentajakson havaintojen puuttuminen ei kumoa viranomaisten ylläpitämää tietoa alueen susireviiristä. Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmässä Lehmikorpi on merkitty susien käyttämäksi alueeksi, ja sieltä on tehty myös tuoreita havaintoja sudesta. Näin ollen kaavoituksen perustaksi esitetty lumijälkilaskenta ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaista vaatimusta riittävistä ja luotettavista selvityksistä.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2019:160 korostettiin, että kaavaa ei voida hyväksyä alueelle, joka on suden keskeistä elinaluetta tai jossa on todettu lisääntymistä, jos kaavan vaikutuksia näihin ei ole asianmukaisesti selvitetty ja epävarmuus poistettu. Lehmikorven osalta kaupunginvaltuusto ei ole osoittanut selvityksillä, että alue olisi menettänyt merkityksensä suden lisääntymiselle. Päinvastoin, havaintotiedot ja reviirikartoitus vahvistavat, että kyse on suden lisääntymisalueesta, jota suojaa sekä luonnonsuojelulain 49 § että luontodirektiivin 12 artikla.

Näin ollen kaavan hyväksyminen merkitsee väistämättä suden lisääntymisalueen heikentämistä, mikä on unionin oikeuden mukaan ehdottomasti kielletty.

Kaavanlaatijan vastine

Valituksessa esitetään, että Lehmikorpi olisi suden lisääntymisaluetta ja että kaava on hyväksytty puutteellisin selvityksin vastoin alueidenkäyttölain 9 §:ää ja luonnonsuojelulain 49 §:ää sekä KHO 2019:160:n linjauksia.

1. Selvitysten riittävyys

Luken vuoden 2019 reviirikartoituksen mukaan sudella on tuolloin ollut reviiri Lehmikorven seudulla. Suden reviiri- ja kannanrakennetiedot ovat kuitenkin vuosittain päivittyviä, eikä niitä ole tarkoitettu pysyviksi maankäyttöä ohjaaviksi luokituksiksi tai rajauksiksi. Kaavatyössä on käytetty ajantasaisimpia, vuoden 2024 reviiritietoja, kuten kaavanlaadinnassa tulee käyttää. Vuoden 2019 tieto ei siten osoita hankealueella sijaitsevaa nykyistä, kaavapäätöksen ajankohtaan sidottua lisääntymisaluetta tai pesää. Valittajan viittaamassa hallinto-oikeuden ratkaisussa (KHO 2019:160) todetaan lisäksi, että sudet vaihtavat pesäpaikkaansa pääsääntöisesti vuosittain.

LSL 49 §:n mukainen suojelukohde on nimenomaisesti lisääntymis- ja levähdyspaikka. Suden satunnainen liikkuminen, yksittäishavainto tai historiallisen reviirin rajausta ei sellaisenaan osoita pesän sijaintia tai LSL 49 §:ssä tarkoitettua suojelukohdetta. Kaavaprosessin aikana ei ole todettu pesäpaikkaa, toistuvia pentuehavaintoja tai muuta näyttöä siitä, että hankealue olisi suden keskeistä lisääntymisaluetta. KHO 2019:160 koski aluetta, jolla oli tunnettuja suden pesäpaikkoja ja jossa jäi merkittävä epävarmuus vaikutusten arvioinnissa. Lehmikorpea koskevassa aineistossa ei ole todettu pesä- tai pentuehavaintoja eikä aluetta ole osoitettu viranomaislähteissä suden keskeiseksi lisääntymisalueeksi.

Kaava- ja YVA-prosessin aikana toteutetut nisäkasselvitykset (ml. lumijälkilaskennat) muodostavat osan laajempaa selvityskokonaisuutta (maastoinventoinnit, viranomaistiedot). Yksittäisen laskentajakson nollahavainto ei ole ainoa peruste, vaan aineistoa on täydennetty muilla lähteillä ja tämän nollahavaintojakson merkitystä on arvioitu yhdessä muun aineiston kanssa. Yhteysviranomaisen (ELY) on pitänyt arviointia pääosin riittävänä ja katsonut, että kaavaan sidotuin lieventämistoimin hankkeella ei todennäköisesti ole sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka muodostaisivat esteen hankkeen toteuttamiselle.

Valittajan viittaus kaavaselostuksessa yksilöidyn tarkasteluajanjakson virheellisyydestä sekä epävarmuudesta ei voida katsoa pitävän paikkaansa. Selostuksen lausuma on aikaan sidottu ja lähdeviitteinen, jonka mukaan Luken suurpetotietokannassa ei ollut havaintoja hankealueelta tai sen läheisyydestä tällä ajanjaksolla. Lisäksi valittajan liitteenä esitetty uusi susihavainto (17.10.2025) on tehty vasta kaupunginvaltuuston 8.9.2025 tekemän hyväksymispäätöksen jälkeen. Päätöksen lainmukaisuutta arvioidaan päätöshetken selvitysaineiston perusteella, myöhemmät havainnot huomioidaan kaavamääräysten mukaisessa lupaprosessissa, toteutussuunnittelussa ja valvonnassa.

Yleisesti ottaen selvitysten tarkkuus on suhteutettu yleiskaavatasoon AKL 9 §:n mukaisesti ja noudattaa YVA-lainsäädäntöä (YVA-laki 19 §, YVA-asetus 3–4 §) sekä viranomaisten asettamia selvityselvoitteita.

2. Johtopäätös

- Luke 2019:n reviiritieto ja valittajan esittämät myöhemmät yksittäishavainnot osoittavat suden satunnaista tai ajoittaista esiintymistä alueella, mutta eivät osoita LSL 49 §:n mukaista lisääntymis- ja levähdyspaikkaa hankealueella kaavapäätöksen tekohetkellä.
- Kaavan selvitykset ovat AKL 9 §:n edellyttämällä tasolla.
- KHO 2019:160 ei ole rinnastettavissa tämän tapauksen kanssa.

3. Vaatimus

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

3. Karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkojen puutteellinen selvitys

Karhu (*Ursus arctos*) on tiukasti suojeltu laji EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a). Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla ehdottomasti kielletty.

Osayleiskaavaselistuksessa (liite 2) todetaan: 'Karhun kanta Lehmikorven kaava-alueella arvioidaan olevan harva, sillä karhun levinneisyys on itäpainotteinen.' Tällainen toteamus on kuitenkin kaavoituksen kannalta ongelmallinen. Ensinnäkin arvio on suurpiirteinen ja perustuu karhun yleiseen valtakunnalliseen levinneisyyskuvaan, ei alueellisiin tai paikallisiin selvityksiin. Toiseksi ilmaisu on johdatteleva, sillä se vähättelee mahdollisuutta karhun esiintymiseen Lehmikorven alueella, vaikka viranomaisrekisterit ja paikalliset havainnot osoittavat toistuvasti karhujen liikkuneen alueella. Tiukasti suojeltujen lajien, kuten karhun, osalta tällainen yleistason arviointi ei täytä MRL 9 §:n, LSL 49 §:n eikä luontodirektiivin 12 artiklan asettamia vaatimuksia ajantasaisista, luotettavista ja lajille biologisesti soveltuvista selvityksistä.

Lehmikorven kaavoituksen perustaksi viitattiin YVA-menettelyn yhteydessä laadittuun nisäkäselvitykseen (liite 4), jossa menetelmänä käytettiin lumijälkilaskentaa tammikuussa (12.1. ja 17.1.). Tämä ajankohta on karhun biologiassa ongelmallinen, koska karhu viettää talviunta, eikä sen pesäpaikkoja tai lisääntymiseen liittyviä alueita voida havaita pelkän lumijälkitarkastelun perusteella. Menetelmä oli näin ollen lähtökohtaisesti kyvytön antamaan luotettavaa tietoa karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkojen esiintymisestä kaava-alueella. Tämä herättää perustellun kysymyksen siitä, onko selvitys laadittu tavalla, joka jo ennakolta minimoi havaintojen todennäköisyyden ja näin aliarvioi tiukasti suojellun lajin esiintymistä kaava-alueella. Tällainen selvitys ei täytä MRL 9 §:n eikä LSL 49 §:n vaatimuksia asianmukaisista ja luotettavista selvityksistä.

Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmän tiedot osoittavat, että Lehmikorven alueella on tehty karhuhavaintoja (liite 5). Lisäksi paikallislehdessä (Suur-Keuruu) on julkaistu uutisia poikaskarhujen liikkumisesta kaavoitusalueen välittömässä läheisyydessä (liite 6). Kyse on siis sekä viranomaisrekisterin että julkisesti raportoidun aineiston kautta vahvistetuista havainnoista, jotka viittaavat selvästi siihen, että Lehmikorpi toimii karhun lisääntymiseen liittyvänä elinpiirinä. Tämän vuoksi kaavoitus olisi edellyttänyt huomattavasti laajempaa ja biologisesti asianmukaisempaa selvitystä karhun pesä- ja levähdyspaikkojen olemassaolosta. Selvityksen puuttuminen merkitsee, että kaava on hyväksytty ilman lain (MRL 9 §, LSL 49 §, luontodirektiivin 12 artikla) edellyttämää varmuutta.

Koska kaavoituspäätös on tehty selvityksiin nojautuen, jotka eivät olleet ajankohdan, menetelmän tai biologisen todellisuuden puolesta riittäviä karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittämiseksi, päätös on syntynyt puutteellisen aineiston varassa ja on siten MRL 9 §:n, LSL 49 §:n sekä luontodirektiivin 12 artiklan vastainen.

Kaavanlaatijan vastine

Valituksessa esitetään, että Lehmikorpi sisältää karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja että kaava on hyväksytty puutteellisin selvityksin vastoin alueidenkäyttölain 9 §:ää ja luonnonsuojelulain 49 §:ää sekä EU:n luontodirektiivin 12 artiklaa. Lisäksi valittaja katsoo, että käytetty menetelmä (talviaikainen lumijälkilaskenta) ja aineistojen tulkinta eivät täytä tiukasti suojellun lajin edellyttämää selvitystasoa.

1. Selvitysten riittävyys

AKL 9 §:n mukaan selvitysten tulee olla vaikutusten arvioinnin kannalta tarpeellisia ja kaavan ohjaustarpeeseen nähden riittäviä. Selvitysten tarkkuus on suhteutettu yleiskaavatasoon lain vaatimusten mukaisesti ja noudattaa YVA-lainsäädäntöä (YVA-laki 19 §, YVA-asetus 3–4 §) sekä viranomaisten asettamia selvitysvelvoitteita.

Vakiintuneen oikeuskäytännön (mm. KHO 2002:78, KHO 2012:22, KHO 2017:33 ja tuulivoimaosayleiskaavoja koskevat ratkaisut) mukaan kaavan selvitysten ei tarvitse olla lajikohtaisesti täydellisiä, vaan niiden tulee olla kaavan mittakaavaan ja tarkoitukseen nähden riittäviä siten, että vaikutukset voidaan arvioida luotettavasti. Selvitysten tarkkuus ja laajuus määräytyvät kaavan yleispiirteisyyden, alueen olosuhteiden ja käytettävissä olevan tiedon perusteella.

Yhteysviranomainen (ELY) on YVA-menettelyn yhteydessä antamassaan perustellussa päätelmässä pitänyt arviointia pääosin riittävänä ja katsonut, että kaavaan sidotuina lieventämistoimin hankkeella ei todennäköisesti ole sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka muodostaisivat esteen hankkeen toteuttamiselle. Kaavoituksessa ELY-keskus on suurpetolajien osalta toimivaltainen asiantuntijaviranomainen. Sen arvio selvitysten riittävydestä ja lieventämistoimien toimivuudesta on vahva osoitus siitä, että kaavaratkaisun tietopohja täyttää lain vaatimukset.

2. Käytetty aineisto ja menetelmät

Valittaja korostaa, että karhu viettää talviunta, eikä lumijälkilaskenta siten voi paljastaa pesäpaikkoja. Tämä on sinänsä oikea havainto, mutta ei tee käytetystä menetelmästä lainvastaisen puutteellista. Lumijälkilaskenta ei ole pesäpaikkojen paikantamismenetelmä, vaan osa suurpetojen läsnäolon ja liikkumisen kokonaisarviointia tarkastelualueella. Osayleiskaavatasolla yksittäisten talvipesien paikantaminen ei ole menetelmällisesti mahdollista ilman konkreettista viitettä pesinnästä juuri kaava-alueella – ajantasaisten viranomaislähteiden ja lakisääteisten kuulemisten perusteella tällaisesta ei ole viitteitä.

Tämän vuoksi vaikutusarvio perustuu useiden aineistolähteiden ja menetelmien kokonaisuuteen, joka muodostaa AKL 9 §:n edellyttämän riittävän selvityspäätöksen. Arvioinnissa on hyödynnetty elinympäristöperusteista tarkastelua, karhun alueellista esiintyvyyttä ja levinneisyystietoa Suomessa sekä viranomais- ja rekisteriaineistoja, kuten Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintoja. Elinympäristöperusteisessa tarkastelussa on tunnistettu karhun talvipesinnälle potentiaaliset elinympäristöt (kuten louhikot, jyrkät kivikot ja syrjäiset rinteet) ja arvioitu niiden suhdetta suunniteltuihin rakenteisiin ja kulkuyhteyksiin.

Talviaikaiset maastokäynnit ja lumijälkilaskenta ovat näin ollen yksi osa tätä kokonaisuutta, mutta johtopäätökset eivät perustu pelkkään talvihavaintoaineistoon. Yllä mainittujen selvityksien ohella vaikutusten arviointia on myös täydennetty kaavaprosessin lakisääteisten kuulemisten kautta. Kokonaisuutena arvio perustuu useiden aineistolähteiden yhteistulkintaan.

Valittaja viittaa myös Luke:n havaintoihin ja paikallislehtien uutisiin karhuista. Luke:n suurpetohavaintojärjestelmän ja paikallishavaintojen perusteella alueella liikkuu karhuja satunnaisesti. Tämä

ei kuitenkaan osoita lisääntymis- tai levähdyspaikkojen sijaintia kaava-alueella, eikä yhdessä viranomaisilta saatujen tietojen perusteella puolla pesinnän todennäköisyyttä (kaava-alueella ei ole tiedossa olevia pesä- tai talvilepopaikkoja). LSL 49 § suojaa nimenomaisesti lisääntymis- ja levähdyspaikat; pelkkä läpikulku tai satunnainen oleskelu ei merkitse lailla suojatun paikan heikentämistä.

Selvitykset ja aineistot on laadittu kaavaprosessin aikana siten, että niiden perusteella on ollut mahdollista tehdä lainmukaiset ja vaikutukset huomioon ottavat kaavaratkaisut. Lisäksi tuulivoimarakentamisen edellyttämä maaston kantavuus sulkee potentiaaliset pesäympäristöt vaikutusalueen ulkopuolelle jo lähtökohtaisesti.

LSL 49 §:n rauhoitussäännökset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta ja velvoittavat kaikkia toimijoita. Mikäli lupa- tai toteutusvaiheessa ilmenee pesähavaintoja, työnaikaiset velvoitteet (suojaetäisyydet, keskeytysmenettely) on toteutettava välittömästi. Poikkeusmahdollisuudet on säädetty erikseen (LSL 83 §), ja niiden myöntäminen perustuu lain tiukkoihin edellytyksiin, mikä varmistaa suojelun tason säilymisen.

3. Johtopäätös

- AKL 9 §:n selvitysvelvollisuus noudattaa suhteellisuusperiaatetta: selvitysten laatu ja laajuus mitoitetaan kaavan ohjaustarpeen, vaikutusten merkittävyyden ja todennäköisyyden mukaan. Tässä tapauksessa tietopohja (YVA-selvitys, elinympäristöanalyysi, viranomaisrekisterit, paikallistieto) on ollut riittävä osayleiskaavan ratkaisuja varten.
- LSL 49 §:n ehdoton kiello varmistetaan kahta kautta: 1) kaavaratkaisun kautta, jotka ohjaavat riskin välttämistä, sekä 2) suoraan lain nojalla toteutus- ja lupavaiheessa, jolloin mahdollisiin pesähavaintoihin reagoidaan välittömästi. Näin ollen suojelun taso ei heikkene.
- Luontodirektiivin 12 artiklan velvoitteet kohdistuvat lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämisen estämiseen. Pelkkä karhun satunnainen esiintyminen ei osoita artiklan vastaista heikentämistä.
- Valittajan väite siitä, että selvitysten olisi tullut paikantaa yksittäiset pesäpaikat, perustuu virheelliseen oletukseen selvitysten tarkoituksesta osayleiskaavatasolla. Valittaja ei myöskään ole esittänyt näyttöä pesäpaikan olemassaolosta.

4. Vaatimus

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

4. Tuulivoimarakentamisen heikentävät vaikutukset

Kaavoitus ja sitä seurannut rakentaminen heikentävät susien ja karhujen lisääntymis- ja levähdyspaikkoja seuraavasti:

- Maansiirrot, teiden rakentaminen ja laitteistojen sijoittaminen pirstovat elinympäristöjä ja vähentävät yhtenäisiä suojavyöhykkeitä.
- Rakentamiseen ja käyttöön liittyvä melu, tärinä ja häiriö katoavat pitkälle ympäristöön, mikä voi häiritä lajeja lisääntymis- ja levähdysympäristöissä.

- Liikenteen ja ihmistoiminnan kasvu alueella lisää häiriötä ja riskiä lajien hylätä alue tai käyttää sitä entistä vähäisemmin.
- Elinympäristön laatu joko heikkenee tai muuttuu siten, ettei alue enää vastaa lajien vaatimuksia lisääntymiselle tai levähdykselle.

Nämä vaikutukset edustavat juuri sellaista heikentämistä, jota direktiivi (art. 12) ja luonnonsuojelulaki kieltävät.

Kaavanlaatijan vastine

Valittaja katsoo, että tuulivoimarakentaminen heikentäisi suden ja karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkoja muun muassa pirstomalla elinympäristöjä, lisäämällä häiriötä ja heikentämällä alueen laatua. Valittajan mukaan nämä vaikutukset muodostaisivat luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin kieltämää heikentämistä.

1. Selvitysten riittävyys

AKL 9 §:n mukaan selvitysten tulee olla vaikutusten arvioinnin kannalta tarpeellisia ja kaavan ohjaustarpeeseen nähden riittäviä. Selvitysten tarkkuus on suhteutettu yleiskaavatasoon AKL 9 §:n mukaisesti ja noudattaa YVA-lainsäädäntöä (YVA-laki 19 §, YVA-asetus 3–4 §) sekä viranomaisten asettamia selvitysvelvoitteita.

Valittaja esittää, että tuulivoimarakentaminen pirstoisi elinympäristöjä ja siten heikentäisi suden ja karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Suunnittelualue on kuitenkin pääosin talousmetsää, jonka rakenteeseen metsätalous on jo pitkään vaikuttanut. Uudet tiet ja maansiirtotyöt sijoittuvat pääosin olemassa olevien metsätalousurien ja rakenteiden yhteyteen, eikä kaava aiheuta merkittävää uutta pirstoutumista. Kaavan laadinnan yhteydessä ei ole todettu alueella sijaitsevan suurpetojen pysyviä lisääntymis- tai levähdyspaikkoja, joiden ekologinen eheys voisi vaarantua.

Valittaja viittaa myös melun, värinän ja muun häiriön mahdollisiin vaikutuksiin suurpetojen lisääntymis- ja levähdysyyskeihin. Kaavan vaikutukset on arvioitu melumallinnuksin ja asiantuntija-arvioin, joiden mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama melu ei ulotu alueille, joilla olisi todettu suojeltuja lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Suurpedot ovat laaja-alaisia ja tottuneita tavanomaiseen metsätalousalueiden ihmistoimintaan, eikä alueella ole havaittu pesiä tai talvipesiä, joita melu tai värinä voisi häiritä.

Valittaja katsoo lisäksi, että liikenteen ja ihmistoiminnan lisääntyminen aiheuttaisi häiriötä suurpedoille. Rakentamisen aikainen liikenne on kuitenkin luonteeltaan tilapäistä, ja käytön aikainen liikenne rajoittuu vähäisiin huoltokäynteihin. Tällainen toiminta ei muodostu merkittäväksi häiriöksi lajeille, joiden liikkumisalueet ovat hyvin laajoja ja jotka ovat tottuneet metsätalousalueiden vaihtelevaan ihmistoimintaan.

Valittajan mukaan tuulivoimarakentaminen voisi myös heikentää elinympäristön laatua siten, ettei alue enää vastaisi lajien vaatimuksia. Kaavan vaikutusten arviointi ei kuitenkaan tue tätä väitettä. Suunnittelualue ei ole tunnistettu suden tai karhun ydinalueeksi, pesimäalueeksi tai levähdyspaikaksi, eikä kaava muuta alueen pääasiallista maankäyttöä, joka säilyy metsätaloutena. Tuulivoimaloiden sijoittelu on tehty siten, että luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet on rajattu vaikutusalueen ulkopuolelle, eikä kaava aiheuta sellaisia muutoksia, jotka heikentäisivät suojeltujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Yhteysviranomainen (ELY) on YVA-menettelyn yhteydessä antamassaan perustellussa päätelmässä pitänyt arviointia pääosin riittävänä ja katsonut, että kaavaan sidotuin lieventämistoimin hankkeella ei todennäköisesti ole sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka muodostaisivat esteen hankkeen toteuttamiselle. Kaavoituksessa ELY-keskus on suurpetolajien osalta toimivaltainen asiantuntijaviranomainen. Sen arvio selvitysten riittävydestä ja lieventämistoimien toimivuudesta on vahva osoitus siitä, että kaavaratkaisun tietopohja täyttää lain vaatimukset.

2. Johtopäätös

Kaavan valmistelussa on noudatettu sekä kansallisen lainsäädännön että EU-oikeuden vaatimuksia. Selvitykset ja kaavamääräykset varmistavat, ettei luonnonsuojelulain 49 §:n tai luontodirektiivin 12 artiklan vastaisia vaikutuksia synny. Valittajan esittämät väitteet perustuvat yleisluonteisiin oletuksiin, eivätkä ne ole ristiriidassa kaavan laadinnan yhteydessä tehtyjen selvitysten kanssa.

- AKL 9 §:n selvitysvelvollisuus on täytetty, ja selvitysten laajuus on mitoitettu lain mukaisesti kaavan vaikutusten todennäköisyyden ja merkittävyyden perusteella. Tietopohja on ollut riittävä (YVA-selvitykset, elinympäristöanalyysit, viranomaisrekisterit, paikallistieto), eikä valittaja ole esittänyt vastanäyttöä.
- LSL 49 §:n ehdoton kielto varmistetaan kahta kautta: 1) kaavaratkaisun kautta, jotka ohjaavat riskin välttämistä, sekä 2) suoraan lain nojalla toteutus- ja lupavaiheessa, jolloin mahdollisiin pesähavaintoihin reagoidaan välittömästi. Näin ollen suojelun taso ei heikkene.
- Luontodirektiivin 12 artikla suojaa nimenomaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Kaava ei kohdistu suojeltuihin lisääntymis- tai levähdyspaikkoihin. Pelkkä satunnainen suurpetojen esiintyminen ei osoita artiklan tarkoittamaa heikentämistä. Valittaja ei ole esittänyt näyttöä konkreettisesta lisääntymis- tai levähdyspaikasta.

3. Vaatimus

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 08.09.2025 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

5. Riittämättömien selvitysten seuraus on lainvastaisuus

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on oltava käytettävissä riittävät tutkimukset ja selvitykset suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutuksista. Lisäksi luonnonsuojelulain 49 § ja luontodirektiivin 12 artikla kieltävät tiukasti suojeltujen lajien, kuten suden ja karhun, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämisen.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2019:160 todennut, että kaavaa ei voida hyväksyä, jos vaikutuksia tiukasti suojeltuihin lajeihin ei ole selvitetty siten, että epävarmuus niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilymisestä on poistettu.

Koska Lehmikorven kaavoituksessa ei ole tehty ajantasaisia, luotettavia eikä lajeille sopivia selvityksiä suden ja karhun esiintymisestä, vaikutusarviointi on jäänyt puutteelliseksi. Kaava on näin

hyväksytty vastoin MRL 9 §:ää sekä luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin suojeluvelvoitteita, mikä tekee päätöksestä lainvastaisen.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavanlaatijan parhaan tietämyksen mukaan Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan vaikutukset on selvitetty luotettavasti ja alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä riittävällä tavalla.

Suden ja karhun osalta Lehmikorven tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä on tehty riittävät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit, joita on osayleiskaavoituksen yhteydessä tarvittavilta osin täydennetty viranomaisyhteistyön perusteella.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen kaavanlaatijan näkemyksen mukaan asiassa on virheellistä väittää muutoksenhakijan esittämällä tavalla, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan vaikutukset olisi selvitetty puutteellisesti. Muutoksenhakijoiden Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle tekemät valitukset tulee näin ollen hylätä.